

Zástupci

zemědělců a potravinářů jednali s premiérem o aktuálních i budoucích prioritách

▶ STR. 6

Chcete znát

pravý původ potravin, které se dostávají na váš stůl? Podpořte evropskou iniciativu

▶ STR. 8

Závěry

z jednání organizací V4 v Polsku se nesou v kritickém postoji k činnosti Evropské komise

▶ STR. 16

NOVĚ JDEME K NAŠIM ČTENÁŘŮM POUZE JAKO e-VERZE, objednávky na www.akcr.cz

AGRObase ZPRAVODAJ

26. ÚNORA
2025

**INFORMAČNÍ NOVINY AGRÁRNÍ
KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY**

VYCHÁZÍ JAKO MĚSÍČNÍK

www.akcr.cz

Sledujte nás i online

Mercosur je strašák všech evropských zemědělců

Hrozba zvýšení dovozu potravin ze třetích zemí do Evropy vyhnala už do ulic desetitisíce farmářů od Španělska přes Francii nebo Belgie až třeba po Polsko. Připojují se k nim nyní také čeští zemědělci.

Co je špatného na dovozu hovězího z Brazílie nebo mouky z Ukrajiny a proč by měly vadit spotřebitelům, když jsou často levnější? „Obecně producenti v Jižní Americe i dalších zemích mimo Evropskou unii mají dovoleno

používat veterinární léky a pesticidy, které jsou u nás v Evropě dávno zakázané a z dobrých důvodů. Potvrdilo se, že představují zdravotní rizika,“ vysvětluje v rozhovoru prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Evropská komise souhlasila s uvolněním pravidel pro dovoz potravin z Jižní Ameriky formou vzájemné dohody, proč?

O dohodě se mluvilo a jednalo léta a přes odpor řady evropských zemí ji loni v prosinci

podepsala za Evropskou komisi její předsedkyně Ursula von der Leyenová. Smlouva má rozvolnit podmínky pro dovoz hovězího masa, drůbežního masa nebo cukru z těchto zemí do Evropy výměnou za možnost vývozu zboží a služeb z odvětví, jako jsou automobilový průmysl, strojírenství, vybavení pro těžbu surovin, informační technologie či chemický průmysl. Proto se dohodě přezdívat krásy za auta.

My ji vnímáme jako pokryteckou, protože po evropských pěstitelích a chovatelích se vyžaduje, aby dodržovali mnohem přísnější normy než jinde ve světě a nové přes prohlášení politiků vznikají na stolech úředníků Evropské komise. Zároveň si chceme pustit na evropský trh méně kvalitní zboží z Jižní Ameriky, které tyto standardy nespĺňuje. Nejde pouze o totální pokrivení evropského trhu, ale také o zdraví spotřebitelů. Navíc co třeba sledování uhlíkové stopy, která se nejvíce zvyšuje právě převážením zboží? Nikdo ještě nezrušil závazek uhlíkové neutrality EU, což mimo jiné znamená, že evropsí zemědělci včetně českých si budou muset procházet audity, které jim budou počítat jejich uhlíkovou bilanci, zatímco pro dovozy vzdálené přes 15 tisíc kilometrů to neplatí? To je přeci na hlavu postavené. Tím nevoláme po tom, ať Mercosur vyplňuje stejné tabulky jako my. Za prvé, jejich certifikáty nelze ověřit, za druhé, k čemu tato data budou sloužit? K uhlíkové dani, aby se naplnil rozpočet EU a mohli jsme tak financovat další fantasmagorie tamních úředníků?

Nejsou to jen obavy z cizí levné konkurence, která naruší evropský trh a přinutí evropské zemědělce změnit jejich fungování?

Tato úvaha je úplně lichá. Jihoamerické kauzy

nejsou ojedinělé a v celkovém hodnocení vychází jako jednoznačné pochybení celého systému a fungování tamního zemědělství a jeho standardů. Veřejně známé jsou případy korupce kontrolních orgánů, účelově vydávané certifikáty, falšování údajů a mnohé další. O to více nechápu přístup Evropské komise, která to nevidí, nebo vidět nechce.

Konkrétním příkladem z nedávné doby je brazilské hovězí. Od října 2024 musela tato země zastavit vývoz hovězího masa původem z krav do Evropské unie, a to s ohledem na výsledky auditu Evropské komise týkajícího se reziduí hormonů v živočišných produktech. Ze závěrů auditu vyplývá, že Brazílie nemůže zaručit, že maso nebylo ošetřeno růstovým hormonem estradiolem 17B, který se v Evropské unii považuje za úplný karcinogen. Obecně producenti v Jižní Americe i dalších zemích mimo Evropskou unii mohou používat veterinární léky a přípravky na ochranu a ošetřování rostlin, které se u nás v Evropě dávno zakázaly a z dobrých důvodů. Potvrdilo se, že představují zdravotní rizika.

Potraviny z Jižní Ameriky ale se nedováží v takových objemech, aby evropské zemědělce poškodily, ne?

Podle oficiálních statistik se loni do Česka dovezlo maso a masné výrobky z Jižní Ameriky v hodnotě 1,2 miliardy korun a trend je vzestupný. To není úplně málo a je to objem, který už dokáže trhem zahýbat. Dohoda s Mercosurem dále umožní zvýšit dovoz hovězího a drůbežního masa o jednotky procent roční spotřeby celé Evropy. Nicméně tady mluvíme o přímém dovozu do Evropy a zboží může putovat i přes nějakou tranzitní zemi.

A bude to v obchodním zájmu jihoamerických států, protože americký prezident Donald Trump se netají tím, že chce chránit americké zemědělce před dovozy, a ty si tak budou muset hledat jiné destinace.

Agrární komora ČR a priori neodmítá obchodní kontakty s jihoamerickými státy, ale dohody se musí uzavřít na férovém základě a nesmí se slepě uplatňovat dvojitý metr, jako se to děje nyní. I proto jsme podpořili evropskou petici Stop falšovaným potravinám, která má za cíl odtajnit skutečný původ potravin v Evropě, které jsou mnohdy několikrát přeprodané a přebalené a zákazník tak vlastně nemá ani šanci zjistit, odkud pochází původní surovina. Když dosáhneme nejméně milionu podpisů napříč Uníí, tématem se bude muset zabývat Evropská komise. Podepsat ji může každý občan členského státu EU, kterému už bylo 18 let.

To neexistují u vstupu na evropský trh nějaké kontroly?

Kontroly se provádí a věřím, že naše dozorové orgány fungují dobře. Ale jsou věci, které tak snadno neodhalí. Jihoameričtí zemědělci nemusí dodržovat tak přísné podmínky hospodaření jako my v Evropě, i co se týká péče o půdu nebo zacházení se zvířaty, a případné kontroly na místě jsou z našeho pohledu jen velmi obtížně proveditelné. Tak například v České republice klesla spotřeba antibiotik v chovech hospodářských zvířat téměř třikrát za poslední více než dekádu, zato v zemích Jižní Ameriky, Číně, Rusku, Indii nebo Jihoafrické republice se očekává zvýšení do roku 2030 dvakrát až třikrát. Rozumím, že to tamní producenti dělají s cílem maximalizace zisku a snížení nákladů a co není zakázáno, je dovoleno. Pak mohou prodat své zboží levněji, což se může, ale i nemusí promítnout do cenovky v obchodě. Nicméně na evropském trhu by měla platit stejná pravidla pro všechny, kdo na něm chtějí obchodovat.

Přidáte se tedy k evropský akcím projevů nespokojenosti s činností Evropské komise, která otevírá naše trhy a nechrání nás před nerovnou konkurencí?

Čeští zemědělci mluví o protestech už dlouho a nyní se situace vyhrotila, protože chystaná dohoda s Mercosurem hrozí stejným scénářem z doby, kdy začala válka na Ukrajině. Tehdy začaly bezcelně proudit na evropský trh obiloviny nebo olejiny, vypěstované opět za mnohem méně náročných podmínek než v Evropské unii a díky tomu byly i levnější. Kontroly ostatně opakovaně prokázaly, že obilí z Ukrajiny bylo kontaminované toxiny a geneticky modifikovanými organismy. Způsobilo to prakticky zhroutil evropského trhu s těmito zemědělskými komoditami, čeští zemědělci měli plné sýpky a nebylo kam uskladnit novou úrodu. Překupníkům bylo jedno, že to české je mnohem kvalitnější. Obilí nemá žádný čárový kód, kde by bylo možné ověřit původ.

Požadavky na zemědělce jsou už dávno za rozumnou hranicí.

Ale zpět k protestům, připojíme se k vlně protestních akcí, stejně jako to už udělali zemědělci ve Španělsku, Francii, Polsku nebo Belgii před budovami evropských institucí. Ve čtvrtek 27. února vyjedeme se zemědělskou technikou na silnice, na náměstí i hraniční přechody, uspořádáme setkání s veřejností i s novináři, budeme mluvit o tom, co nás trápí a co nám komplikuje práci. Opětovně chceme důrazně upozornit, že naše problémy nikdo neřeší, a ještě nám další přiděluje. Připojí se k nám zemědělci z Německa, Polska, Slovenska, Maďarska, ale i Rakouska či Rumunska, Francie a mnoha dalších zemí. Tímto chceme vyzvat českou vládu, aby dohodu mezi EU a Mercosurem odmítla schválit. Ozývají se také stále silnější hlasy do diskuze k setrvání Ursuly von der Leyenové ve funkci předsedkyně EK z důvodu ztráty důvěryhodnosti. Mezi další témata, která na protestech určitě zazní, je nastavení nové asociační dohody mezi EU a Ukrajinou s cílem mnohem více ochránit evropské zemědělce, na což velice úzce navazuje zajištění maximální garance ochrany trhu ze strany EU a zajištění rovných podmínek pro podnikání na evropském trhu. Občanskou iniciativu „Stop falšovaným potravinám“ jsem již zmínil a na našich akcích pro veřejnost bude příležitost ji podepsat. Opakovaným požadavkem, který přesto nikdo neřeší, ba spíše naopak, je snížení byrokratické zátěže a diktátu ze strany Bruselu. Cílem protestů tedy je upozornit na to, že ač se zemědělci a potravináři snaží, tak bruselská mašina jejich úsilí a práci bezohledně ničí.

Před týdnem jste jednali s premiérem, podpořil vás?

Tématem schůzky 20. února, které se kromě Agrární komory ČR zúčastnili zástupci Potravinářské komory ČR, Zemědělského svazu ČR, Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků, Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů a Společnosti mladých agrárníků ČR, byly i dovozy potravin ze třetích zemí na evropský trh. Petr Fiala si nás vyslechl a bude záležet jednak na dohodě v rámci vládní koalice a možná se to stane tématem až pro příští vládu. Podzimní parlamentní volby byly ostatně hlavním důvodem této schůzky. S ostatními organizacemi jsme požádali o jednání, abychom představili vizi udržitelného a konkurenceschopného zemědělství a potravinářství. Oslovili jsme Petra Fialu před těmito volbami jako předsedu nejsilnější parlamentní strany ODS a poté představíme tento dokument dalšími

politickým stranám. Naše společné priority vycházejí z dlouhodobě neutěšené situace domácího agrárního sektoru, který se potýká s vysokými náklady a také nízkou přidanou hodnotou. Vyvážíme suroviny a dovážíme zpracované potraviny, které se prodávají s vysokou obchodní přírůžkou. Chceme se dostat blíž k zákazníkům s potravinami, které jsou lokální, kvalitní a prověřené našimi dozorovými orgány. To, že si cokoli kdykoliv dovezeme v dnešním z geopolitického hlediska komplikovaném světě, přestává platit. Ztrácíme potravinovou suverenitu a jsme stále více závislí na dovezech, které mohou v případě neočekávané události ze dne na den skončit a které mnohdy nejsou z hlediska kvality a bezpečnosti potravin srovnatelné s domácí produkcí. Státní zemědělská a potravinářská inspekce přitom v roce 2023 zjistila pochybení u více než 40% kontrolovaných potravin dovezených ze zemí mimo EU. Toto číslo se přitom zvyšuje a na rozdíl od tuzemské produkce není v silách dozorových orgánů kontrolovat všechny dovozy, a to i z důvodu praktických jakými je přebalování potravin či reexport.

Možná je nyní správný čas na novou vizi pro budoucnost zemědělství a potravinářství, jak ji představil nový komisař pro zemědělství EK Christopa Hansen, jak ji hodnotíte?

Dobrou zprávou snad konečně je, že dokument začíná konstatováním, že zemědělství je strategickým odvětvím a často se objevují pojmy jako potravinová suverenita a konkurenceschopnost či férovost v rámci dodavatelско-odběratelských vztahů. Dokument hovoří také o energetickém potenciálu zemědělství v souvislosti s ústupem fosilních paliv a přechodem na obnovitelné zdroje energie a tzv.

uhlíkové zemědělství. Vyplývá z něj i racionální přístup k živočišné výrobě. K hospodářským zvířatům se má zahájit samostatný dialog, který má řešit největší současné výzvy související s udržitelností. Evropská komise se chce zaměřit také na zdraví půdy, a to především přes poradenství a podporu precizního zemědělství a digitalizace zemědělského hospodaření obecně. Závěrem dokument konstatuje, že evropské zemědělství má celou řadu silných stránek a je z globálního hlediska leaderem, co se týče produkce zdravých, bezpečných a kvalitních potravin.

Evropa ale musí urychlit reakci na výzvy, kterým zemědělci čelí, ať už je to klimatická změna, nebo růst nákladů, které nedokážou zemědělci promítnout do cen potravin. Evropská zemědělská politika musí být asertivnější v dosažení strategické autonomie a potravinové suverenity, což při dalších ambicích v ochraně přírodních zdrojů a dekarbonizaci nemusí být snadno dosažitelným cílem. Zvláště pak pokud se budou dále vydávat na podporu příjmu zemědělců snižovat a Evropská komise jim bude ukládat více povinností, které budou dále navyšovat jejich náklady. Bude nás proto také zajímat, jak Evropská komise dekarbonizaci uchopí. Na jedné straně to totiž může být příležitost, jak zemědělcům pomoci diverzifikovat zdroje příjmů, na druhé straně to může negativně přispět k růstu nákladů na držbu půdy, pokud systém bude fungovat podobně jako emisní povolenky pro průmysl. Je nyní na nás, ale i na politikách doma i v Bruselu, aby se tyto ambice podařilo prosadit do reálného rámce.

Redakce Agrobases

Informace z jednání představenstva AK ČR

Dne 19. února 2025 se v Praze, v sídle Agrární komory ČR, uskutečnilo jednání představenstva, kterého se zúčastnili členové představenstva s přizvanými hosty, konkrétně se zástupci Společnosti mladých agrárníků, Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů a Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků.

Jednání představenstva AK ČR se vedle dalšího programu zaměřilo na diskusi k přípravám na plánované protestní akce, které se budou konat plošně v regionech České republiky 27. února 2025. Jedná se o celoevropský protest nespokojených zemědělců napříč Evropou, kteří tímto krokem chtějí dát současné Evropské komisi a na naší úrovni vládě ČR jasně najevo opakovanou a prohlubující se nespokojenost s evropskou a národní zemědělskou politikou.

Cílem zemědělců je poukázat na vážné problémy, které současní vládní představitelé Evropské unie, potažmo České republiky bagatelizují, neřeší a bohužel někdy i prohlubují např. další administrativní zátěží.

Konkrétně se jedná o apel na:

- zrušení dohody EU–MERCOSUR (uskupení země Argentina, Brazílie, Paraguay

a Uruguay) a snahou zamezit tak přílivu méně kvalitních a zdravotně rizikových surovin a potravin, mj. s obsahem antibiotik, pesticidů, GMO odrůd, růstových hormonů a dalších, které jsou v Evropě dlouhodobě zakázané. Bez garance stejných pravidel může docházet k přímému ohrožení zdraví koncového spotřebitele;

- iniciovat racionální nastavení asociační dohody mezi Evropskou unií a Ukrajinou s cílem ochránit evropské zemědělce a spotřebitele, opětovně s garancí ochrany trhu EU před dovozy produktů vyráběných na výrazně nižší úrovni požadavků;
- snížení byrokracie a administrativního tlaku ze strany Bruselu a České republiky, které jsou již dávno za hranicí přijatelnosti;
- apel na odvolání předsedkyně Evropské komise Ursuly von der Leyenové za její aktivity, jdoucí proti zájmům občanů EU a nezohledňující zásadní změny světového vývoje.

Představenstvo konstatovalo, že protestní akce nemá přímo za cíl ztížit obyvatelům České republiky a dalších států Evropské unie dopravní obslužnost, ale je nutné opětovně důrazně upozornit politiky v Bruselu i v Praze na rizika a dopady, které s sebou nese jejich podpora otevření evropského trhu pro produkci z Jižní Ameriky a málo ambiciózní řešení problematické situace s dovozy z Ukrajiny. Cílem protestů tedy je ukázat na problémy zdravotně rizikové produkce nespĺňující vysoké evropské standardy kvality a nezávadnosti. Ty se už nyní dostávají na evropský trh, protože orgány EU nejsou schopny prověřit všechny objemy dovozů, ale jak ukazují časté záchyty, je zde vysoké procento závadných vzorků. Zároveň EU není schopna garantovat dovozy jen takové produkce, která by odpovídala požadavkům kladeným na evropské zemědělce.

Představenstvo AK ČR přijalo usnesení, ve kterém konstatuje, že protesty je nezbytné na regionální úrovni zajistit s tím, že organizátoři si zvolí jim vyhovující formát. Z šetření AK ČR a proběhlé diskuse jde například o setkání na hraničních přechodech, včetně spolupráce s přeshraničními partnery, o úplnou nebo symbolickou blokadu těchto přechodů, o protestní jízdy zemědělské techniky ve městech a po frekventovaných silnicích, o setkání v centrech měst s vystoupením k veřejnosti, poslancům a senátorům, ale i k regionálním politikům, zajištěním tiskových konferencí v krajských městech s poukázáním na konkrétní problémy, sběrem podpisů k občanské iniciativě za nezávadnost potravin (viz dále).

Zajištěna je spolupráce se zemědělskými organizacemi z Polska, Německa, Slovenska, Maďarska a nově jednáme s představiteli rakouských zemědělců. Významným centrem protestů bude setkání českých, slovenských, a zřejmě i polských a rakouských zemědělců na česko-slovenském přechodu Hodonín–Holíč. Opakovaně zaznělo, že je naprosto zásadní se v této nelehké době semknout a ukázat tak společně a jedním hlasem na problémy, které ohrožují jak samotné zemědělství, tak v kontextu výše uvedených rizik také zdraví evropských spotřebitelů.

Členové vedli také diskusi k širokému zapojení nejenom zemědělské veřejnosti do evropské občanské iniciativy Stop falšovaným potravinám, která má ambici získat v rámci EU jeden milión podpisů a vznést tak povinnost Evropské komise zabývat se změnou pravidel na ochranu trhu s potravinami a jeho větší transparentnosti. Podkladové materiály k zajištění protestů (informace, hesla, návrhy grafiky apod.) a návod k zajištění podpisů do občanské iniciativy v elektronické nebo listinné podobě členská základna obdržela ve Zpravodajství AK ČR dne 17. února.

Prezident dále informoval přítomné o aktuálním zveřejnění Vize pro evropské zemědělství nového komisaře CH. Hansena, u které úřad

zajistí překlad a zašle ji k dispozici, dále o společných jednáních na veletrhu Grüne Woche, o účasti na protestech zemědělců ve Štrasburku zaštitěných organizací COPA-COGECA. Věnoval se také tématům, které se objevují na předšněmovních diskusích, pozval přítomné na Konferenci k budoucnosti českého zemědělství 2025, chystané v Senátu na 6. března. Projednávaly se také ataky tzv. ochránců na chovy hospodářských zvířat a možnosti reakce na tyto a podobné aktivity především ve smyslu odstranění možného selhání lidského faktoru. Vzhledem k uzavření materiálu Bilance činnosti AK ČR za rok 2024, který představenstvo projednalo na svém lednovém jednání s možností vznést připomínky, ho dostane

členská základna k dispozici. Představenstvo AK ČR zároveň vzalo na vědomí přípravu vlastní strategie pro rozvoj sektoru, která je v podobě pracovního návrhu pro širší diskusi a doplnění. Tento ucelený materiál následně zástupci komory a dalších partnerských organizací budou představovat na jednáních s politickými stranami tak, abychom dostali co nejvíce vlastních priorit zaměřených na posílení výroby, konkurenceschopnosti a rozvoje sektoru a jeho jednotlivých odvětví do podzimních parlamentních voleb. Představenstvo AK ČR zároveň schválilo návrh prezidia komory, aby výše členských příspěvků pro rok 2025 zůstala na úrovni z loňského roku.

Úřad AK ČR

Evropa se ještě neprobudila

Architekt Green Dealu, bývalý eurokomisař pro klima Frans Timmermans, se začátkem února ocitl uprostřed jednoho z největších skandálů, který za poslední dobu otřásl Brusel.

Podle nizozemského listu De Telegraaf si Evropská komise pod jeho vedením platila environmentální nevládní organizace s cílem podpořit v Evropském parlamentu i v jednotlivých státech zelenou agendu. Podle Telegraafu tyto organizace obdržely lobbistické cíle, na základě kterých pak dostaly finanční odměnu z unijního rozpočtu.

Například největší evropská lobbistická organizace zastřešující environmentální neziskovky European Environmental Bureau měla podle listu, výměnou za financování, za úkol poskytnout alespoň 16 příkladů, kdy europarlament díky jejich lobbistickému úsilí učinil zelenou legislativu ambicióznější. Navíc podle smlouvy, kterou De Telegraaf přezkoumal, mělo být minimálně 700 tisíc eur v dotacích

použito k ovlivnění debaty o zemědělství ve směru šetrnějším k životnímu prostředí.

Jako jeden z příkladů nizozemský list označil hlasování o nařízení o obnově přírody. Tato legislativa mimo jiné členským státům ukládá povinnost obnovit či oprostít od jakékoliv lidské činnosti až 10 % území. Pokud státy tento úkol nesplní, budou platit sankce do unijního rozpočtu. S tímto záměrem, tedy faktického dalšího zdroje financování rozpočtu EU, je mimochodem koncipována řada záměrně ambiciózních, rozuměj nesplnitelných cílů Green Dealu. Část europarlamentu, především pracovníkové frakce, a řada států se postavily proti. Náš ministr životního prostředí Petr Hladík, „zelené svědomí vlády“, jak ho na lidoveckém sněmu polibkem smrti počastoval Petr Fiala,

považoval schválení zákona naopak za mimořádný úspěch.

Zatímco za mořem nová Trumpova administrativa škrtá jeden zelený nesmysl za druhým a dává najevo, že jediná zelená věc, která je bude do budoucna zajímat, jsou dolary, tedy růst HDP, Evropa se stále ne a ne probudit z klimatického blouznění. Začít může třeba zrušením tzv. zeleného reportingu. Ten chce po firmách působících na unijním trhu každý rok audit udržitelnosti, který ale neřeší jen odpovědnost vůči životnímu prostředí, ale třeba rovnost platů a pohlaví. To by bylo, abychom navzdory ztroskotancům a samozvancům za oceánem ten (zelený) socialismus nevybudovali!

Ing. Jan Doležal, prezident AK ČR

34. sněm Agrární komory České republiky

se bude konat dne **27. dubna 2025 od 9:30 hodin** v Rotundě, v pavilonu A, areálu Veletrhy Brno, a.s. Výstaviště 405/1.

Zahájení sněmu v 9:30 hodin, prezence od 8:00 hodin. Delegáti, hosté a další účastníci sněmu v předstihu obdrží pozvánku k jednání. Sněmu bude předcházet společně jednání představenstva a dozorčí rady dne 26. dubna od 13:00 hod. v sále Morava, pavilonu A.

Ve dnech 27.–30. dubna se v areálu Veletrhy Brno, a.s., uskuteční komplex veletrhů Animal Tech, Národní výstava hospodářských zvířat a Národní výstava myslivosti, na který vás tímto Agrární komora ČR zve.

Premiérovi jsme představili plán, jak zachránit české zemědělství

Zemědělské a potravinářské nevládní organizace sdružující drtivou většinu českých farmářů a zpracovatelů potravin se sjednotily a vystoupily se společnou iniciativou, která má zajistit dlouhodobou stabilitu, konkurenceschopnost a udržitelnost českého zemědělství. Na tiskové konferenci představily konkrétní opatření, která jsou klíčová pro sektor a která projednaly na setkání s premiérem Petrem Fialou dne 20. února 2025.

České zemědělství se ocitlo na křižovatce. Namísto jasné strategie, která by farmářům umožnila prosperovat a zajistila dlouhodobou udržitelnost produkce potravin, se sektor potýká s chaotickým přístupem státu, rostoucí administrativní zátěží a extrémně přísnými regulacemi. Naši zemědělci čelí nejpřísnější protierozní ochraně půdy v Evropě, přibývajícím omezením v živočišné výrobě i rostoucím nákladům na dodržování pravidel udržitelnosti – to vše bez odpovídajících kompenzací. Výsledkem je stále nižší konkurenceschopnost domácí produkce, útlum investic a postupná rezignace mnoha farmářů na samotnou produkční činnost.

Důsledky této politiky jsou alarmující. Česká republika je stále více závislá na dovozech základních potravin, zatímco agrární zahraniční obchod se propadá do rekordního schodku 45 miliard korun. Ostatní státy Evropské unie na současný vývoj reagují aktivní podporou vlastních zemědělců a hledáním způsobů, jak ochránit domácí produkci. Česká vláda volí opačný přístup – namísto posílení produkčních farem přichází s kroky, které jejich postavení oslabují. Aby se tento destruktivní trend podařilo zvrátit, připravily zemědělské a potravinářské organizace plán konkrétních opatření, která mají českému zemědělství vrátit jeho roli strategického sektoru a umožnit farmářům prosperovat bez závislosti na dotacích.

„Tento plán je výsledkem široké shody napříč zemědělským a potravinářským sektorem. Chceme jasnou změnu politiky, která podpoří produkční zemědělství, omezí administrativní zátěž a nastaví podmínky tak, aby český farmář mohl konkurenceschopně podnikat,“ uvedl Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR.

KLÍČOVÉ PROBLÉMY A NAVRHOVANÁ ŘEŠENÍ

Podpora produkčního zemědělství a omezení závislosti na dotacích

Podpora se musí zaměřit na zemědělce, kteří skutečně vyrábějí potraviny, ne na ty, kteří se zaměřují primárně na čerpání dotací. Současná dotační politika je neefektivní, pro

daňového poplatníka nepřijatelně drahá a pro zemědělce naprosto demotivační.

„Aktivní zemědělci dnes musí bojovat o přežití v systému, který motivuje k neproduktivnímu hospodaření. Bez silných farmářů a zpracovatelů se ale potravinová soběstačnost ČR propadne ještě hlouběji. Žádáme přímou podporu výroby potravin a rovné podmínky na trhu,“ uvedl Martin Pýcha, předseda Zemědělského svazu ČR.

Zavedení zrcadlových opatření pro dovoz

Současná obchodní politika EU je postavená na volném trhu, ale nebere v úvahu, že české a evropské zemědělce svazují přísná ekologická, welfare a administrativní pravidla, která se na dovozové potraviny nevztahují.

„Pokud stát neochrání domácí producenty před neférovou konkurencí ze třetích zemí, pak se nedivíme, že naše zemědělství upadá. Požadujeme, aby dovážené potraviny splňovaly stejné normy jako ty naše – jinak likvidujeme vlastní výrobu,“ zdůraznil František Winter, předseda Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů.

Reforma Společné zemědělské politiky (SZP)

SZP musí zajistit důstojný příjem pro zemědělce, jak předpokládá článek 39 Smlouvy o fungování EU. To znamená zejména nastavit takové podmínky, které umožní farmářům být konkurenceschopní na trhu.

„Evropská politika se musí vrátit ke svému původnímu poslání – zajistit stabilní produkci kvalitních potravin. Není možné, aby čeští farmáři kvůli politickým experimentům končili se zemědělstvím a nahrazoval je levný dovoz,“ uvedl David Brož, prezident Společnosti mladých agrárníků ČR.

Omezení byrokratické zátěže a ESG reportingu

Administrativní požadavky na zemědělce dlouhodobě narůstají, přičemž nově zaváděný ESG reporting, tedy pravidelné informování o emisích uhlíku v rámci tzv. nefinančního reportingu, přinese další neúnosné zatížení.

S prioritami zemědělců seznámíme před volbami všechny politické strany.

„Namísto toho, abychom se věnovali hospodaření, musíme vyplňovat nekonečné formuláře a hlášení. Požadujeme radikální snížení byrokracie a omezení povinného ESG reportingu, který nemá žádnou přidanou hodnotu,“ prohlásil Martin Šebestýán, předseda Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků.

Zajištění investic do modernizace sektoru a zpracování potravin

Nedostatek moderních zpracovatelských kapacit vede k tomu, že české zemědělství je stále více závislé na vývozu surovin a dovozu finálních potravin.

„Potřebujeme investice do zpracování, abychom nemuseli vyvážet levné suroviny a dovážet hotové výrobky. Jen tak zajistíme větší soběstačnost a přidanou hodnotu pro české spotřebitele i podnikatele. Stát by se také měl zaměřit na dovozy potravin z třetích zemí, které nesplňují naše přísné standardy – ať už jde o pesticidy, nebo antibiotika a růstové hormony, které jsou v Unii zakázané,“ uvedla Dana Večeřová, prezidentka Potravinářské komory ČR.

Premiérovi jsme předložili plán reálných řešení

Schůzka s premiérem Fialou je zásadní příležitostí, jak prosadit skutečné změny. Zemědělské a potravinářské organizace očekávají, že vláda konečně vyslyší argumenty a přijme opatření, která posílí domácí produkci a ochrání české farmáře.

„České zemědělství se ocitlo na křižovatce. Buď se rozhodneme pro strategii, která nás dovede k potravinové bezpečnosti a silné konkurenceschopnosti, nebo budeme nadále

pasivní obětí byrokratických pravidel a globálního trhu," uzavřel Jan Doležal, prezident Agrární komory ČR.

MOŽNÉ KROKY PRO ZLEPŠENÍ ČESKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ A POTRAVINÁŘSTVÍ

1. Podpora výroby s vyšší přidanou hodnotou:

- investice do technologií na zpracování surovin přímo v ČR odpovídající velikosti českého i evropského trhu
- zaměření na výrobu produktů s vyšší přidanou hodnotou (mléčné výrobky, uzeniny, konzervované potraviny, ovoce a zelenina)

2. Změna dotační politiky:

- optimalizace dotací tak, aby motivovaly k produkci, nikoli pouze k udržování nečinnosti
- podpora mladých farmářů, mladých zemědělců a modernizace podniků

3. Podpora diverzifikace a udržitelnosti:

- investice do zvýšení podílu živočišné výroby,

podpora plodin zlepšujících půdu, podpora zelinářství a ovocnářství

- zvýšení odolnosti vůči klimatickým změnám, včetně nových metod šlechtění, modernizace závlahových systémů a pojištění rizik
- diverzifikace v oblasti obnovitelných zdrojů (bioplynové stanice, biometan, biomasa, FVE na střechách zemědělských objektů)

4. Zlepšení vyjednávací pozice:

- posílení organizací zemědělců pro lepší vyjednávání s obchodními řetězci, a to také odstraněním veškerých administrativních povinností, které nadřízená legislativa EU nevyžaduje
- Podpora zkracování dodavatelských řetězců a zjednodušení uvádění výrobků na trh

5. Infrastruktura a vzdělávání:

- vytvoření moderních zpracovatelských podniků, skladovacích kapacit a zlepšení dopravní infrastruktury
- podpora výzkumu a inovací v agrárním a potravinářském sektoru

- větší propojení středních a vysokých zemědělských škol s praxí formou stipendií a dlouhodobé spolupráce

Barbora Pánková, tisková mluvčí AK ČR
Michal Procházka, tiskový mluvčí ZS ČR

Společná iniciativa pro konkurenceschopné zemědělství a kvalitní a bezpečné potraviny pro občany této země 2025+

Organizace společně sdružují drtivou většinu podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství všech forem vlastnictví a způsobů podnikání a společně předkládají tento program.

Naši členové produkují více než 85 % veškerých komodit a obhospodařují více než dvě třetiny zemědělské půdy a významnou většinu (1,3 mil. ha) půdy lesní. Společně sdružujeme nejen zásadní část tuzemské zemědělské prvovýroby, ale také zpracování potravin. Naši členové uvádějí na trh cca 90 % v tuzemsku vyprodukovaných potravin. Jsme tedy zásadním a neopomenutelným partnerem v diskusí o budoucnosti zemědělství a potravinářství v České republice a pro vytváření podmínek života a podnikání na venkově vůbec.

Společné prohlášení

My, zemědělci a potravináři, se značným znepokojením vnímáme prohlubující se negativní trendy v zemědělství a potravinářství, jako je mimo jiné ztráta konkurenceschopnosti a soběstačnosti České republiky. Proto společně požadujeme zásadní změnu politiky, která zajistí dlouhodobou konkurenceschopnost, stabilitu a udržitelnost českého zemědělství a potravinářství.

Žádáme, aby se zásadně snížila administrativní zátěž a zjednodušily byrokratické

překážky, které nás odvádějí od naší hlavní činnosti – produkce kvalitních, bezpečných a cenově dostupných potravin. Politiku je třeba spravedlivě nastavit a podpořit dostatečným rozpočtem, který reflektuje reálné náklady, ekonomické podmínky a podmínky našich konkurentů, kteří dovážejí svoje výrobky do České republiky. Trváme na zachování dvoupilířového systému podpory a na regulaci tržních podmínek tak, aby obchodní řetězce nemohly zneužívat svou dominantní pozici na úkor výrobců a zpracovatelů.

Požadujeme, aby dovážené produkty splňovaly stejné standardy jako naše produkce a tím zajistily rovné podmínky pro všechny. Podpora inovací a investic do moderních technologií je klíčová proto, aby bylo možné zajistit udržitelné a efektivní zemědělství a potravinářství. Ekologická opatření je třeba nastavit tak, aby nás neznevýhodňovala proti našim konkurentům, nešla nad minimální požadavky EU a respektovala ekonomickou realitu a neohrožovala naši konkurenceschopnost.

Stojíme společně za našimi hodnotami – za odpovědným, udržitelným a prosperujícím zemědělstvím a potravinářstvím. Jasně se distancujeme od jakékoli politizace našeho oboru, radikalizace a extrémních přístupů.

Proto požadujeme konstruktivní dialog s politickými představiteli napříč politickým spektrem a stabilní dlouhodobá řešení, která podpoří nejen nás, české zemědělce a potravináře, ale i celé venkovské oblasti a potravinovou bezpečnost České republiky a Evropské unie.

Garanti prohlášení

- Agrární komora ČR
- Společnost mladých agrárníků ČR
- Potravinářská komora ČR
- Iniciativa zemědělských a potravinářských podniků
- Zemědělský svaz ČR
- Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů

Společnou iniciativu dále podporují profesní a zájmové organizace

Připojujeme se k iniciativě Odtajňte původ potravin

Ukrajinské kuře s označením Polska nebo třešně v lednu pocházející podle etikety ze Slovenska. Takovému klamání má zabránit evropská petice Stop falšovaným potravinám, podle které mají evropští zákazníci právo na informace, aby se mohli rozhodnout, které potraviny koupit. Jakmile se na petici objeví milion podpisů, bude se jí muset zabývat Evropská komise, nyní je ve čtvrtině požadovaného počtu. K podpoře vyzývají i největší české zemědělské nevládní organizace.

Nyní platí, že na výrobku musí být uvedeno místo takzvané poslední operace, což ale může být i pouhé přebalení zboží a se skutečnou zemí původu to nemá nic společného. Svědectví o tomto zavádějícím informování zákazníků se objevují napříč evropským trhem a o jednotlivých případech informovala i česká média. O změnu pravidel proto usiluje evropská petice neboli podle terminologie EU evropská občanská iniciativa nazvaná Stop falšovaným potravinám: údaje o původu na etiketě. Stojí za ní italská zemědělská nevládní organizace Coldiretti a na jejím vzniku se podílely též organizace Visegrádské skupiny včetně Agrární komory České republiky. Podporují ji i Zemědělský svaz České republiky a Iniciativa zemědělských a potravinářských podniků.

Autoři petice chtějí zajistit lepší přístup spotřebitelů k informacím o zemědělských

komoditách a potravinách tím, že etiketa bude jasně obsahovat původ každého produktu, který vstupuje na společný evropský trh. Jedině tak se mohou naplnit očekávání zákazníků o kvalitě, udržitelnosti těchto produktů nebo podmínkách při jejich vzniku a především zdravotních normách.

„Evropští spotřebitelé včetně českých mají podle nás právo znát původ všech produktů na společném evropském trhu. V Evropě máme velmi přísné normy, díky kterým jsme ale schopni garantovat vysokou kvalitu a zdravotní nezávadnost potravin. Zatajením skutečné země původu tak vlastně dochází ke klamání spotřebitele. Když bude mít zákazník všechny informace o potravinách v nabídce obchodu, je to už jeho rozhodnutí, čemu dá při nákupu přednost,“ říká prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

Upřesnění pravidel je potřeba i proto, že se v posledních letech evropský trh stále více otevírá dovozům potravin ze třetích zemí, kde nemusí dodržovat tak přísné standardy jako v Evropě. To snižuje produkční náklady, čímž je levnější i konečný výrobek. Evropští zemědělci a potravináři to považují za nespravedlivou konkurenci na evropském trhu a znehodnocování vlastního úsilí produkovat kvalitní a bezpečné potraviny pro spotřebitele. Po vypuknutí války na Ukrajině začaly na evropský trh proudit dodávky levných obilovin a olejnin. Uvolnění pravidel pro dovoz cukru, drůbežního nebo hovězího masa z Jižní Ameriky se zase očekává v souvislosti s obchodní dohodou mezi Evropskou unií a uskupením Mercosur, proti které zemědělci chystají protestní akce napříč Evropou včetně Česka.

„Levné dovozy ze zemí mimo EU, jako je Ukrajina nebo státy Jižní Ameriky v případě dohody Mercosur, vytvářejí stále větší tlak na evropské zemědělce. Pokud mají lidé vědět, co skutečně kupují, musí být označování původu potravin jasné a férové. Není normální, aby evropští výrobci dodržovali přísná pravidla a zároveň na trhu čelili konkurenci produktů, které žádná takové

standardy splňovat nemusí. Spotřebitelé mají dnes obrovskou sílu – pokud budou chtít kvalitní evropské potraviny, poctivě označené a vyrobené udržitelně, bude se tomu muset přizpůsobit i trh,“ dodává předseda Zemědělského svazu ČR Martin Pýcha.

„Považuji za nezbytné, aby došlo k upřesnění pravidel, která se týkají uvádění původu potravin, aby zákazník měl jasno, co vlastně kupuje. Evropské požadavky na produkci potravin jsou oproti mnohým jiným zemím nadstandardní a rozdíly mezi domácími výrobky a těmi z dovozu existují, i když nemusí být zřejmé na první pohled, a promítají se do výsledné kvality a bezpečnosti potravin,“ sděluje předseda Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků Martin Šebestýan.

Aby se Evropská komise petici zabývala a přistoupila ke změnám v evropské legislativě, musí ji podepsat milion lidí v alespoň sedmi členských zemích. Podpořit ji může každý občan členského státu Evropské unie, kterému bylo 18 let. Evropská občanská iniciativa zabraňující falšování potravin dosáhla začátkem února téměř čtvrt milionu podpisů, což je čtvrtina požadovaného počtu. Lhůta běží do 21. září 2025.

Evropskou občanskou iniciativu Stop falšovaným potravinám: Údaje o původu na etiketě je možné podepsat zde: <https://ec.europa.eu/049/public/#/screen/home>

Agrární komora ČR, Zemědělský svaz ČR, Iniciativa zemědělských a potravinářských podniků

ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ
POJIŠTĚNÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

**Známe i jednodušší způsob,
jak chránit vaše chovy**

Pojištění zvířat s nejširší pojistnou ochranou na trhu

- pojištění všech druhů hospodářských zvířat a koní
- kvalitní a rychlá likvidace škod

241 114 114
www.generaliceska.cz

 GENERALI
ČESKÁ POJIŠŤOVNA

Partner Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR

Zelinářské dny 2025, setkání odborníků a hledání cest k udržitelnosti

Ve dnech 27. a 28. ledna 2025 se v hotelu Jezerka v Seči uskutečnily Zelinářské dny 2025, nejvýznamnější odborné setkání pěstitelů zeleniny v České republice. Konference proběhla pod záštitou ministra zemědělství Mgr. Marka Výborného a rektora České zemědělské univerzity v Praze prof. Ing. Petra Skleničky, Ph.D.

Letošní ročník nesl motto „Síla zdraví z našich polí“ jako odraz významu každodenní práce českých pěstitelů zeleniny pro tuzemské spotřebitele a jako odraz aktuální situace a budoucnosti sektoru zelinářství. Na konferenci zavítalo více než 330 účastníků, z toho více než 90 pěstitelských farem a téměř 50 prezentujících společností.

Klíčové body konference

Konferenci zahájila předsedkyně Zelinářské unie Čech a Moravy, z. s., Monika Nebeská. Ve svém úvodním projevu shrnula nejvýraznější události loňského roku a upozornila na hlavní výzvy, kterým pěstitelé zeleniny musí čelit. Mezi klíčová témata patří podmínky sezónního zaměstnávání, nedostatek pracovníků, komplikovaná administrativa a byrokratická zátěž, nerovné postavení pěstitelů v boji o férovou cenu a dopady změn klimatu.

Úvodní diskusní panel se zaměřil na budoucnost zelinářství v kontextu Společné zemědělské politiky EU a strategického výhledu ČR.

Diskusi moderovala Monika Nebeská a jejími hosty byli Marek Výborný, ministr zemědělství, Veronika Vrecionová, předsedkyně Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova Evropského parlamentu, Dana Večeřová, prezidentka Potravinářské komory ČR, Martin Ludvík, viceprezident Agrární komory ČR a předseda Ovocnářské unie ČR, a Tomáš Pilař, pěstitel zeleniny a předseda představenstva odbytové organizace Jihomoravská zelenina, družstvo. Témata zahrnovala specifickou podporu sektoru, možnosti srovnání podmínek pro pěstitele, příležitosti posílení postavení pěstitelů a českých produktů na tuzemském i evropském trhu.

Odborné přednášky a klíčové poznatky

První přednáškový blok „Síla pro pěstitele“ představil aktuální informace Ministerstva zemědělství k podmínkám přímých plateb, podmíněnosti a agroenvironmentálních opatření, o fytosanitární politice informoval zástupce Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského. Možnostem pojištění zemědělské produkce se věnovaly prezentace Generali Česká pojišťovna a.s. a divize RENO-MIA AGRO společnosti RENOMIA, a. s. Svoje řešení pro pěstitele představily i společnosti MONAS Technology s.r.o. a BIOCONT LABO-

RATORY, spol. s r.o., partneři Zelinářských dnů 2025. První rok své práce představil také projekt PŮL TALÍŘE Farma Bezdínek s.r.o.

V bloku „Síla zdraví našich polí“ se přítomní mohli seznámit se zkušenostmi monitorovacího a fytopatologického týmu přímo z polí pěstitelů, prezentace k ochraně zdraví rostlin Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu zemědělského zdůraznila důležitost spolupráce s praxí. Přednáška týmu INTERSUCHO se zaměřila na dopady klimatických změn na zelinářský sektor. Netradiční téma, význam kybernetické bezpečnosti v zemědělství a nové povinnosti pro její zajištění, představili zástupci Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost. Závěrečné prezentace se věnovaly inovativním řešením přímo z praxe společností ClerFarm a ASA Lift, které se specializují na moderní technologie pro efektivnější pěstitelské postupy.

Další informace a podklady z akce naleznete na oficiálních stránkách Zelinářské unie Čech a Moravy. Záznam zahájení a panelové diskuse je dostupný na webu TV Zemědělec, partnera Zelinářských dnů.

Zuzana Přibyllová a Alice Kouřilová, ZUČM

Zjednání rady k mléku a masu

Dne 12. února 2025 se konalo další jednání Komoditní rady pro mléko a hovězí maso. Jednání se účastnili hosté z Ministerstva zemědělství a Výzkumného ústavu živočišné výroby.

V úvodu jednání dostali slovo hosté z MZe, konkrétně Ing. Jan Vodička, který přítomné informoval o výplatě dotací z dotačního titulu 20.A. Zlepšení welfare v chovech dojnic a na vrácení záloh dotací u zamítnutých žádostí (cca 120 žádostí bylo zamítnuto) a dotačního titulu 20.D. Zlepšení welfare u skotu bez tržní produkce mléka. Dále uvedl, že MZe začne vyplácet dotace v rámci DP 20.D (se základními sazbami ve výši 74 %) a u 20.E (se základními sazbami ve výši 69 %). U DP 20.A se nyní finalizuje zpřesnění Zásad z důvodu možnosti zapojit se do režimu QCZ nebo do režimu ekologického zemědělství. Dále zmínil problematiku mediální kampaně proti chovům hospodářských zvířat a vnímá připravovaný Etický kodex ze strany komory jako účinný nástroj, jak zvýšit prevenci v chovech. Zástupce Mze Adam Četmánek představil problematiku společné organizace trhu. Jedná se o nové opatření, které je nyní v pracovní verzi. Jeho cílem je narovnat vztahy mezi výrobcí a zpracovateli a koncem roku 2024 k tomuto proběhlo jednání na Radě ministrů v Bruselu.

Následně předseda Leoš Říha přivítal prezidenta AK ČR Jana Doležela, který přítomné informoval o aktuálních informacích ze strany AK ČR. Prvním bodem byla informace o členství prezidenta Doležela v poradním výboru pro zemědělství a potravinářství Evropské komise EBAF za evropské sdružení zemědělců COPA. Prostřednictvím EBAF se řeší nastavení Společné zemědělské politiky, dále je možnost ovlivňovat jednání, přinést názory a argumenty a mít přístup k informacím. První jednání se uskutečnilo 4. února 2025 v Bruselu. Dále zmínil problematiku sociální podmiňování, konkrétně přítomné informoval, že v NV č. 73/2023 o stanovení pravidel podmiňování plateb zemědělcům, ve znění pozdějších předpisů byla v původním návrhu podmínka, že při porušení pravidel bude žadatel sankcionován dvakrát, konkrétně při obdržení pokuty nad 10 tis. Kč obdrží sankci navíc 3 % z dotací a s pokutou nad 300 tis. Kč obdrží sankci nad 5 % z dotací vyplácených SZIF. S MZe a MPSV se podařilo vyjednat, že spodní limit posune na hranici 100 tis. Kč se sankcí 2 % z dotací a horní limit zůstane beze změn. Tato povinnost vychází z nového Strategického rámce SZP. Následně zmínil, že AK ČR si z důvodu zásadního odmítnutí přepracované Strategie resortu připravila vlastní, prorůstovou a prosektorovou Strategii resortu zemědělství, která vychází z analýzy stavu

celku i jednotlivých odvětví a cílí na maximální a efektivní podporu sektoru.

Dále informoval o odmítnutí dohody EU-MERCOSUR v podobě, jakou chystá Evropská komise, tedy s velkým rizikem otevření zemědělského trhu mezi Evropou a zeměmi Jižní Ameriky, kde produkce probíhá pod jinými standardy výroby a bezpečnosti. Následně navázal s informací o již uskutečněném jednání V4 v Polsku, které se konalo ve Varšavě 11. a 12. února 2025. AK ČR se společně s dalšími státy připravuje na protesty napříč Evropou, které proběhnou dne 27. února 2025. Důležité je se aktivně zapojit a podpořit jejich celoevropský formát. Dále zmínil problematiku DZES 5, kdy se po mnohačetných jednáních AK ČR podařilo vyjednat a prosadit zásadní změna uvažované koncepce a odklonit tak původní návrh MZe. Podle něj mělo dojít k navýšení plochy s protierozní ochranou z 25 % na 65 % území ČR. Nově tedy budou půdoochranné technologie povinné a kontrolované pouze u SEO ploch (cca 60 tis. ha). U MEO ploch (cca 1,2 mil. ha) by se jednalo pouze o doporučení, které by se nekontrolovalo. V současné době se kontrolují na cca 600 tis. ha. Tyto úpravy nyní musí schválit EK. Na závěr uvedl problematiku mediální kampaně proti chovům hospodářských zvířat, kdy AK ČR iniciovala vytvoření tzv. Etického kodexu, jehož finální verze se dokončuje.

Následně Ing. Jiří Kopáček informoval přítomné o výsledcích nákupu mléka v EU

a v České republice za 12. měsíc roku 2024. EU dodávky mléka byly oproti předchozímu roku (11. měsíc 2023) o 830 mil. litrů vyšší (tj. o +0,3 %). Předpoklad je, že výsledek za celý rok 2024 bude mírně pozitivní (odhad +0,1 až 0,2 %). Do konce listopadu se navýšila sušina mléka (+0,4 %) a obsah bílkovin (+0,6 %). Dodávky mléka do českých mlékáren se za rok 2024 mírně zvýšily (+63 mil. litrů, tj. o +2,35 %). Tučnost poklesla na 3,83 % (-0,01 %), obsah bílkovin vzrostl na 3,47 % (+0,01 %). Průměrná cena mléka byla v České republice v prosinci 2024 na úrovni 12,63 Kč/l a předpoklad lednové ceny je 12,80 Kč/l. Ing. Kopáček dále informoval přítomné, že Českomoravská společnost chovatelů zveřejnila výsledky kvality nakupovaného mléka v roce 2024 a poděkoval za včasné sestavení. Na závěr uvedl, že v roce 2024 došlo ke snížení stavu dojnic v EU o cca 400 tis. ks (-1,8 %). Pro rok 2025 se predikuje jejich další pokles o cca 2 %. To se projeví v celkových dodávkách mléka do zpracování, s odhadem cca -0,3 %.

Problematiku hovězího masa shrnul Ing. Uttendorfský, jakožto nový člen komoditní rady. Cena výkupů hovězího masa v České republice za rok 2024 vzrostla a předpokládá se, že se tak bude dít i v roce 2025. Polský zpracovatelský průmysl se podílí cca 90 % na celém exportu hovězího masa EU, který se vyváží mimo země EU. Jeho největším odběratelem je pak Turecko.

Úřad AK ČR

Informace z jednání Komoditní rady pro ovoce a zeleninu

Dne 13. února 2025 se konalo další jednání Komoditní rady pro ovoce a zeleninu. Jednání se účastnili hosté z Ministerstva zemědělství, Státního zemědělského a inter-venčního fondu, Ústavu zemědělské ekonomiky a Státní zemědělské a potravinářské inspekce.

V úvodu jednání předseda komoditní rady Jiří Stodůlka přivítal hosty, seznámil přítomné s programem a předal slovo viceprezidentovi AK ČR Martinu Ludvíkovi, který shrnul aktuální informace z AK ČR. Prvním bodem byla informace k hlasování monitorovacího výboru ohledně klíčových otázek v zemědělství a následné modifikaci Strategického plánu, ve které dojde k úpravě opatření DZES 5. Stávající konsensus spočívá v povinné ochraně silně ohrožených ploch, včetně do- držování stanovených půdoochranných tech- nologií, u mírně erozně ohrožených ploch se bude jednat o doporučení těchto technologií. Viceprezident Ludvík také představil petici, která se zaměřuje na boj proti nesprávnému označování potravin a která má za cíl chránit spotřebitele a poctivé výrobce. Viceprezident Ludvík také zmínil, že EU ukončila strategický dialog, přičemž v návaznosti na to její orgány uveřejní vizi budoucí podoby zemědě- lství. Nakonec viceprezident Ludvík představil dohodu EU–Mercosur, u níž v současné době probíhá proces ratifikace mezi členskými zeměmi EU. Tato dohoda má z pohledu zemědělství a především prostřednictvím

dovozů jihoamerické produkce, vyráběné za výrazně nižších standardů, svá velká rizika a může mít dopad na zemědělský sektor celé EU a samozřejmě i ČR.

Jako první z hostů vystoupil ředitel odboru rostlinných komodit Zdeněk Trnka z Mi- nisterstva zemědělství (dále MZe), který uvedl, že finanční prostředky na kompenzaci za škody způsobené jarními mrazy z fondů EU ministerstvo již téměř v celé alokaci vyplatilo. Podporu ministerstvo poskytlo také ovocným školkám a lesním školkám. Nevyužité prostředky ministerstvo pře- vede do dotačních titulů na podporu sektoru ovoce a zeleniny. Dále uvedl, že probíhají přípravné práce na dotačním titulu QCZ pro zeleninu. Ten by mělo ministerstvo spustit od roku 2026, přičemž probíhá debata o zá- sadách, termínu vyplácení a příjmu žádostí. Aby ministerstvo mohlo tento titul spustit, je potřeba, aby ho notifikovala Evropská komise. Z dodatečných 2 mld. Kč, o které se na žádost nevládních organizací navýšil letošní rozpočet kapitoly MZe, sektor ovoce a zeleniny finančně posílí v dotačním titulu na výstavbu závlah.

Co se týče Strategie resortu MZe s výhledem do roku 2030 ředitel Trnka informoval, že finální dokument má Zemědělský výbor PSP k dispozici a v průběhu března ho jeho čle- nové projednají. Podpora pojištění přes program PGRFLV v roce 2025 bude pro citlivé komodity ve výši 65 % a na polní plodiny ve výši 50 %. Z diskuse vyplývá, že členové komoditní rady podporují 65% pojištění pro všechny citlivé komodity.

Dalším tématem jednání byla novela nařízení vlády č. 82/2023 Sb., které se týká odbytových organizací, s cílem snížení administrativní zá- těže a zrychlení výplat dotační podpory. Před- seda komoditní rady zmínil, že v současné době je v legislativě ČR několik administrati- vních povinností, která jsou nad rámec legisla- tivy EU a přináší zemědělcům i pracovníkům SZIF dodatečnou a zbytečnou administrativní zátěž. Proto předseda navrhuje vytvořit pra- covní skupinu, v níž by se jednalo o tom, jak zrušit tuto administrativu, která je nad rámec rozsahu požadovaného EU. Zástupce SZIF,

ředitel odboru společných organizací trhu Ro- bert Zavadil, podporuje tento krok a navrhuje vytvořit skupinu v polovině roku 2025, jelikož nyní probíhá administrace a vyplácení žádostí z roku 2024, do té doby by měli členové ko- moditní rady zjistit co nejvíce informací, jak implementují legislativní pravidla okolní státy EU do vlastní legislativy.

Dále předseda hovořil o snižování daňové zátěže uvalené na práci sezónních pracovníků v zemědělství. Ti čelí v ČR ve srovnání s jinými evropskými zeměmi vysokému daňovému zatížení a zaměstnavatelé zároveň dlouhodo- bě upozorňují na složitost administrativy při jejich zaměstnávání. Návrhy, jak vyřešit tento problém, se týkají snížení daňové sazby pro krátkodobé pracovní smlouvy, zjednodušení evidence zaměstnanců pracujících na sezónní bázi a podpora digitalizace pracovních smluv a evidence pracovníků.

Následně vystoupila Šárka Hanzelková ze Státní zemědělské a potravinářské inspekce, která informovala přítomné o výsledcích kon- trol v sektoru ovoce a zeleniny. V roce 2024 proběhla kontrola na přítomnost pesticidů s následujícími výsledky. Z 322 vzorků ovoce bylo 5 nevyhovujících, přičemž všechny byly ze zemí třetího světa. U zeleniny bylo vyšetřeno 540 vzorků z nichž bylo 25 nevyhovujících, z toho bylo 6 z EU a žádný nebyl z ČR. Součas- ně inspekce uskutečnila 57 kontrol, který se týkaly sledovanosti původu česneku, přičemž nedošlo k žádnému pochybení v dokumentaci distribuce a produkce. V roce 2025 bude probíhat zvýšená kontrola jahod a zjišťování země původu a označování potravin u skořápkových plodů a sušeného ovoce dle nového nařízení.

V závěru účastníci vedli diskusi o tom, zda plošně využívat čmeláky k opylení ovoce a ze- leniny. Předseda navrhuje sjednotit pravidla v jednotlivých krajích České republiky, kde jsou rozdíly v přístupu kompetentních orgánů. MZe proto již v této věci v loňském roce ofici- álně oslovilo Ministerstvo životního prostředí. Cílem je zjednodušit a sjednotit proces povo- lování opylování čmeláky, zejména pro ovocné sady a skleníkové pěstování.

Úřad AK ČR

Hospodářská zvířata na výstavišti v Brně

Ve dnech 27.–30. dubna 2025 se na brněnském výstavišti uskuteční Mezinárodní veletrh ANIMAL TECH, zaměřený na živočišnou výrobu, spolu s Národní výstavou hospodářských zvířat a Národní výstavou myslivosti.

Akce proběhnou v pavilonech P, F a G1 a na přilehlých venkovních plochách. Součástí letošního ročníku veletrhu ANIMAL TECH bude projekt Chytrá farma, na výstavišti bude zhruba tisícovka hospodářských zvířat.

Na všech třech akcích se na výstavišti představí zhruba 150 firem. Zastoupeny budou všechny základní obory veletrhu ANIMAL TECH – zemědělská technika, stroje a zařízení pro chov hospodářských zvířat a pro přípravu krmiv, dopravní a manipulační technika, genetika, veterinární technika a léčebné přípravky, zemědělské stavby, potřeby pro farmáře a doplňky do krmiv.

Brněnská Národní výstava hospodářských zvířat tradičně hostí šampionáty a soutěžní přehlídky skotu. Šampionáty masných plemen

skotu budou probíhat po celou dobu výstavy. Masná plemena, u kterých nebude probíhat šampionát, se předvedou v komentovaných přehlídkách. Národní šampionáty dojných plemen proběhnou takto: neděle –jersey a brown swiss, pondělí – holštýnský skot, úterý – český strakatý skot. K masnému skotu se vážou i dvě mezinárodní akce: WG Beef Simental pro plemeno masný simentál a EURO-LIM pro plemeno limousine. V úterý 29. dubna proběhne na výstavišti kongres pro veterinární lékaře a chovatele „Smart-farming z pohledu veterinárního lékaře“. Na návštěvníky bude také čekat včelařská výstava s potřebami pro včelaře a výrobky z včelích produktů. Na stánku Jihomoravského kraje se budou moci návštěvníci seznámit s jihomoravskou kulinářskou scénou. V neděli 27. dubna proběhne na výstavišti sněm Agrární komory

ČR. Zájemci o zemědělství se budou moci zúčastnit programu „Zemědělství žije!“.

Stejně jako v minulém ročníku se účastníci mohou těšit na velmi rozsáhlý program koní. Na výstavišti se jich objeví víc než stovka a předvedou se v ukázkách pod sedlem, v zápřeži i ve volnosti. Program bude probíhat v aréně v hale F a ve venkovní aréně pro trail a mountain trail.

Výstaviště bude otevřeno denně od 9 do 18 hodin, ve středu do 17 hodin. Nejvýhodnější vstupenky za 150 korun je možné zakoupit na webu výstavy, ještě nižší jsou ceny pro organizované skupiny, které mohou navštívit výstaviště ve středu 30. dubna dokonce zdarma.

Více informací je k dispozici na www.animaltech.cz.

Dopad produkce masa a mléka na životní prostředí je oproti dosavadním výpočtům poloviční

Hodnocení dopadu potravin na životní prostředí není snadné. Posuzování životního cyklu (LCA) se již dlouho používá k identifikaci „horkých míst“ v potravinářských systémech. Potraviny však obsahují mnoho prvků, které je třeba zohlednit, a jednoduché posouzení pro výrobek nestačí.

To dobře chápe mnoho odborníků, kteří se zabývají vývojem nových metrik, aby překonali omezení a dopady vypočítali co nejpřesněji. Pro hodnocení udržitelnosti zemědělsko-potravinářských systémů je zapotřebí spolehlivějšího hodnocení dopadu potravin na životní prostředí, které by zohledňovalo také nutriční kvalitu a hodnotu potravin.

Srovnávání různých potravin, například masa a salátu, poskytuje falešné výsledky, protože jejich nutriční hodnota je příliš odlišná na to, aby je bylo možné přímo srovnávat. Z tohoto důvodu by se vliv potravin na životní prostředí neměl vypočítávat pouze na základě množství, kalorií nebo podílu jedné živiny; musí se brát v úvahu všechny živiny potřebné pro lidský organismus jako celek.

V této souvislosti vědci vyvinuli novou metriku, nutriční LCA (nLCA). Jedná se o další vývoj

studie LCA, v níž se dopad potravin nevztahuje pouze na jejich hmotnost, a tedy 1 kg výrobku, ale na jejich celkové nutriční vlastnosti. Zaměřuje se jak na environmentální parametry, tak na nutriční faktory, a poskytuje tak integrovaný pohled na dopad potravin na životní prostředí a lidské zdraví. Na základě těchto nových a přesnějších výpočtů je například dopad vysoce kvalitních potravin živočišného původu, jako je maso, na životní prostředí poloviční oproti dřívějším výpočtům.

Silné ataky na chov hospodářských zvířat se zaštiťují také účelovými studiemi.

K tomuto závěru dospěla nedávná studie založená na kvalitě bílkovin, která zjistila, že dopad masných a mléčných výrobků na životní prostředí se snížil téměř o polovinu, zatímco dopad rostlinných produktů se zvýšil téměř o 60%. Ve světle těchto zjištění má výroba potravin živočišného původu mnohem menší dopad na životní prostředí, než se dříve předpokládalo, a to díky vyšší kvalitě živočišných bílkovin, což znamená, že k uspokojení poptávky je zapotřebí méně potravin, a tedy i menší dopad na životní prostředí.

Další studie italských vědců, kterou publikoval časopis Scientific Reports, rovněž srovnávala dopad 15 rostlinných a živočišných potravin na životní prostředí, včetně fazolí, květáku, hovězího masa, ryb, kukuřice, mléka, hrachu, brambor, quinoj a rýže. Pokud se vezme v úvahu množství potravin potřebných k zajištění všech esenciálních aminokyselin pro 70 kg vážícího člověka, má hovězí maso lepší ekologické parametry než ostatní produkty. Naopak některé rostlinné produkty mají větší dopad na životní prostředí, protože postrádají esenciální aminokyseliny, což vede k výraznému zvýšení množství potravin, které je potřeba získat z celého fondu aminokyselin.

Výsledky ukazují nový pohled a potřebu zohlednit kvalitu bílkovin v nLCA a stravitelnost a biologickou dostupnost všech bioaktivních látek a mikroživin, což povede ke spolehlivějšímu hodnocení. Podle odborníků by se pro přesnější přístup měla společně posuzovat hustota živin a zdravotní účinky, jako je zátěž nemocí. Zjištění, že produkty živočišného původu, zejména ty bohaté na vysoce kvalitní bílkoviny, mají nižší dopad na životní prostředí, než se dříve odhadovalo, zpochybňuje dosavadní předpoklady. S tím, jak se blížíme k cílům globální udržitelnosti, je nezbytné, aby zemědělské politiky a politiky potravinových systémů, které jsou obzvláště přísné na potraviny živočišného původu, integrovaly tyto upřesněné metriky, aby se zajistilo, že se budou stejně zohledňovat aspekty životního prostředí i lidského zdraví.

faktaomase.cz

Jakou roli hrají laboratorně pěstované tkáně imitující maso?

Zpráva společnosti RethinkX z roku 2019 předpovídala, že masný a mlékárenský průmysl v USA do roku 2030 zkrachuje kvůli nástupu „buněčného zemědělství“. To se zjevně nestane, protože komerční životaschopnosti této technologie brání značné technické problémy.

Navzdory miliardovým investicím a stovkám začínajících podniků v této oblasti se buněčné zemědělství potýká s překážkami, jako jsou vysoké výrobní náklady a regulační problémy (například kvůli evropským předpisům o geneticky modifikovaných organismech).

Hlavní překážkou zůstávají náklady na suroviny a postupy, zejména na přesnou fermentaci. Výroba proteinů na bázi buněk stále není ekonomicky proveditelná, protože vyžaduje další pokrok v technologii bioreaktorů a kulturních médií. V současné době v Singapuru evidují pouze jeden laboratorní potravinářský výrobek. Bez zavedených výrobních protokolů se tvrzení o výživových a ekologických přínosech produktů na bázi buněk nedají ověřit. Navíc „maso na buněčné bázi“ se z právního hlediska podle definice USA a Evropy nepova-

žuje za „maso“, protože neodpovídá konvenčnímu složení a kvalitě živin.

Buněčné zemědělství také postrádá ekosystémové přínosy tradičního chovu hospodářských zvířat a mohlo by prohloubit globální nerovnost vytvořením luxusních potravin pod kontrolou nadnárodních korporací. Kromě toho se často přeceňuje přijetí ze strany spotřebitelů, kteří jsou ochotni vyzkoušet produkty z buněk, ale nejedí je pravidelně. Zejména venkovští spotřebitelé vyjadřují obavy z jejich nepřírodnosti a dopadu na tradiční zemědělství.

Vzhledem k tomu, že dlouhodobé dopady produktů na bázi buněk na zdraví, bezpečnost, životní prostředí a trh jsou stále nejasné, nezdá se, že by technologie buněčného zemědělství byla v dohledné budoucnosti životaschopná.

Je konzumace masa morálně obhajitelná?

Navzdory rostoucí celosvětové poptávce po bílkovinách některá média, nevládní organizace i vlivné osoby etické opodstatnění konzumace masa stále více zpochybňují. Vzhledem ke své výživové roli hrály zdroje živočišných bílkovin historicky v lidském jídelníčku důležitou roli.

V oblastech s vysokými příjmy a vysokou potravinovou bezpečností však obavy z chovu a zabíjení zvířat, dobrých životních podmínek zvířat v intenzivní výrobě a dopadů na životní prostředí vedou ke snížení spotřeby masa, nebo dokonce k jeho vynechání. Tento posun podporuje rozvoj rostlinných alternativ

a imitací, které jejich zastánci propagují jako šetrnější k životnímu prostředí a morálně odpovědnější.

Na druhou stranu podvýchiva zůstává významným celosvětovým problémem, přičemž klíčový je přístup k dostatečnému množství bílkovin. Výživové výhody masa, včetně jeho vysoké kvality bílkovin a prioritního obsahu vitamínů a minerálních látek, často uvádí právě ti, kdo kritizují argument, že je třeba omezit spotřebu masa. Argumentují tím, že rostlinná strava nemá dostatečné množství alespoň některých z těchto živin. Zároveň někteří odborníci tvrdí, že je třeba zohlednit i přínosy pro životní prostředí produkce udržitelného masa, jako je zlepšení stavu půdy a podpora biologické rozmanitosti.

Praktičnost a udržitelnost globální veganské stravy tedy nelze považovat za samozřejmost, protože může vést k neetickým výsledkům,

zejména v regionech s omezenou ornou půdou a vhodným zemědělským kontextem. Například pěstování quinoj v Bolívii vedlo k degradaci půdy, což mělo dopad na místní stravování. Etické argumenty proti masu často opomíjejí ekonomické a sociální dopady na zemědělce. Čistě rostlinná strava není kvůli omezené půdě a nákladům na dovoz pro každého proveditelná.

Aby se vyřešily etické problémy, měl by masný průmysl zlepšit komunikaci a investovat do vědeckého pokroku, aby se zlepšily životní podmínky zvířat. Udržení určité spotřeby masa pomocí udržitelných výrobních metod může snížit škody a podpořit spravedlivější potravinové systémy. Tento přístup musí vyvažovat lidská práva, veřejné zdraví a udržitelnost životního prostředí, zejména pro ty, kteří mají ve společnosti méně možností.

faktaomase.cz

Komuniké ze zasedání zástupců zemědělských komor zemí Visegrádské skupiny ve dnech 10.–11. února 2025

Ve dnech 10.–11. února 2025 se v polském Falenty u Varšavy uskutečnilo setkání zástupců zemědělských komor zemí Visegrádské skupiny (V4). Účastníky byly Národní rada zemědělských komor (Polsko), Agrární komora ČR, Slovenská zemědělská a potravinářská komora a Maďarská zemědělská komora, přizvána byla také Litevská agrární komora.

Cílem setkání bylo prodiskutovat klíčové výzvy, kterým zemědělství v regionu čelí, a stanovit společné priority týkající se současných a budoucích politik Evropské unie, které souvisí se zemědělským sektorem. Akce se zúčastnil ministr zemědělství a rozvoje venkova Polska Czesław Siekierski, který mimo jiné i z pozice probíhajícího polského předsednictví zdůraznil význam dialogu mezi vládami a zemědělskou komunitou.

Během zasedání účastníci diskutovali o prioritách polského předsednictví v EU, o koordinaci společných akcí, o současné situaci v zemědělství v zemích V4, o Společné zemědělské politice EU (SZP), o obchodních vztazích EU se třetími zeměmi, tedy s Ukrajinou a k dohodě EU–Mercosur, a o Evropské občanské iniciativě „Stop falešným potravinám“.

Priority polského předsednictví v EU

Polský ministr zemědělství a rozvoje venkova Czesław Siekierski během jednání představil priority polského předsednictví EU. To klade důraz na zajištění produkce potravin, reformu SZP po roce 2027, zjednodušení postupů SZP a posílení postavení zemědělců jako dodavatelů v potravinovém řetězci. Ministr zdůraznil, že tváří v tvář globálním výzvám, jako je změna klimatu, ozbrojené konflikty a nestabilita trhu, musí zabezpečení potravin zůstat základem zemědělské politiky EU.

Koordinace společných akcí

Zástupci V4 podtrhli potřebu užší spolupráce

v rámci organizace COPA-COGECA, která zastupuje zájmy zemědělců na úrovni EU. Deklarovali také připravenost sladit své postoje ke společným akcím v reakci na hrozby vyplývající z obchodní dohody EU–Mercosur a liberalizace obchodu s Ukrajinou, jakož i v případě změn v dotačním systému SZP, které by znevýhodnily zemědělce. Zástupci zemědělských komor V4 se dohodli na dalším posílení spolupráce s organizacemi střední a východní Evropy. Jako zásadní vnímají potřebu posílit vnímání zemědělského sektoru v nově ustanoveném Evropském výboru pro zemědělství a potraviny, který v Evropské komisi zřídil komisař pro zemědělství a venkov. Zástupci V4 vyjádřili podporu účasti Jana Doležala, prezidenta Agrární komory ČR, nominovaného jako zástupce COPA-COGECA v této Radě s tím, že tímto také zastupuje postoje zemědělských komor V4 a tam, kde to je možné, poskytuje aktuální informace o postupu Rady. Zúčastnění zdůraznili, že přítomnost zkušených středoevropských zástupců zemědělství v rozhodovacích orgánech EU je nezbytná k tomu, aby se hlas zemědělců V4 mohl zohlednit při utváření budoucí zemědělské politiky EU. Zástupci delegací se zavázali k pravidelným konzultacím a výměně informací, aby efektivně reagovali na výzvy, kterým čelí celý zemědělský sektor.

Současná situace v zemědělství v zemích V4

Představitelé komor konstatovali, že situace v regionu zůstává relativně stabilní, i když s přetrvávajícími problémy. Ceny zemědělských komodit zůstávají nízké a povětrnostní podmínky, s vyššími teplotami než obvykle a pravidelnými srážkami, spíše podporují rychlejší nástup vegetace polních plodin. Dlouhodobé dopady změny klimatu, jako jsou sucha a extrémní výkyvy počasí, však nadále představují zásadní hrozby evropského zemědělství. Za nezbytné se tak potvrzují další investice do zemědělské infrastruktury, včetně zavlažovacích systémů a skladovacích zařízení. Na této úrovni je také zapotřebí zapojit dotace EU, je však třeba zajistit, aby takové financování pocházelo ze zdrojů mimo rozpočet Společné zemědělské politiky. Zvláštní pozornost účastníci věnovali krizi v odvětví chovu prasat.

Ceny vepřového masa zůstávají na nízkých úrovních, což ohrožuje produkci v mnoha farmách. Vznесли také obavy ohledně ohrožení trhů vycházející z nedávného propuknutí slintavky a kulhavky v Německu. Zástupci V4 požadují přísnější veterinární kontroly na vnitřních hranicích EU a koordinovaná preventivní opatření, včetně monitorování farem a vzdělávání farmářů o biologické bezpečnosti.

Společná zemědělská politika (SZP) a nový komisař EU pro zemědělství

Zástupci V4 se jednomyslně shodli na potřebě zachovat silný a vázaný rozpočet SZP, založený na tradičním I. a II. pilíři s rozšířenou rezervou na krizové situace. Jistota takového financování je zásadní a pro budoucnost EU zemědělství klíčová. Vzhledem k rostoucím výrobním nákladům, inflaci a dovozním tlakům organizace také požadují, aby se zvýšila finanční alokace. Kromě toho účastníci na závěr zdůraznili, že opatření na ochranu životního prostředí by bylo třeba financovat mimo rozpočet SZP, aby se posílilo postavení konkurenceschopnosti zemědělských podniků.

Ve věci nadcházejících změn v zemědělské politice EU vyjádřili zástupci V4 naději, že nový eurokomisař pro zemědělství Christophe Hansen předloží během prvních 100 dnů svého funkčního období akční plán s jasnou vizí budoucnosti zemědělství EU. Od tohoto kroku zároveň očekávají, že bude řešit potřeby zemědělců ze střední a východní Evropy. Mezi jejich klíčové požadavky patří zvýšená ochrana životního prostředí, podpora farem, které čelí přírodním katastrofám a krizím, a ochrana vnitřního trhu před nekalou konkurencí ze třetích zemí. Zástupci V4 se dohodli, že v budoucnu bude potřeba posílit spolupráci s organizacemi střední a východní Evropy.

Obchodní vztahy EU se třetími zeměmi

Účastníci jednání kritizovali liberalizaci obchodu s Ukrajinou s přihlédnutím k tomu, že v červnu 2025 vyprší autonomní obchodní opatření (ATM). Zdůraznili, že silné bezcelní dovozy zemědělských produktů z Ukrajiny nadále destabilizují trh EU, a proto vyzvali evropské orgány, aby se obnovila jasná obchodní

pravidla, která jsou zakotvena v dohodě o přidružení mezi EU a Ukrajinou ve stavu před vypuknutím války.

Pokud jde o obchodní dohodu mezi EU a uskupením MERCOSUR, projeví komory jednoznačnou obavu z toho, že nedostatečná kontrola výrobních procesů v jihoamerických zemích představuje významnou hrozbu pro zajišťování potravin v EU. Přítomní dále konstatovali, že dovoz zemědělských produktů z uskupení Mercosur, vyrobených za podmínek, které nespĺňují standardy EU v oblasti životního prostředí a kvality surovin a potravin a zároveň těží z výrazně nižších nákladů na energii a pracovní sílu, v takto nevyrovnaném poměru ohrožují a destabilizují vnitřní trh EU. Z těchto důvodů je nezbytné zajistit,

aby všechny dovážené potravinářské výrobky splňovaly evropské požadavky na kvalitu, byly v souladu s tržními předpisy EU a plně se vyráběly v souladu s evropskými normami.

Jedním ze závěrů je výzva k akci na ochranu zájmů evropských zemědělců před nekalou konkurencí ze třetích zemí s poukázáním na to, že dovozní kvóty do EU by měli evropští úředníci agregovat a jejich kombinovanou velikost posoudit z hlediska možné destabilizace zemědělských trhů Evropské unie. Zdůraznili také, že všechny obchodní dohody se musí zakládat na zásadě reciprocity a souladu s normami EU.

Evropská občanská iniciativa „Stop falešným potravinám“

Dalším důležitým tématem jednání byla

Evropská občanská iniciativa „Stop falešným potravinám“. Zástupci organizací zdůraznili, že uvádění místa původu na etiketách potravinářských výrobků je klíčové pro ochranu spotřebitele, podporu místních výrobců a garanci původu a kvality takových potravin. Iničiátoři petice zemědělské organizace V4 vyzvali k tomu, aby se aktivně zapojily do vyplňování formuláře podpory této iniciativy v zemích působnosti a zvýšily tak její šance na úspěch.

Účastníci se shodli, že další společné jednání zemědělských komor V4 se bude konat v České republice v dubnu 2025.

Podepsáni předsedové a prezidenti agrárních organizací V4 a Litvy.

Komory V4 požádaly o prodloužení krizového rámce

Z jednání agrárních organizací zemí V4 v Polsku ve dnech 10.–11. února 2025, kterého se zúčastnila také litevská agrární komora, uzešel společný dopis se žádostí k Ursule von den Leyenové, předsedkyni Evropské komise, v němž žádají, aby se dočasný krizový rámec prodloužil. Důvodem je především pokračující tlak na zemědělskou a potravinářskou výrobu v Evropské unii, jejichž důsledkem je celý sektor v přetrvávající krizi.

Kromě složité a administrativně náročné Společné zemědělské politiky se na tom podílí vliv obchodních vztahů Evropské unie se třetími zeměmi a další faktory, zejména zdražování vstupů do výroby potravin. Výrazně k tomu přispěla ruská vojenská agrese proti Ukrajině, která je přímým sousem EU, a její zásadní geopolitické důsledky.

Důležitým a jednoduchým nástrojem platným v Evropské unii v letech 2022–2024 byl dočasný krizový a přechodný rámec pro opatření státní podpory na podporu ekonomiky po agresi Ruska proti Ukrajině, který členským státům poskytl nástroje ke kompenzaci ekonomických dopadů na některá odvětví národního hospodářství, včetně zemědělství a potravinářství.

Tento krizový rámec definitivně skončil 31. prosince 2024. Zástupci zemědělců, kteří zastupují Národní radu zemědělských komor Polska, Agrární komoru ČR, Maďarskou agrární komoru, Slovenskou zemědělskou a potravinářskou komoru a Litevskou zemědělskou komoru, se ve Varšavě shodli, že důvody, pro které se dočasný krizový rámec zavedl, stále přetrvávají.

Svou žádost podepřeli také o body, kterými Evropská komise odůvodnila přijetí původ-

ního dočasného krizového rámce. Žádost uvádí tyto argumenty:

- Geopolitická krize vyvolaná ruskou agresí proti Ukrajině má také obzvláště závažný dopad na odvětví zemědělství, zpracování potravin, rybolovu a akvakultury v EU. Vysoké ceny plynu a energií přispívají k vysokým cenám hnojiv. Tato omezení dovozu hnojiv do EU z Ruska a Běloruska ovlivňují také dodávky hnojiv v EU. Krize má vážné důsledky na dodávky obilí (zejména kukuřice a pšenice) a olejnatých semen (slunečnice, řepka) nebo derivátů škrobu z Ukrajiny a Ruska do EU, což vedlo k výraznému dočasnému zvýšení cen krmiv pro hospodářská zvířata. Kombinovaný dopad takového zvýšení nákladů na energii, hnojiva, obilí a oleje nejvíce zasáhl v EU chov hospodářských zvířat. Ukrajina je také významným výrobcem a vývozcem rostlinných olejů, zejména slunečnicových, a proto zvýšení cen těchto produktů ovlivňuje provozovatele v potravinářském odvětví a nutí je hledat alternativy.
- Druhou zásadní obavou zemědělců je narušení obchodu s produkty EU na Ukrajinu a také do Ruska a Běloruska v důsledku válečné situace nebo jejich přímých či nepřímých dopadů. To by se dotklo zejména odvětví vína a lihovin, zpracovaných potravin (včetně zpracovaného ovoce a zeleniny), čo-

kolády, cukrovinek, kojenecké výživy a krmiva pro domácí zvířata v případě Ruska, ovoce a zeleniny v případě Běloruska a většiny zemědělských produktů v případě Ukrajiny.

- Situaci zhoršuje prudký nárůst výrobních nákladů, zčásti zvýšením nákladů na dusíkatá hnojiva v důsledku extrémního nárůstu ceny zemního plynu, ale také přímým využitím energie v zemědělských, rybářských a akvakulturních výrobních procesech.
- Geopolitická krize vyvolaná ruskou agresí proti Ukrajině a její zbrojení v dodávkách energie také umocňuje naléhavost, aby EU snížila svou závislost na fosilních palivech, a to tím, že urychleně zavede obnovitelné zdroje energie, dekarbonizaci průmyslu a rozmístí kapacity v sektorech, které jsou strategické pro přechod na nulovou ekonomiku, a to i s ohledem na globální investiční výzvy v těchto zemích mimo EU.

Závěrem společného dopisu šéfové agrárních organizací jménem všech zemědělců a potravinářů důrazně požádali předsedkyni Evropské komise, aby se obnovil dočasný krizový a přechodový rámec pro opatření státní podpory na podporu ekonomiky po agresi Ruska proti Ukrajině.

Redakce Agrobase

Pojištění 2025: Maximální dotace, ochrana před suchem a komplexní řešení RENOMIA AGRO

Zemědělství bude i letos vystaveno mnoha rizikům, ať už jde o nepříznivé počasí, choroby rostlin a zvířat, nebo kolísání tržních cen. Jednou z nejefektivnějších forem ochrany před finančními následky těchto rizik je pojištění. S nastávajícím jarem tu máme hned několik termínů a odpovědí na důležité otázky týkající se zemědělského pojištění a risk managementu.

Dobrou zprávou je, že dotace na pojištění zemědělských plodin a zvířat letos budou velmi pravděpodobně na hranici možného maxima. Ve finále tak zemědělec zaplatí poloviční výši pojistného.

Dalším tématem, které v posledních letech hodně rezonuje, je sucho. I proti škodám způsobeným suchem, se již lze pojistit. A je nejvyšší čas, protože pojistku je třeba uzavřít před začátkem vegetačního období.

Zlaté pravidlo risk managementu zní, že nejlepší škoda je ta, která nevznikne. Aby se zemědělci tomuto ideálu co nejvíce přiblížili, nabízí jim RENOMIA AGRO ve spolupráci s partnerskými firmami komplexní balíček služeb na trhu od analýz rizik přes nástroje precizního zemědělství až po poradenství s dotacemi. Zkrátka takové služby, které zemědělcům pomohou ušetřit náklady a stabilizovat jejich podnikání.

Maximální dotace na pojištění v roce 2025

I letos mohou zemědělci čerpat dotace na pojištění, které poskytuje státní program Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu (PGRLF). Za letošní rok bude možné se přihlásit o částku, která se bude velmi blížit maximální výši podpory pojistného. Konkrétně jde o dotaci až 50 % na pojištění hospodářských zvířat a polních plodin a až 65 % na speciální plodiny, mezi které patří například zelenina, vinná réva či ovocné sady.

Zemědělci si mohou pojistit širokou škálu rizik, včetně pojištění plodin proti krupobití, vymrznutí, povodním a dalším rizikům, pojištění hospodářských zvířat proti nemocem a úhynu nebo pojištění proti přerušení provozu v důsledku nečekaných událostí.

S takto vysokou dotací se pojištění stává nejen nutnou ochranou, ale také finančně velmi výhodným opatřením. Další úsporu na pojistném dovedou zprostředkovat konzultanti

RENOMIA AGRO díky silnému postavení na trhu a dlouholetým dobrým vztahům s pojišťovny. Ve výsledku se tak spolu s dotací jedná o úspory ve vyšších desítkách procent.

Důležitou informací pro využití dotace na pojištění je, že žádost o poskytnutí podpory se podává výhradně elektronicky ještě před úhradou pojistného, nejlépe hned na začátku roku. A nejpozději do konce října je nutné dodat veškeré doklady o skutečně zaplaceném pojistném. K podání žádosti i doložení dokladů slouží formulář na webu PGRLF.

Pojištění proti suchu před začátkem vegetace

Jedním z největších rizik posledních let je takzvané zemědělské sucho. Hned několik extrémně suchých let poslední dekadý přimělo zemědělce hledat řešení, jak své podnikání před nedostatkem vláhy ochránit. I zde pomáhá pojištění.

Dlouhé roky platilo, že sucho patří mezi takzvaná nepojistitelná rizika. To se ale relativně nedávno změnilo díky nabídce pojišťovny AGRA a jejímu indexovému pojištění sucha. Tento typ pojištění funguje na principu sledování srovnatelných meteorologických dat, která určují, zda v dané oblasti nastalo sucho a v jaké intenzitě. Výše plnění bude vypočtena automaticky v závislosti na registrovaném srážkovém deficitu.

Pojištění sucha je možné sjednat pro širokou škálu plodin, konkrétně kukuřici, slunečnici, ozimou pšenici, sóju, ozimé tritikale, ozimé žito, ozimý oves a několik sezón starou novinkou je i možnost pojistit i řepku ozimou. Pojistník si z nabídky může vybrat jednu nebo více plodin, a pro každou z nich určí pojistnou částku na hektar.

Pro sjednání indexového pojištění sucha je důležité dodržet následující termíny: Pro kukuřici, sóju a slunečnici musí být pojištění

uzavřeno do 20. dubna. Pro obilniny a řepku do 5. března.

Pojištění proti suchu může znamenat rozdíl mezi ztrátou celé úrody a stabilním příjmem i v náročných podmínkách. A samozřejmě: i na pojištění proti suchu můžete čerpat dotaci od PGRLF.

Komplexní služby RENOMIA GROUP

Kromě výhodného pojištění poskytuje RENOMIA AGRO ve spolupráci s partnerskými firmami komplexní balíček služeb pro zemědělce na trhu. Klientům pomáháme nejen s řízením rizik a pojištěním, ale také s optimalizací nákladů. Díky naší síti RENOMIA NETWORK působíme po celé České republice a lokální kolegové vždy velmi dobře znají specifika regionu a tamního zemědělství.

Agdata, český lídr v oblasti precizního zemědělství, spravuje data uživatelů obhospodařujících více než jeden milion hektarů zemědělské půdy. Služby a nástroje Agdata pomáhají farmářům efektivně plánovat a řídit farmy, šetřit zdroje a zlepšovat produktivitu, čímž přispívají k jejich dlouhodobé udržitelnosti.

Společnost GRANTEX se zabývá dotačním poradenstvím a zemědělcům pomáhá s tím, aby jejich projekty byly v žádostech o podporu úspěšné. Zabývá se všemi druhy zemědělských dotací od strojů a vybavení přes obnovitelné zdroje a úspory energie až po podporu mladých zemědělců.

Díky našim zkušenostem a silné pozici na trhu dokážeme pro klienty vyjednat nejlepší podmínky pojištění a zároveň jim pomůžeme s efektivnějším řízením jejich podnikání. Pokud chcete zjistit více o možnostech pojištění a dalších službách RENOMIA AGRO, neváhejte se na nás obrátit. Vaše podnikání si zaslouží tu nejlepší ochranu a podporu.

Jiří Havelka, ředitel pro strategické partnery, RENOMIA AGRO

www.renomiaagro.cz

Obchodní sdělení RENOMIA, a. s.

Nové možnosti pro Váš růst

RENOMIA AGRO dlouhodobě patří mezi největší odborníky v oblasti řízení zemědělských rizik, pojišťujeme již více než třetinu českých zemědělců. Naše služby neustále zlepšujeme a rozšiřujeme. Díky partnerství s firmami GRANTEX dotace a Agdata Vám můžeme pomoci i se zajišťováním dotací a implementací nejmodernějších technologií pro precizní zemědělství. Obratě se na náš tým specialistů.

PARTNEŘI AGRÁRNÍ KOMORY ČR

Zbytečné ticho ke starým odrůdám

Existující ticho v České republice kolem rezistentních odrůd jabloní připomíná mnohé situace kolem světově věhlasných českých vědců a jejich objevů.

Vzpomeňme s úctou například na Gregora Johanna Mendela (základy genetiky rostlin), Jaroslava Heyrovského (polarograf), Ottu Wichterleho (kontaktní čočky) nebo na Antonína Holého a jím vynalezené nové léky proti AIDS. A bylo jich ještě více. Často se o jejich objevech vědělo dříve v cizině než v tuzemsku. Bedřich Smetana přibližně před dvěma sty lety, volně řečeno, prohlásil, že o nás Čechách si jiné národy chybně myslí, že umíme pouze hrát podle not. On sám a mnozí další potvrdili, že tomu tak není. Češi dokáží i složit hudební skladbu či operu stejně jako cokoliv jiného.

Tím jiným, které mám na mysli, jsou i české rezistentní odrůdy jabloní, které od nás přežily nebo si v podobě licencí koupily mnohé země. Jedná se o české odrůdy rezistentních jabloní, které se s úspěchem pěstují nejen ve Španělsku a jižní Evropě, ale také v USA. Zahraněčího úspěchu dosáhly díky práci kolektivu šlechtitelů na pracovištích Ústavu experimentální botaniky AV ČR ve Střížovicích u Turnova. Kritériem jejich úspěchu byla polygenní rezistence vůči strupovitosti i padlí jabloně. Ostatně jabloně jsou stále ještě nejpěstovanějším ovocným druhem v Česku. Pěstují se na výměře 4 831 ha z celkových 10 340 ha ovocných sadů. Není proto divu, že jim po zásluze věnujeme svoji pozornost i v tomto časopise.

Co chceme a co bychom měli chtít

Otázkou, která stále zůstává, je, zda víme,

co chceme. Připadá mi, že stále jen tápeme, nebo přešlapujeme na jednom místě. Proč i dotačními tituly stále podporujeme jen staré odrůdy jablek. Vždyť se jim celá řada rezistentních odrůd jabloní nejen po stránce senzorické, ale i řadě dalších, často hodnocených kritérií, minimálně vyrovná. Proč si stále jen představujeme v české krajině odrůdy Matčino, Panenské, Ontario a jiné a proč také nemluvíme o jejich nectnostech, ke kterým patří na prvním místě náchylnost vůči houbovým chorobám následně s nutností postřiku fungicidy? Možná že je to také tím, že nerozumíme pojmu rezistence jabloní vůči houbovým chorobám a že také nevíme, že existují i české rezistentní odrůdy, které v řadě parametrů předčí tradiční staré odrůdy jabloní.

Způsoby eliminace škodlivých činitelů

Říkáme jim škodliví činitelé a myslíme tím plevele, škůdce a houbové choroby. Zda škodí všechny najednou, nebo postupně, popřípadě jen některé, velmi často záleží na počasí a průběhu vegetace. Do kategorie každoročně se vyskytujících škodlivých činitelů patří v jabloních jednoznačně houbové choroby – padlí jabloně a strupovitost jabloně, ze škůdců pak mšice a obaleči. Proti houbovým chorobám lze jabloně chránit několika způsoby, tedy konvenčně, biopreparáty a šlechtěním na rezistenci. Každý z nich má své přednosti i nevýhody. V každém případě je třeba znát životní cyklus choroby i její příznaky.

Konvenční způsob ochrany

Dnes se většinou zúžil pouze na použití fungicidů. Je však třeba nejen respektovat, ale hlavně využívat metodiky systému integrované produkce ovoce a hlavně integrované ochrany ovoce. Jedině tak bude možné zabránit paušálnímu a především preventivnímu používání fungicidů.

Biologický způsob ochrany

Z hlediska znalostí chorob i zásad použití biopreparátů platí totéž, co jsme uvedli výše. Navíc je potřeba se vybavit i určitou trpělivostí. Biopreparáty většinou působí zvýšením imunity i kondice stromu, takže příznaky účinku nejsou rychle a zřetelně rozpoznatelné.

Ochrana šlechtěním na rezistenci

Nelze popřít, že šlechtění v obecné rovině má nejen ekonomický, ale i sociální přínos. To platí i pro ovocnářství a šlechtitele v něm pracující. Aktuálními výzvami v globálním světě i pro ně jsou trvalý pokles výměry orné půdy, včetně rozvojového světa, klimatické změny a jejich nepříznivý dopad, specifické požadavky zpracovatelského průmyslu, legislativní kroky vedoucí k ochraně životního prostředí, jako je omezování použití pesticidů, greening, ochrana vodních zdrojů, protierozní ochrana aj. Ale souvisí s tím i módní trend bioproduktů a zdravých potravin a vzrůstající populace a s ní spojená vyšší potřeba potravin.

I když šlechtění v ovocnářském oboru bude v blízké budoucnosti čelit hned několika výzvám, které budou spojeny s uspokojením lidských potřeb, je třeba zdůraznit, že vyšlechtění, registrace a uvedení na trh nové odrůdy jabloně může trvat 15–20 let. Cílem šlechtění nemusí být pouze rezistence vůči houbovým chorobám. Šlechtění může být zaměřeno i na odolnost vůči nízkým teplotám, mrazu či suchu. Přitom nelze zapomenout i na dobrou chuť rezistentního jablka. I proto není od věci si připomenout stále platný citát nedoceněného českého pomologa Josefa Eduarda Procheho: „Kdo nepokračuje, couvá zpět, a i malá hřivna množí součet. Hledme podle svých sil, stát se užitečnými a žít nikoliv jen výhradně sobě, nýbrž i příštím pokolením.“ Nezbyvá proto již nic jiného, než začít plnit „domácí úkol“.

Ing. Michal Vokřál, CSc.

Nikdo z nás za to nemůže, přišlo to z Bruselu

To slyšíme velmi často, hlavně od kompetentních zástupců orgánů, kteří do Bruselu jezdí na jednání, a právě tam by měli hájit zájmy českých zemědělců. Zdá se, že se tak bohužel neděje, přípravky se ruší, a to bez adekvátní náhrady, příliš rychle.

Přiznávám, že jsem nebyl přímým účastníkem konference Rostlinolékařské dny, která se konala v listopadu 2024 v Pardubicích. Čerpám jen z informací z tisku a také od přímých účastníků. Jezdával jsem tam každoročně, ale tentokrát jsem svoji účast vypustil. Důvod? Jedná se o setkání státní správy. Zástupci praxe, která se s důsledky jejich činnosti potýká, tam nejezdí. Navíc, tentokrát to byl v podání referujících „pláč nad rozlitym mlékem“, který se již dávno předvídal, očekával a nyní se objevuje v plné nahotě.

Éra pesticidů neskončila

To je domněnka pouze profesora Františka Kocourka z VÚRV Praha. To, že to řekne mezi „svými“, mi tak dalece nevadí. Bohužel jeho názor se již objevil v denním tisku (MF Dnes 25.11. 2024), což ovšem považuji za daleko závažnější. Potom se nemůžeme divit tomu, že veřejnost považuje zemědělce za nejhorší škůdce přírody, kteří „milují“ a používají pesticidy, v jejich očích „jedy“. Díky své známosti s tiskařem se mi do rukou dostanou desítky časopiseckých titulů. Musím konstatovat, že za poslední rok jsem nikde neobjevil článek o pesticidech jako těch nejhorších jedech. Zřejmě veřejnost je již natolik „zpracovaná“, že není třeba se tomuto tématu dále věnovat. Do popředí zájmu se dostávají plasty, a to nejen jako obaly, ale také jako mikroplasty v půdě, vodě, oceánech a také jako chemie v domácnostech. Co se týká přípravků na ochranu rostlin, bude třeba se jednoznačně rozhodnout. Buď budeme preferovat ekonomiku a výrobu potravin, nebo

preferujeme životní prostředí a pěstování plodin, výrobu potravin omezíme. K domněnce profesora Kocourka dodávám. Ještě před rokem to měl hodně „nahnuté“ glyfosát (herbicid Roundup). Dnes je klíčem k další politické a módní vlně – regenerativnímu zemědělství. Mimochodem, v nejmenovaném supermarketu je tento přípravek veřejnosti dostupný ve čtyřech baleních. Tím chci naznačit, že ne vždy o čemkoli rozhodují odborníci, ale bohužel i politici. Pevně ale věřím tomu, že až se všichni zemědělci na základě vlastního poznání přesvědčí o slabém účinku mnoha biopřípravků, bioagens a biostimulantů, přípravky se budou muset vrátit na trh. Bude to stejné jako po „éře“ covidu, kdy se později musely likvidovat stovky tun ochranných pomůcek a testů. To již bude v době zápasů s nejednou rezistencí patogenů nebo dobách jejich kalamitního rozšíření, kterou zvládne pouze „chemie“.

Rezistence chorob, škůdců, plevelů

Ta hrozí ve všech těchto oblastech ochrany rostlin. Je to jen jeden z dalších důsledků úbytku registrovaných účinných látek, potažmo obchodních přípravků a používání stále stejného přípravku. Dnes je již skoro pozdě upozorňovat na něco, co již existuje a bude se ještě navyšovat. Kde ale byli všichni ti, kteří byli u toho, když se začal používat princip předběžné opatrnosti, když jste věděli, že toto hrozí? Dnes lamentovat nad tím, že od roku 2019 nebyla v EU zaregistrována žádná nová účinná látka, je trochu pozdě! I proto bych na pardubickém fóru spíše očekával „zpověď“ o tom, jak jsem jako zástupce organizace bojoval za české zemědělce, co se mi podařilo, resp. nepodařilo změnit, a proč.

NAP a kontraproduktivní dotace

Nevadí mi zlepšování vzhledu krajiny, silnic, cyklostezek, ale i obcí výsadbou zeleně. Vadí mi však, pokud se tak děje s podporou dotačních titulů z Ministerstva zemědělství a také z Ministerstva životního prostředí pouze

ve prospěch „starých“ odrůd jableň. Dokonce je tato podpora kontraproduktivní! Proč? Protože staré odrůdy jsou velmi citlivé na dvě nejčastěji se vyskytující houbové choroby – padlí jableňové a strupovitost. To znamená ošetřovat stromy postřiky fungicidy. Kdo to ale bude dělat, kdo tyto jableň bude ošetřovat řezem? Je pravdou, že naše chuť je indikátorem dětství, resp. vzpomínek, jak chutnala jablčka starých odrůd u babičky. Bere ale někdo v úvahu, že v ČR existují české odrůdy jableň, které jsou rezistentní vůči oběma chorobám, a že dokonce chutnají lépe než staré odrůdy (viz samostatný příspěvek). Nepřipadá vám absurdní, že obě ministerstva se hlásí k nedávno zveřejněnému Národnímu akčnímu plánu k bezpečnému používání pesticidů v ČR v letech 2025–2029, čili ke snižování spotřeby pesticidů, jenže současně podporují výsadbu jableň, které chemické ošetření vyžadují? Cestou k pokroku je pouze věda, nikoli pavěda! Respektujeme proto české rezistentní odrůdy jableň a tyto vysazujeme.

Sebeomezování EU

Případný zákaz dalšího používání účinné látky phenmedipham proti dvouděložným plevelům v cukrovce bude nejen testem EU v podpoře zemědělství, ale také vyjádřením pozice vůči sociální politice na venkově. Pokud nebudou mít pěstitelé cukrovky tento klíčový herbicid k dispozici, my všichni budeme znát cukrovku již jen jako nemoc v naší společnosti. On ji totiž nikdo, ani jediný pracant, nebude ručně okopávat a takto likvidovat plevel. To by vedlo nejen k likvidaci pěstování cukrovky pouze v ČR, ale celé EU! Možná že i to by potom hovořilo ve prospěch dohody EU s Mercosurem v podobě dovozu cukrové třtiny do všech evropských cukrovarů! Jak velká bude ale uhličková stopa takových dovozů, nikomu nevádí?

Před chemií neutěčeme

Současná chemie je všude. Omezovat její používání pouze na sektor zemědělství je slabým argumentem, který dříve nebo později postihne všechny z nás, ať již ve formě cen potravin, nebo jejich nedostatku. Přílišná evropská regulace je kontraproduktivní. Dokud je ještě čas, porovnejme si výhody a náklady každého přípravku a jeho povolení nebo regulaci!

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Kdysi přínosná diskuse se vytrácí

Jako bod programu nikdy nechybí na žádné pozvánce. Ať se jedná o odbornou, tematickou konferenci, seminář nebo tiskovou konferenci pro novináře. Proč se ale nekoná a význam se vytratil?

Bohužel, začínám to v poslední době stále častěji. Pravdu má ten, kdo tvrdí, že je to záležitost pořadatele dané akce. To je pravda. Pamatuji ale doby, kdy diskuse bývala kořením každé akce, kdy se čekalo, kdo se přihlásí jako první. Pakliže tenkrát šlo o problematiku ochrany rostlin, nikdy nezklamal jistý František Richter. Ten se ptal na cokoliv a jen se s pobavením čekalo, jak to bude tentokrát. Pravdou ale je, že jako první otázka nebo připomínka k přednesené problematice vyprovokovala další diskusní příspěvky.

Moderní nešvar

Příčiny, proč se diskuse dnes nekonají, jsou různé a ne vždy je můžeme svalit na nezáměr přítomných v sále. Příkladem jsou akce, kdy se za předsednickým stolem dopoledne ukazuje celá řada k dané problematice významných osob. Všichni se v průběhu dopoledne prezentují na mikrofon. Z malé části jsou to odborníci na dané téma, častěji – zvláště pak před krajskými či celostátními volbami, regionální nebo celostátní politici, někdy třeba i členové vlády. Z jejich úst slyšíme nejčastěji slova o tom, jak je projednávaná problematika složitá, ale přitom důležitá až zásadní pro celé lidstvo, jak oni tomu pomohou a jak seženou dotace či upraví legislativu. Naslibují „hory doly“. Bohužel tito všichni již po obědě v sále

chybí, protože museli s omluvami odjet řešit ještě naléhavější úkoly nebo musí podpořit svoji účastí zastupovanou stranu v parlamentu. Také předsednický stůl již prořídil, sedí zde pouze moderátor. Ten je často jen „ohlašovačem“ dalšího přednášejícího a bez dalších kompetencí nebo odborné znalosti. Čas plyne, každý řečník hovoří často bez časového limitu. Program časově ujíždí, případný zájemce s dotazem již nemá protihráče, ten, jak jsem zmínil výše, již v sále není, odjel. Diskuse se nekoná.

Bylo by to mnoho problémů

Nedávno jsem se zúčastnil jednoho manažerského setkání, kde jsem podle programu i přednášejících očekával nejen hojnou, ale i zajímavou diskusi. Tu však hlavní organizátor a moderátor v jedné osobě vůbec nepřipustil s tím, že by prý jen přinesla mnoho problémů, které na tak početném fóru se stejně vyřešit nedají. To byl tedy vrchol arogance! Namísto toho, aby se problémy řešily, aby zodpovědní řečníci na otázky jim kladené reagovali a hlavně své názory a představy obhájili a zdůvodnili, diskuse vůbec nedostala šanci.

Ptejte se individuálně

Taková rada a postup často padne s tím, že nejlépe až po skončení řádného programu,

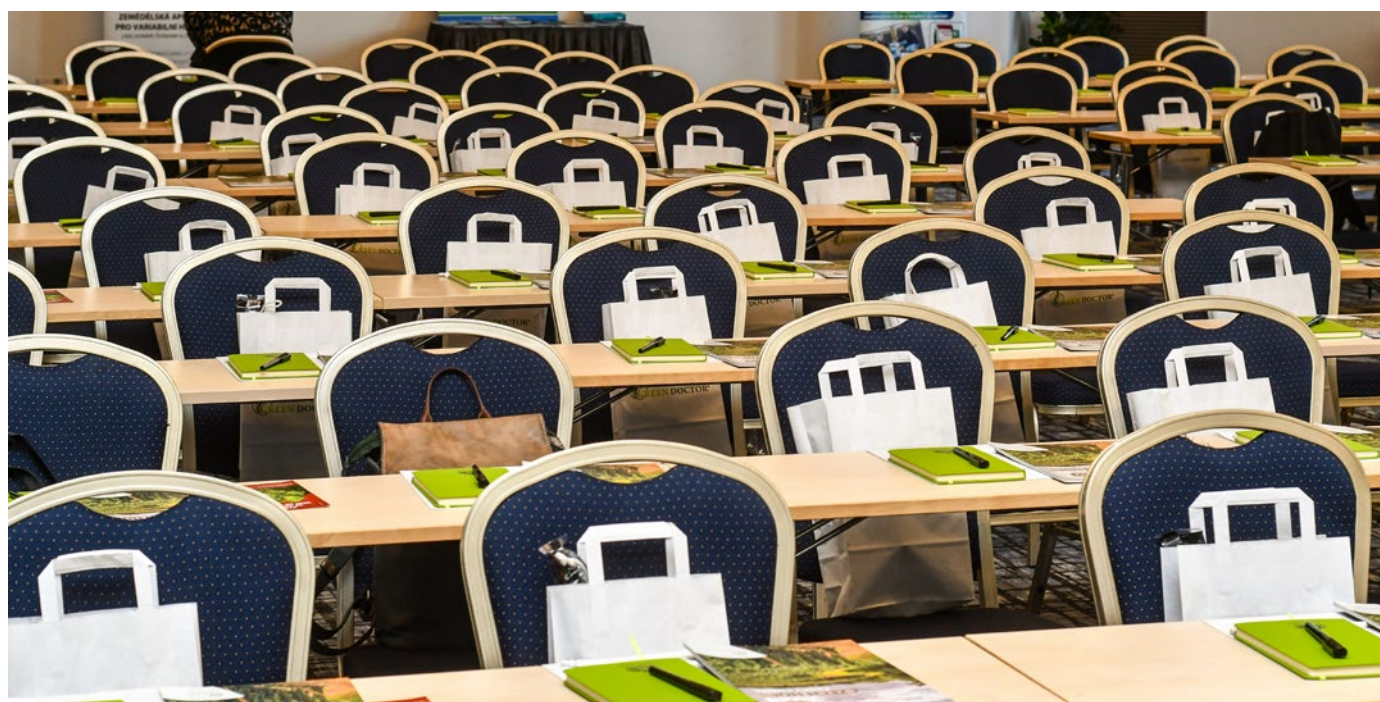
odborníci na místě konání vám budou k dispozici. Takové doporučení často padá na tiskových konferencích pro novináře. V lepším případě jsou povoleny pouze tři dotazy, potom již VIP osoby nemají čas. Čili opět stejný problém – není to žádná diskuse, nejsou slyšet různé názory.

Ticho v sále

A tak výše uvedené důvody potírají význam akce, a to je myslím tou nejhorší variantou diskuse. Moderátor vyzve k dotazům na přednesené téma, ale všichni v sále se těší na přestávkovou kávu. Na chodbě však slyšíte mnoho a často i odlišných názorů, zde potom probíhá ta skutečná diskuse. Proč tomu tak ale nebylo v sále? Lidé se obávají sdělit odlišný názor, odlišnou zkušenost. Bojí se snad jít proti proudu? Přišli by v takovém případě o zaměstnání? Nebo se opět vrací doba, kdy tišíme hlas a doma mluvíme jinak než na veřejnosti? Doufám, že tento nejhorší scénář nám stále ještě nehrozí.

Závěr bych si dovolil doporučení. Nebojte se diskutovat! Stále ještě platí dvě rčení: „Na svrbění jazyka není léku!“ i proto, že „Svrbí-li tě jazyk, zuby ho v klidu neudrží!“

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

PRÁCE, CO MÁ BUDOUCNOST!

PRO TY, CO PRÁCI HLEDAJÍ.
I PRO TY, CO JI NABÍZEJÍ.

www.pracevzemedelstvi.cz

Personální agentura AgroJobs s.r.o., dceřiná společnost Zemědělského svazu ČR, propojuje zaměstnavatele se zájemci o práci v zemědělství. Ať už hledáte práci či naopak zaměstnance, stačí navštívit náš inzertní portál www.pracevzemedelstvi.cz. A my pro Vás najdeme příležitosti v oblasti, která má budoucnost – v zemědělství! Připravíme pro Vás výběrové řízení na míru. Najdeme Vám ekonoma nebo třeba ředitele společnosti.

Více informací na

www.pracevzemedelstvi.cz

nebo na

www.zscr.cz

Drahé poštovné nám likviduje časopisy

Díky známosti s tiskařem mnoha časopiseckých titulů mám možnost každý měsíc v nich listovat. Pochopitelně ne všechny mne zajímají, ne všechny jsem schopen si přečíst. V závěru loňského roku jsem si ale všiml jednoho plošného a téměř stejného sdělení „od nového roku končíme v papírové formě, budeme vycházet elektronicky“ a trh tištěného slova přichází o další tituly.

vydal Karel Čapek knížku „Jak se dělají noviny“. Podle zde popsaného postupu slavným spisovatelem se již hodně dávno noviny, ale ani časopisy nedělají. Tyto postupy, stejně jako některé zemědělské profese (mlatec, loupeník, vorař) mizí nejen z naší mysli, ale i českého jazyka. Je však až do dnešních dnů jasné, že novinové či časopisecké tituly sdružovaly lidi a čtenáře stejně smýšlející, fandý oboru, předmětu zájmu či řemesla bez rozdílu, zda šlo o profesionály, nebo amatéry. Všichni myslí, že hlavní věc je mít v časopise co nejvíce informací, článků, aktualit a zpráv. Doba a hlavně technika pokročily. Pokročily i způsoby psaní, vydávání a distribuce jednotlivých titulů. Vydavatelé jdou vstříc jejich čtenářům různými slevami nebo akcemi, např. spojováním titulů do zajímavých dvojic.

U dosud vycházejících časopisů na papíře se nedá nic dělat, je potřeba napnout veškeré umění marketingu a usilovat o inzerci nejen největších, ale i malých hráčů. Tím se ale každý vydavatel dostává do problematického kruhu. Inzerující chce vědět, zda mu inzerci zvýší prodej, naopak čtenář požaduje články s příběhem, které ho pobaví nebo zaujmou. Lifestyle časopisy angažují za tím účelem mnohočetné marketingové týmy. Výsledkem jejich snažení je číslo časopisu s 80–90 stranami, cenou okolo stokoruny a také inzercí na každé druhé straně. Nejčastěji se jedná o různé kosmetické zázraky, které vám vrátí mládí, nebo o reklamu na elektroauta. Do úvahy také připadá elektronická verze časopisu a vlastní přetisk pouze článku, který vás zajímá. V takovém případě bude cena pochopitelně nižší. Pokud časopisy ještě vůbec vycházejí – ať již v papírové, či elektronické podobě, bude to věčný údiv, který by ze strany čtenáře zasloužil hodně velkou úctu. A to i navzdory tomu, že existují mezi námi tací čtenáři, kteří „do toho vidí“ nebo „vědí, co je za tím“. Marná sláva, i s tím se musí časopisy také vypořádat. Čtenáři časopisů jsou totiž tím hlavním činitelem, protože je kupují, ale velmi často i proto, že je do jisté míry i dělají s sebou. Na to nelze zapomenout.

Přechod do ilegality

Někdo řekne, že ilegality je v takovém případě příliš silné slovo. Možná ano, možná ne. Pokud časopis končí v papírové podobě, i když ho lze najít na internetu, jedno zda v počítači, nebo mobilu, nejsem si vůbec jistý, kolik si v této podobě udrží čtenářů. Časopis je podle mého názoru skrytý, málokdo je schopen si ukládat všechna vydaná čísla, málokdo je schopen si vizuálně vzpomenout, kde určitý, pro něj zajímavý článek četl, kam ho uložil, kde ho má hledat.

Jiří Suchý má pravdu

Známý textař a umělec mnoha žánrů kdysi prohlásil: „Kapitalismus je lepší než

socialismus, ale mnohem horší, než jsem čekal“. Tento výrok se dnes potvrzuje v plném rozsahu. Z našeho zemědělského oboru se tak mimo jiné stalo již v časopisu AGRObase v loňském roce, nyní je na řadě Vinařský obzor. Oba již nově nevycházejí v papírové verzi. Pro každý časopisecký titul jsou klíčovými čtenáři předplatitelé. Je jedno, zda jde o firmu, nebo jednotlivce. Málokdo, respektive nikdo si ale kvůli vysoké ceně poštovného nemůže dovolit utrácet jen za tuto položku miliony! Zda to zachrání existenci firmy Česká pošta, je ale otázkou.

Co dnes s tím

V roce 1937 v nakladatelství Lidové noviny

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Soběstačná a zdravá země

Aby naše země byla silná a soběstačná,
aby naše krajina byla rok od roku čistší.
Proto rozvíjíme jaderné a obnovitelné zdroje
a zrychlujeme přechod k bezemisní energetice.
Proto jsme tu s vámi.

Jsme ČEZ. Jsme Čistá Energie Zítřka.

**ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA**

www.cez.cz

Sledujte nás také, ať víte první, co zaznělo na Facebooku Agrární komory ČR

f Úřednický papír s nulovým obsahem

Nedávno Ministerstvo zemědělství představilo „antibyrokratický balíček“, který má zemědělcům odlehčit v administrativní zátěži. Přestože oceňujeme snahu státu osekávat byrokracii, považujeme kroky úřadu za nedostatečné. Bohužel jde jen o kosmetické úpravy. V balíčku totiž nejsou žádné zásadní změny, které by zemědělcům práci skutečně ubraly. Až to bohužel působí dojmem, že jde jen o líbivé gesto před letošními parlamentními volbami. Je například s podivem, že v dnešní době stále nejsou státní informační systémy propojené. Zemědělci budou i nadále posílat stejná data na různé instituce.

20. února 2025

f Připojte podpis pod společný požadavek

Společně s dalšími kolegy ze zahraničí jsme se podíleli na vzniku evropské petice „STOP FALŠOVANÝM POTRAVINÁM“. O co jde? Nyní platí pravidlo, že na výrobku musí být malý ovál, v němž je kód země. Ten ovšem nemusí mít se skutečnou zemí původu vůbec nic společného. Jde pouze o místo poslední operace s výrobkem, což může být i pouhé přebalení zboží. To se ovšem může změnit. Nebudou tak už vznikat absurdní situace, kdy se například v lednu prodávají třešně, které podle etikety pocházejí ze Slovenska. Změna je nutná i kvůli dovozům z třetích zemí, zejména kvůli levným obilovinám z Ukrajiny nebo dovozu cukru a hovězího masa z Jižní Ameriky, a to po nedávném podepsání dohody o volném obchodu se zeměmi Mercosuru. V těchto zemích totiž výrobci nemusí dodržovat naše přísné standardy produkce.

10. února 2025

f Pivní kultura v zápise tradic

Ministerstvo kultury České republiky nedávno zařadilo českou pivní kulturu na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky. Zápis oceňuje zejména řemeslnou tradici vaření a čepování piva, kultivaci krajiny v podobě pěstování chmele a ječmene a také setkávání v hospodách a restauracích. Na seznamu jsou už například slovácký verbuňk, ruční výroba skla nebo loutkářství. Také žatecké chmelářství zaznamenalo úspěch v roce 2023, kdy bylo zapsáno na seznam světového dědictví UNESCO. Věříme, že v budoucnu i česká pivní kultura přibude na seznam světového dědictví UNESCO. Dáváme palec nahoru!

6. února 2025

f Strategie, která měla sektor uspat

Ministerstvo zemědělství nedávno zveřejnilo návrh Strategie 2030+ pro zemědělství a potravinářství. Podle nás jde zase jen o úřednický dokument pro dokument. Už předchozí strategii z roku 2016 tehdejšího ministra Mariana Jurečky současná vláda fakticky ignorovala. I nová strategie zjevně zase jen skončí někde v šuplíku. Vůbec v ní totiž nejsou uvedeny nástroje nutné k tomu, aby se podařilo alespoň udržet současnou míru soběstačnosti. Vůbec také nestaví na analýze našeho oboru a chybí v ní propojení cílů s konkrétními opatřeními. Kdybychom se řídili podle tohoto dokumentu, jsme přesvědčeni, že by dokonce mohl ohrozit naši potravinovou bezpečnost v Česku. Je paradoxní, že tak důležitý dokument v některých pasážích jen slepě kopíruje některé části programového prohlášení vlády. Tak důležitá strategie by měla být dlouhodobým průsečíkem celého sektoru, a nikoliv zaměřena jen na jedno volební období. Naše připomínky k dokumentu byly shozeny ze stolu, a proto nemáme jinou možnost než výsledný dokument jako celek odmítnout.

5. února 2025

f Zákazníky dokážeme dokonale vyždímat

Česká obchodní inspekce kontrolovala supermarkety a ukládala jim pokuty i v posledním loňském čtvrtletí. Zejména za falešné slevové akce. Celkem inspekce uložila 54 pravomocných pokut dohromady za šest milionů korun. Nejvyšší pokuty dostaly řetězce PENNY Česká republika, BILLA Česká republika a Albert ČR. Pro úplnost je nutné dodat, že v celkovém objemu jsou nejen pokuty za falešné slevy, ale třeba také za špatné účtování ceny nebo prodej alkoholu a cigaret nezletilým.

30. ledna 2025

ŽIJEME

na venkově

26. ÚNORA 2025

K zařazení pivní kultury do nehmotného dědictví je mnoho logických důvodů

Po letech úsilí a příprav zařadilo počátkem letošního roku Ministerstvo kultury na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR takzvanou „pivní kulturu“. To je z celé řady důvodů logický a chvályhodný krok, a je jen otázkou, proč k němu nedošlo již dříve.

Kulturní odkaz piva a jeho konzumace totiž zdaleka nespočívá jen ve specifických vlastnostech a technologiích uplatňovaných v ČR ve výrobě piva, ale také (a vlastně zejména) v jeho společenské roli. Právě ta se přitom v poslední době

z veřejného prostoru vytrácí. Důvodů je celá řada, od změny stravovacích návyků (mladá generace konzumuje pivo stále méně) přes trvalý pokles počtu hospod a restauračních zařízení, v nichž se pivo konzumuje, až po růst cen piva,

který snižuje poptávku po tomto typickém českém moku. Výsledkem je, že se omezilo pití čepovaného piva zejména ve vesnických hospodách (v současné době se gastronomie podílí na spotřebě piva již jen zhruba ze 30%) a s tím

spojený pokles role piva jako společenského nápoje, který tvoří kolorit při vzájemné společenské komunikaci lidí bez rozdílu věku, pohlaví či postavení v restauracích.

Právě sociální role konzumace piva je přitom jedním z důležitých historických atributů zmiňované pivní kultury, která byla po staletí v naší zemi fenoménem. Jeho odrazem jsou mimo jiné dodnes poměrně často v ČR rozšířená příjmení jako Pivec, Sládek, Mládek nebo Spilka (a mnohé další), nebo názvy potravinářských produktů (pivní sýr, pivní salám), a dokonce i dřívě (a částečně i dnes) členění stravovacích zařízení na pivnice a jídelny. Tradiční pivo je také v ČR nezbytnou součástí celé řady pokrmů, z nichž lze vzpomenout alespoň na klasické „buřty na pivo“. Výroba piva je také součástí expozic celé řady muzeí (nejen toho v Žatci), sběr pivních tácků se pak stal samostatnou kategorií ve sběratelských aktivitách.

Uvedený, zdaleka ne úplný výčet příkladů tak jasně ukazuje, že výroba a konzumace piva přesahuje oblast pivovarnictví v téměř nekonečném množství společenských aktivit. Samotná konzumace čepovaného piva v restauracích představuje kromě sociálního aspektu

také specifický senzorycký zážitek, který není srovnatelný s konzumací piva popíjeného z lahve v domácím prostředí, což je velmi častý způsob pití piva v podstatě všude ve světě. Pivo se kromě toho začíná stále častěji vyrábět i ze surovin, které jsou ve spojení s českým pivem nové a netradiční, jako je třeba rýže. Také technologie se mění, nehledě na to, že si část spotřebitelů piva vyrábí tento mok podomácku. Nejen proto je skutečně tradiční pivní kulturu žádoucí popsat a udržovat.

Zařazení pivní kultury do seznamu kulturního dědictví naší země není jen aktuálním nebo ryze tuzemským krokem. Kromě toho je tento krok podmínkou pro zařazení pivní kultury na seznam světového kulturního dědictví UNESCO, což by měl být krok následující po zařazení do seznamu národního. Na seznamu světového dědictví UNESCO ostatně již mimo jiné figuruje Žatecké chmelařství, v rámci EU má svou pivní kulturu také sousední Německo nebo Belgie, a právě Belgii se již také podařilo prosadit se i v UNESCO. Již v minulosti se stala specifika českého piva důvodem vytvořit samostatné pivní kategorie při některých degustačních soutěžích, jako například „pilsner českého typu“. Pokud se podaří zařadit pivní kulturu na tuzemský i světový odkaz kulturního dědictví, bude to i vzhledem ke zmiňované společenské roli piva při konzumaci v restauracích impulz k podpoře turistického ruchu. Takzvaná „pivní turistika“ fungovala a funguje v minulosti i přítomnosti – dnešní svět a spotřebitel nicméně stále výrazněji reaguje na marketingová doporučení a na image vytvářené prostřednictvím cen nebo právě kulturních odkazů, a v tom může ocenění pivní kultury pomoci, přestože i tak (nebo právě proto) je pivo celosvětově patrně nejnámějším produktem, s kterým nás svět spojuje. To se

navíc projevuje i v mezinárodním obchodu, v němž exporty tuzemského piva do zahraničí částečně kompenzují postupný propad spotřeby piva v ČR, právě ale z toho důvodu, že mají naše piva ve světě skvělý zvuk. To je mimo jiné také dáno takzvanou pitelností našich piv, což oceňují nejen jejich konzumenti z řad spotřebitelů, ale při pokusech mapujících pitelnost piva i mnohá laboratorní zvířata.

Do pivní kultury v ČR je samozřejmě nutné zahrnout tradici udělování právozárečných práv a stále se rozvíjející spektrum nabídky piv, ale také cílenou a systémovou spolupráci výrobců piva s lékaři, akademickou sférou a stále pokračujícími výzkumy, které se zaměřují na kvalitu piva, vstupních surovin nebo na v poslední době udržitelnost produkce piva ve světle měnících se požadavků na ochranu přírody a krajiny. I to může být impulzem zapsat pivní kulturu na seznam UNESCO, neboť jedním ze závazků, které z takového kroku vyplývají, je udržovat či rozvíjet tradice, které se se zapsaným nehmotným dědictvím pojí.

Pivní kultura jako tuzemský fenomén má nejen z uvedených důvodů vysokou podporu veřejnosti – navzdory stále rostoucím apelům na omezení konzumace alkoholu se pro zápis české pivní kultury na seznam nehmotného dědictví UNESCO vyslovilo podle výzkumu veřejného mínění, který v prosinci 2021 prezentovala společnost Nielsen Admosphere, sedm z deseti dotazovaných. Umírněná konzumace piva představuje navíc pro spotřebitele množství nutričních a zdravotních benefitů, a (nejen) pro pivo tak neplatí, že alkohol má jen a pouze negativní důsledky. Což vyplývá z četných v minulosti provedených výzkumů na téma pivo a zdraví.

Redakce Agrobaze

Specifické suroviny k výrobě Českého piva

Specifika piva, které se v naší zemi tradičně vyrábí, v minulosti získaly ocenění a také ochranu na úrovni EU, a to v kategorii Chráněné zeměpisné označení (CHZO). K registraci ochranné známky přitom došlo už před lety, konkrétně v roce 2008 jako završení mnohaletého úsilí Českého svazu pivovarů a sladoven.

Mezi řadu podmínek, které musí výrobci splnit k tomu, aby mohli své produkty označovat jako „České pivo“, tedy s velkým „Č“, patří také specifické zemědělské suroviny. Asi nejnámější z nich je v ČR stále dominantně pěstovaná odrůda chmele, mimochodem jediného druhu chmele na světě, který je definován a chráněn specifickým zákonem, což

je Žatecký poloraný červeňák. Zásahu na tom má absolvent někdejší Vysoké školy zemědělského inženýrství a šlechtitel Karel Osvald (bohužel předčasně zesnulý), který vyšlechtil a vypěstoval několik nových klonů chmele, mimo jiné právě zmiňovaný červeňák. Tento specifický aromatický chmel přitom dodává Českému pivu typickou českou chuť.

Nejde ale jen o chmel – k výrobě piva, které je chráněné kategorií CHZO „České pivo“, musí také pivovarníci používat slad, který musí z 80 % pocházet ze schválených odrůd ječmene. Ty legitimizuje Výzkumný ústav pivovarský a sladařský (VÚPS), který se také podílí na studii definující specifické vlastnosti některých našich ječmenů, které podle

CHZO chrání česká piva pro jejich unikátní a výjimečnou chuť a tradici.

starých sládků způsobují takzvanou „plnost piva“. Výzkum přitom odhalil, že příslušné české ječmeny obsahují vyšší podíl dextrinů, což v praxi znamená, že výsledný výrobek má vyšší množství vlákniny, vitamínů a minerálních látek. Nejen to v praxi znamená, že České pivo je také pro konečného spotřebitele nutričně hodnotnější. Důležité však také je, že „zemědělské parametry Českého piva“ vytvářejí předpoklady pro odbyt specifických zemědělských komodit a také přispívají k tomu, aby se využívalo širšího spektra plodin pěstovaných na orné půdě, což zase zlepšuje stav naší krajiny a zvyšuje její biodiverzitu.

Redakce Agrobases

Pivo a jeho zdravotní přínosy

I vzhledem k časté konzumaci piva na celém světě vzniklo v minulosti velké množství studií a vědeckých výzkumů, jejichž cílem bylo zkoumání vlivů pití piva na lidský organismus. Množství takových studií vědci celkem logicky uskutečnili na území naší země, k potvrzení zdravotních benefitů však došli výzkumníci na celém světě, což je skutečnost dokazující, že údaje o pozitivě konzumace piva není jen výsledkem lobby tuzemských pivovarníků.

Je přitom třeba zdůraznit, že s cílenou a opakovanou prezentací výsledků vědeckých výzkumů se začalo v naší zemi již v 90. letech minulého století, a to za přímé účasti lékařské komunity, kterou tehdy reprezentoval například (ale nejen) Simon Jirát. Ačkoli Český svaz pivovarů a sladoven uvádí na svých stránkách počet 200 pro člověka prospěšných nutrientů přítomných v pivu, v minulosti zazněly veřejně i informace, že látek přítomných v pivu je mnohonásobně více (přes 2 000), byť u všech vliv na člověka plně prozkoumán není. To ale znamená, že pivo má i při současném poznání stále ještě „nutriční rezervy“. Důležitou informací ale v této souvislosti je, že o příznivých účincích se mluví při takzvané umírněné konzumaci piva, což představují, i pro muže, modelově maximálně dva půllitry piva denně.

Celá řada látek přítomných v pivu a jejich účinky ale prozkoumány jsou, což se týká mimo jiné téměř komplexní přítomnosti vitamínů skupiny B, tedy vitamínů B1, B2, B3, B5, B6, B9 a B12. Byli to přitom právě pivovarníci, konkrétně ti z pivovaru Braník, kteří vynikli už v roce 1958 patentovaným přípravkem

Pangamin, což je dodnes v řadě variant prodáváný produkt obsahující komplex vitamínů B a dalších látek, který pomáhá při léčbě cukrovky, kardiovaskulárních nemocech, při snížení hladiny zlého cholesterolu nebo třeba při poruchách imunitního systému. Účinky Pangaminu jsou ale jen vrcholkem pyramidy příznivých vlivů látek přítomných v pivu a je nutné zdůraznit, že kompletní výčet by vydal minimálně na jednu obsáhlou publikaci.

Zůstaneme-li jen u některých z výše zmiňovaných zahraničních studií, pak například podle italských výzkumů snižuje střídme pití piva riziko srdečního selhání až o 31 %, podle německých snižuje pití piva riziko rakoviny (například rakoviny prsu u žen), podle amerických zase snižuje až o 23 % riziko rozvoje Alzheimerovy choroby a demence, a opět podle zjištění výzkumníků z USA léčí konzumace piva v těle záněty. Vliv konzumace piva na riziko cukrovky se zkoumal také v EU, přičemž podle Evropské asociace pro studium diabetu z roku 2017 se u mužů konzumujících jedno až šest piv denně snížilo riziko této nemoci o 21 %. Lze jen dodat, že uváděná procenta

nelze považovat za statistickou chybu v tom smyslu, že by byl příznivý vliv konzumace piva nulový.

Ačkoli je pití piva lidé často spojují s obezitou, pravdou je spíše opak. Pivo totiž obsahuje zhruba 92 % vody, jeden půllitr desítky pak obsahuje jen zhruba 200 kcal energie, což je méně, než kolik energie je ve stejném množství ovocných šťáv nebo mléka (250 kcal) nebo vína (300 kcal). Vhodné je také vědět, že cukry přítomné v pivu se v lidském těle nemění a neukládají se v něm v podobě tuku, ale postupně se rovnoměrně spalují. Nejen proto doporučují někteří lékaři umírněnou konzumaci piva i ženám. Pro ně totiž pivo představuje navíc i ne zcela známý benefit ve formě jednoho z vitamínů skupiny B. Tím je kyselina listová, která je důležitá zejména pro ženy v reprodukčním věku. Nedostatek této kyseliny totiž prokazatelně způsobuje vyšší riziko (až o 50 %) takových vývojových poruch u novorozenců, jako jsou rozštěpy páteře a patra.

Redakce Agrobases

Salon vín zahájil provoz. Návštěvníky láká na nejlepší stovku vín pro rok 2025

Sto nejlepších vín pro rok 2025 už mohou zájemci ochutnávat od začátku února v expozici Salonu vín v historickém sklepení zámku ve Valticích. Zástupci dvašedesáti vinařství, kteří obdrželi zlatou medaili, si je převzali v jízdárně valtického zámku.

Slavnostnímu předávání cen předcházela minuta ticha za nedávno zemřelé vinaře Ludvíka Budína a Jindřicha Kadrnku. Obě jejich vinařství mají své zastoupení v letošním Salonu vín.

Šampionem se stal Ryzlink vlašský pozdní sběr ročníku 2022 od mikulovského Vinařství Volařík. „Trať Purmice u nás patří mezi ty nejprestižnější viniční tratě a troufám si říct, že se jedná o jedno z nekomplexnějších vín naší produkce. Hrozny při sklizni byly výrazně botrytické a to dalo vínu svůj osobitý charakter po medu, oříšcích a kandovaném ovoci, přesto si víno zachovalo typickou odrůdovou kyselinu, která víno udržuje zábavné,“ přiblížil enolog Vinařství Volařík Ondřej Tichý.

Nejlepším červeným vínem se stalo Rulandské modré výběr z hroznů ročníku 2022 od velkobílovického Vinařství Svoboda. „Je to jedno z největších ocenění, co jsme kdy dostali. Moc si vážím toho, že je to navíc za červené víno,“ komentoval úspěch vinař Marek Svoboda.

Zlatá stovka vín vzešla z rekordních 2825 přihlášených vín na začátku soutěže. „Salon vín je právem označován jako pomyslný ráj pro milovníky vína, protože jednak díky nekompromisnímu systému garantuje špičkovou kvalitu prezentovaných vín, jednak také zohledňuje jedinečnost vinařských regionů České republiky, naší bohatou odrůdovou

Vítězové jednotlivých kategorií

Šampion soutěže a vítěz kategorie A – Bílá vína suchá
Ryzlink vlašský, pozdní sběr, 2022, č. š. 2237 – Ing. Miroslav Volařík

Vítěz kategorie B – Bílá vína polosuchá a polosladká
FRESH Riesling, moravské zemské víno, 2019, č. š. 22 – VINAŘSTVÍ POD OŘECHY s.r.o.

Vítěz kategorie C – Sladká vína
Pálava, výběr z cibéb, 2021, č. š. 2137 – Ing. Miroslav Volařík

Vítěz kategorie D – Růžová vína a klarety
Tercie, kabinetní víno, 2023, č. š. 1023 – VÍNO J. STÁVEK

Vítěz kategorie E – Červená vína suchá
Rulandské modré Na dlouhých, výběr z hroznů, 2022, č. š. 522 – Vinařství Svoboda

Vítěz kategorie G – Jakostní šumivá vína
Ryzlink rýnský, jakostní šumivé víno, 2022, č. š. 3006/23 – Vinařství Mikulica

Cenu za nejlepší kolekci vín získalo
VINAŘSTVÍ HANZEL, s.r.o.

skladbu a vinařský rukopis,“ sdělil manažer Salonu vín Petr Gondáš z Národního vinařského centra, které soutěž organizuje a zároveň spravuje degustační expozici.

Dagmar Sedláčková
Foto: NVC

Masopustní maškary vtrhly do ulic. Dovádí před čtyřicetidenním půstem

Rozjivené maškary při masopustních občůzkách, smažené koblihy, zabijačkové dobroty a lidová zábava včetně obřadu pochovávání basy. Během února zažívají nespoutané veselí v ulicích téměř všechny vesnice i města.

Oblíbenou tradicí si užili mezi prvními například i obyvatelé Nového Města na Moravě. Maskovaní účastníci se tam zastavili na sedmi místech, včetně Horáckého muzea, a užili si tradiční koblihy a pálenku. Doprovázela je dechová kapela. Akce vyvrcholila soutěží o nejhezčí masky, kterou ovládli novoměstští hasiči.

Po skončení průvodu pokračovalo masopustní veselí v tamním kulturním domě, kde ve čtyři hodiny odpoledne odstartoval dětský karneval.

Nevázané veselí by mělo dle liturgického kalendáře skončit letos první březnovou nedělí. Od následné Popelčiny středy začíná totiž období čtyřicetidenního půstu, který trvá až do Velikonoc.

Radovánkám býval konec, zabijačkové dobroty vystřídaly brambory, kroupy, hrách, čočka a začalo období půstu, střídmosti, rozjímání, očistění se od hříchů a také příprav na Velikonoce, nejdůležitější křesťanské svátky roku.

Dagmar Sedláčková, foto: pořadatelé

Mezinárodní svátek sv. Valentýna a prodej květin

Svátek zamilovaných má pravděpodobně kořeny až v antickém Římě. Ve svátek Lupercalia si mladí muži losovali jména dívek, které se měly stát jejich milými.

především růží. Důvodem je zvýšený zájem zákazníků, protože tento den se pojí s tradičním darem ve formě květiny. Poptávka tedy roste, což vede ke zdražení všech řezaných květin a růží především.

Co se týká procentuálního vyjádření zvýšení ceny květin v tomto období, musíme vzít v úvahu mnoho faktorů. Jestli je prodejna na vesnici nebo ve velkoměstě, protože vliv regionu hraje významnou roli, s tím souvisí i socioekonomický statut většinového zákazníka. Ale také to, jestli má prodejce svůj obchod nebo platí nájem, dále mohou cenu ovlivnit náklady na dopravu, logistiku atd. Pokud bychom měli vyjádřit nějaký průměr, budeme se pohybovat u prodejní ceny růže v obchodech v běžném období cca 60–100 Kč za kus a v období sv. Valentýna už na 100–150 Kč za kus, tj. zvýšení o zhruba 50–60%. To záleží také na odrůdě, protože některé jsou dražší, jiné levnější.

U ostatních řezaných květin se zvýšení ceny v době sv. Valentýna pohybuje kolem 15–25%. Je důležité si uvědomit, že tyto květiny se zdražují už v prvním stupni obchodního řetězce, tedy přímo na nizozemské burze květin. Je to i z toho důvodu, že Sv. Valentýn se slaví i v okolních zemích a ve Spojených státech. Toto zvýšení se následně propíše do velkoobchodních i maloobchodních cen. Laicky řečeno, už váš květinář nakoupí v tomto období růži o 50% draž z velkoobchodu a velkoobchod zase z burzy. Není to tedy tak, že pro květinové obchody je svátek sv. Valentýna zlatý důl. Za prvé jde jen o jeden den, který však v hluchém povánočním období hraje svou roli, minimálně tím, že přitáhne zákazníky zpět do obchodů s květinami. A za druhé, vzhledem k výše uvedenému, marže maloobchodců je víceméně stejná nebo jen o málo vyšší. Jediné větší pozitivum je v množství prodaných květů, protože svátek sv. Valentýna u nás zdomácněl a zejména mladší generace si zvykla v tomto období obdarovávat své milé.

Co se týká letošního roku, prodejci květin vnímají, že s nákupem květiny zákazníci čím dál více váhají, a tak nakupují od dodavatelů s větší opatrností. Jestli poptávka stoupá, klesá nebo stagnuje, budeme moci vyhodnotit až po tomto svátku.

Ing. et Bc. Marcela Nachlingerová

**SVAZ KVĚTINÁŘŮ
A FLORISTŮ ČR
PŘEDSTAVUJE**

Kněz Valentýn, jehož jméno dnes svátek nese, prý tajně oddával zamilované páry navzdory zakazu císaře, který nechtěl, aby se jeho vojáči ženili. Za svou odvahu zaplatil kněz svým životem. A proč právě květiny? Podle legendy

Valentýn obdarovával snoubence pestrobarevnými kyticemi ze své zahrady. Dnes jsou květiny tím nejkrásnějším vyjádřením lásky, emocí a romantiky.

A jak je to s cenami řezaných květin v tento den? Je nutné vycházet z toho, že řezané květiny jsou od 1. 1. 2025 dražší obecně, protože se od tohoto data nachází v základní, tedy 21% sazbě DPH. Dříve byly v nižší 15% sazbě. V období svátku sv. Valentýna se zároveň zvyšují spotřebitelské ceny řezaných květin,

Odborný zájezd na IPM Essen 2025: Inspirace, novinky a skvělé zážitky

Leden patří mezi floristy a zahradníky k nejočekávanějším obdobím roku. Právě tehdy se totiž koná prestižní mezinárodní veletrh IPM Essen, kde se představují nejnovější trendy v květinářství, zahradnictví a floristice. Návštěvníci na veletrhu získávají cenné podněty pro své podnikání.

Svaz květinářů a floristů ČR letos nevynechal příležitost nabídnout odborníkům z oboru možnost osobně se této významné akce zúčastnit a zorganizoval na výstavu zájezd. Odborným garantem a průvodcem byl Milan Dopita, člen předsednictva SKF ČR za floristickou sekci.

Noční přejezd a den plný inspirace

Vše začalo pohodlným nočním přejezdem z Prahy. Po cestě panovala dobrá nálada, a i když někteří zvolili odpočinek, jiní už v autobuse živě debatovali a těšili se na výstavu. V ranních hodinách 28. ledna účastníci nejprve navštívili velkoobchod s řezanými květinami a floristickým zbožím v Düsseldorfu. Poté už skupina mířila přímo na veletrh, kde na účastníky čekal bohatý program plný

inovací, nových technologií i setkání s kolegy z oboru.

Celý den strávili návštěvníci prohlídkou expozic, inspirací od předních floristů a zahradníků a diskuzemi s vystavovateli. Nechyběly ukázky nejnovějších odrůd rostlin, floristických trendů a technologií, které usnadňují pěstování a distribuci květin. Každý si odnesl mnoho nápadů a tipů pro svou práci. Velmi přínosné byly ukázky floristických trendů od špičkových floristických designérů, např. Klause Wagenera a dalších.

Příjemné ubytování a večerní posezení

Po náročném, ale velmi přínosném dni následoval přesun na ubytování v hotelu VILLA SANCT PETER v Bad Neuenahr-

Ahrweiler. Po celodenním shonu si účastníci zájezdu zasloužili chvíli odpočinku a večerní posezení v nedaleké restauraci, kde sdíleli dojmy z výstavy. Nechyběla sklenka vína či piva a přátelská atmosféra, která k podobným akcím neodmyslitelně patří.

Návštěva Floraldesign Store a Bonsai centra

Po snídani v hotelu čekal na účastníky další zajímavý program. První zastávkou byla návštěva floristického studia Floraldesign Store, kde si mohli prohlédnout nejnovější floristické trendy a techniky používané v současné floristice. Druhou zastávkou bylo Bonsai centrum v Heidelbergu, které nabídlo fascinující pohled na pěstování a péči o bonsaje. Bonsai centrum na předměstí Heidelbergu změnilo v roce 2007 svého majitele

a prošlo rozsáhlou renovací. Od roku 2008, kdy slavnostně znovu otevřelo své brány, neustále rozšiřuje nabídku bonsajů ve všech velikostech a druzích přímo z Japonska, Koreje, Číny a Indonésie. Pestrá škála dřevin nabízí návštěvníkům mnohostranný náhled do asijské kultury bonsajů.

Návrat domů plný dojmů

Večer 29. ledna se autobus s účastníky vrátil zpět do Prahy. Zájezd účastníci hodnotí jako úspěšný, program byl bohatý na zážitky a inspiraci. Všichni si odvezli nejen nové poznatky, ale i příjemné vzpomínky. Svazu květinářů a floristů ČR se tak podařilo zorganizovat skvělou akci, která přinesla účastníkům mnoho profesních i osobních přínosů. Letošní zájezd na IPM Essen 2025 tak opět potvrdil, že podobné odborné cesty mají smysl. Nejenže propojují odborníky z různých koutů oboru, ale také přinášejí cenné informace, inspiraci a nové kontakty. Přesahem takových akcí je setkání kolegů v rámci celé republiky i Slovenska. Už nyní se můžeme těšit na další ročník!

Ing. Dagmar Krupičková
Svaz květinářů a floristů ČR
Foto: Ing. Tatiana Kuťková, CSc.,
ZF Lednice na Moravě

Vesnické zabijačky, košty vín, ale také pivo a včely. Desítka tipů na ty nejlepší akce

Vůně jitrnic a ovarů se bude v nastupujícím jaru mísit s chutí piva i vína. Nastává doba koštů vín a pivních festivalů a pořadatelé zvou na programem nabitě akce. Nadšenci do včelaření se sjedou do Ostravy a milovníci přírody mohou zase obdivovat rozkvetlé mandloňové sady v Hustopečích na jižní Moravě. Možností, kam v předjaří vyrazit na výlet, je mnoho, stačí si vybrat.

Severochodská zabijačka v Chodovaru

1. březen 2025 10:00–20:00 hod., Chodová Planá

V chodovarském pivovaru se první březnovou sobotu uskuteční pravá chodská zabijačka a vepřové hody. Vše proběhne v prostoru před restaurací Stará Sladovna a kromě zabijačkových specialit venku i v restauraci se můžete těšit na masopustní průvod Chodovou Planou či originální zabijačkové pivo.

Promenáda červených vín ve Velkých Pavlovicích 2025

1. březen 2025 14:00–23:00 hod.

V sobotu 1. března 2025 se uskuteční další ročník jediné výstavy červených vín v České republice – Promenáda červených vín, v sále sokolovny ve Velkých Pavlovicích. Nově bude akce rozdělena na dvě části, a to na VIP část, která se bude konat již od 14.00 hod. Dále bude následovat část zahrnující volnou ochutnávku, a to od 17.00 hod. Zahraje Cimbálová muzika Důbrava.

Fašanková obchůzka v Mikulově

1. březen 2025 9:00–15:00 hod.

Pojďte se veselit, než začne půst! Tradiční fašankové veselí s obchůzkou masek za doprovodu dechové hudby a cimbálové muziky. Nebudou chybět koblihy, koláče, svařák, víno ani zabijačkové speciality. Tradicemi a tanci provede návštěvníky Národopisný spolek Pálava včetně dětských souborů.

Chutnáme Znojmo 2025

1. březen 2025

Znojmo chutná samozřejmě po víně. Přesvědčit se o tom můžete na akci s názvem Chutnáme Znojmo, která se uskuteční 1. března 2025 v zrekonstruovaném Centru Louka. Akce nabídne neomezenou degustaci vín a občerstvení formou zážitkové gastronomie, inspirované současnými trendy světové i místní kuchyně.

Valtický košt v Zimní jízdárně zámku Valtice

1. březen 2025 10:00–21:00 hod.

Vinaři Valtice 2000, z.s., pod záštitou starosty města Valtice srdečně zvou na XXVI. ročník tradičního VALTICKÉHO KOŠTU VÍN, který se uskuteční v prostorách zámecké Zimní jízdárny, a to v sobotu 1. března 2025 od 10:00 hod. K poslechu i tanci hraje cimbálová muzika od 11:00 do 20:00 hod., občerstvení bude k dispozici.

Vepřové hody v Toužimi

1. březen 2025 9:00–15:00 hod.

V sobotu 1. března 2025 na náměstí Jiřího z Poděbrad budou moct návštěvníci ochutnat klasické zabijačkové speciality, jako jsou jitrnice, jelita, prejt, tlačěnka, prdeláčka nebo ovar. Těšte se také na dobroty z udíren jako klobásy, špeky nebo uzené šunky. Nebude chybět pečené koleno, bůček, žebírka, škvarky a spousta street foodových specialit. Zahřejete se svařákem nebo třeba horkou čokoládou. Sladkou tečkou budou kynuté bučky, koláče a trdelník.

Mezinárodní pivní festival 2025 v Litoměřicích – Zlatá pivní pečeť

3. březen 2025 – 8. březen 2025

Zveme vás na 35. ročník Mezinárodního pivního festivalu. V roce 2025 probíhá festival na výstavišti Zahrada Čech v Litoměřicích. Festival bude již tradičně hostit soutěž o Zlatou pivní pečeť. Ocenění Zlatá pivní pečeť, udělovaná v rámci pivovarnické přehlídky International Beer Festival, je nejprestižnější pivovarnickou cenou v České republice.

Brůstok: Pivně-kulturní festival v Plzni 2025

7. březen 2025 – 8. březen 2025

Nádvoří plzeňského kreativního prostoru DEPO2015 ožije 9. ročníkem oblíbeného pivně-kulturního festivalu Brůstok. Vydejte se objevit nekonečnou rozmanitost pivních stylů, chutí a vůní. Určitě si vyberte i z nabídky jídel, které návštěvu festivalu promění

v gurmánský zážitek. Letošní pivně-kulturní festival Brůstok představí produkci více než 20 minipivovarů.

Včela!!! 2025 – výstava na výstavišti Černá louka v Ostravě

7. březen 2025 – 8. březen 2025

Na Černé louce v Ostravě se setkají nadšenci včelaření a milovníci včel, ať už jde o zkuš-

né včelaře, začátečníky, výrobce a prodejce včelích produktů, nebo návštěvníky z řad laické veřejnosti. Můžete se těšit na více než 80 včelařských firem z ČR, SVK, PL, přednášky o včelaření, spolupráci s Běloruskem a Estonskem, poradny, ochutnávky, workshopy a bohatý doprovodný program.

Slavnosti mandloní a vína 2025

21. březen 2025 18:00 – 23. březen 2025 17:00 hod.

Přijďte se podívat do Hustopečí 21.– 23. 3. 2025, jak kvete největší mandloňový sad ve střední Evropě. Samozřejmostí je také bohatý kulturní program, gurmánské mandlové speciality na náměstí, otevřené sklepy a krásný výhled z Mandloňové rozhledny.

Dagmar Sedláčková
Zdroj: Kudyznudy.cz a pořadatelé

Ženy z Kobylí předvedly tradici draní peří. Zájemci si mohli práci vyzkoušet

Pírko po píрку se musí vzít do ruky a oddělit jemný porost od dutého brka. Oddělené chmýří se pak použije do polštáře. Větší stopky peří poslouží k výrobě peroutek na maštění buchet. Ženy z Kobylí na Břeclavsku zasedly k společnému stolu, aby zájemcům předvedly zimní tradici našich babiček – draní peří. Činnost si mohli vyzkoušet i příchozí návštěvníci.

Organizátorem akce bylo Muzeum v Kobylí a pro veřejnost ji pořádalo již potřetí. Celkem ale šlo už asi o desátý ročník, ty dřívější však nebyly veřejné. Ženy se k draní dřív scházely proto, aby vyrobily peřiny pro expozici v muzeu.

Peří dralo šestnáct žen, povídaly si mezi sebou, a u stolu panovala příjemná atmosféra. Ke zpracování si nachystaly tři pytle husího peří. Objem velký, ale na váhu málo. „Na polštář jsou zapotřebí asi tři kila peří, na duchnu asi sedm,“ přiblížila za pořádající muzeum Radoslava Obadalová.

Dagmar Sedláčková

Obnovili šestihektarový park zničený tornádem. Pomohli studenti

Obnova šestihektarového parku Na Zahájce v Hruškách na Břeclavsku, který v roce 2021 zničilo tornádo, je u konce. Vyšla na 20 milionů korun a od návrhu až po výsadbu se na ní podíleli studenti Mendelovy univerzity v Brně.

Nový park bude mít odpočinkové zóny kolem rybníka s moem, dětské, workoutové a fotbalové hřiště, ohniště, hruškový sad i lesopark. „Realizace parku je už ve finální fázi. Dokončili jsme cesty, umístili mobiliář a menší stavební prvky jako schodiště

a dokončujeme altán a paraván kolem plynové sondy. Výsadby stromů a keřů jsou hotové. Zbývá jen vyset trávníky. V květnu 2025 úpravu parku dokončíme,“ popsal Přemysl Krejčířík z Ústavu biotechniky zeleně Zahradnické fakulty MENDELU.

Na vytvoření projektové dokumentace na obnovu tohoto parku se podílelo pět týmů studujících ze čtvrtého ročníku Ateliéru biotechniky II. Podle studie vítězného týmu začala vznikat nová podoba parku, loni v prosinci se při pracovní dílně mohl na výsadbě podílet i tým, který podobu navrhl, i studující ze současného ateliéru.

Při plánování obnoveného prostoru se šest studentek muselo vypořádat s následky tornáda, které prakticky zlikvidovalo veškeré stromy v parku, ale i s budoucí odolností plochy vůči extrémnímu počasí.

„Pro studenty jde o naprosto unikátní situaci, kdy je trénujeme na věci spojené s klimatickou změnou, což jsou v podstatě nové výzvy krajinářské architektury založené na posledních poznatcích práce s takzvanou modrozelenou infrastrukturou, jako je zasakování vody, udržení vody na stanovišti nebo práce s případnými přebytky vody, co spadnou v jednom okamžiku,“ uvedl Krejčířík.

Obnova parku Na Zahájce vyjde na 20 milionů korun, které uhradí Státní fond životního prostředí z peněz určených na obnovu škod po tornádu.

Dagmar Sedláčková, foto: MENDELU

Nová pastvina v NP Podyjí brzy přivítá exmoorské koně. Na svět přijdou hříbata

Exmoorští koně získají nové útočiště v Národním parku Podyjí. Pastvina o rozloze přibližně 100 hektarů se nachází nedaleko Havraníků a zahrnuje převážně lesnatý terén.

Podyjí tak brzy nabídne celkem tři pastviny – první dvě u Havraníků a na bývalé stělnici u Mašovic národní park zřídil již v roce 2018.

Založením nové pastviny správa národního parku navazuje na úspěšný projekt zavedení pastvy velkých kopytníků ve spolupráci se společností Česká krajina. „Koňská pastva se během sedmi pastevních sezón ukázala jako velmi účinný nástroj péče o rozsáhlé přírodní

plochy. Proto chceme tento způsob péče dále rozvíjet. Koně jsou efektivní spásací vysokých trav a jejich přítomnost pomáhá vytvářet pestré a biologicky cenné prostředí,“ vysvětlil Robert Stejskal, koordinátor pastvy ze Správy Národního parku Podyjí.

Lokalita zvaná „Pastviska u Havraníků“ jsme vybrali po několikaletých přípravách a jednáních s vlastníky pozemků. „Jedná se o rozsáhlé

území někdejších obecních pastvin, kde se dodnes zachovala řada přírodních i historických prvků spojených s pastvou,“ doplnil vedoucí ochrany přírody Zdeněk Mačát.

Oblast je významná hojným výskytem jalovce obecného, starých solitérních dubů a lesních světlin. Na světlínách přežívají vzácné druhy, jako jsou koniklece nebo vstavače kukačky. Historické vazby člověka k této krajině

připomínají kamenné snosy, selské lůmky či staré patníky.

Péče o lokalitu bude zahrnovat nejen samotnou pastvu, ale také obnovu zarůstajících světlin, regulaci invazivního akátu a péči o staré stromy. „I když územím nevedou značené turistické stezky, převážná část pastviny zůstane přístupná pro pěší návštěvníky. Při vstupu však bude nutné dodržovat určitá pravidla, aby se zajistila bezpečnost koní i samotných návštěvníků,“ upozornil Mačát.

V současné době správa národního parku nainstalovala elektrický ohradník, který vymezuje hranice pastviny. K jejímu dokončení zbývá zprovoznit elektrickou síť a vybudovat vstupové brány. Elektrický ohradník bude plně funkční těsně před příchodem koní. „Zahájení pastvy plánujeme na duben letošního roku,“ uzavřel Robert Stejskal.

Po pěti letech nová hříbata

V Národním parku Podyjí po několika letech čekají přírůstky divokých koní. Očekává se narození zřejmě sedmi hříbat, řekl ČTK koordinátor pastvy ze Správy Národního parku Podyjí Robert Stejskal. Zatím poslední mláďata divokých koní se v Podyjí narodila v roce 2020. Dvě lokality v národním parku začali divocí koně z anglického Exmooru spásat v roce 2018.

Hříbata se v Podyjí narodila hned rok poté, kdy do Podyjí koně z Anglie dorazili. Následně ještě rok poté. Ochránáři pak koně rozdělili do stád podle pohlaví, aby jich nebylo příliš. „Vznikají ale nové lokality, a to i mimo Podyjí,

tak aby se postupně doplňovaly a stáda se promíchávala, rozhodli jsme se pro další hříbata,“ přiblížil Stejskal.

Dagmar Sedláčková

V okolí Nových Mlýnů pod Pálavou obdivují lidé desítky tisíc divokých hus

Obrovská hejna divokých hus na polích mohou vidat řidiči, kteří jedou po hlavní silnici, jež spojuje Brno s Vídní, především v úseku mezi Pohořelicemi a Mikulovem. Na ozimou pšenici či zbytky kukuřice se sem slétají na pastvu z vodních nádrží Nové Mlýny. Zimující husy si oblíbily nejen prostřední nádrž po zatopeném Mušově, ale i blízký rybník Vrkoč u Ivaně, proslulý podzimními výlovy.

Během lednového sčítání jich v lokalitě letos ornitologové napočítali na dvaadvacet tisíc. „Jedná se o obvyklý počet hus, které sem v posledních letech přilétají zimovat. Převládá husa běločelá, která má nápadně bílé čelo a lem kolem zobáku, výrazným znakem jsou

také příčné černé skvrny na světlejším bříše,“ přiblížil jednatel jihomoravské pobočky České společnosti ornitologické Gašpar Čamlík.

Ve společných hejnech hus běločelých jsou v menším počtu k vidění také husy velké, polní a raritou jsou ojedinělé kusy bernešek rudokrých či bělolících.

Ne vždy jsou husy k vidění na stejném místě, kvůli ledové krustě se totiž stěhují. Vyhledávají nezamrzlá místa na nádržích i rybnících. Pozorovat je volně mohou zájemci i z hráze u Dolních Věstonic, podívanou naskytnou přistávající či vzletající hejna i bez dalekohledu.

Na jih Moravy přilétají hejna koncem podzimu ze severovýchodních zemí, kde panují silné

mrazy. Zpátky se vrací obvykle v březnu. Vzhledem k mírné zimě letos ale zřejmě odletí dřív. „V druhé polovině února se už pravděpodobně budou hejna zmenšovat a koncem měsíce nejspíš odletí všechny husy,“ předpokládá Gašpar Čamlík.

Cesta migrujících hus zpět trvá zhruba měsíc a za tu dobu překonají vzdálenost více než tři tisíc kilometrů. Nejbližší se většinou usadí v severním Polsku, putují i dále za polární kruh, například do Finska či Ruska. Začátkem 90. let na Novomlýnských nádržích trávilo zimu až na 80 tisíc ptáků, v posledních letech počet hus kolísá mezi 20 až 30 tisíci.

Dagmar Sedláčková

Srdce Čechů si získala Platanová alej u pivovaru v Protivíně. Dala název i pivu

Vítězkou 14. ročníku ankety Alej roku je Platanová alej u pivovaru v Protivíně. Získala jako jediná přes tisíc hlasů, podruhé tak putuje titul do Jihočeského kraje.

Alej ve třech řadách vysadili už v roce 1885 a se svými 140 lety patří k nejstarším alejím, které v anketě Alej roku zvítězily. V roce 1995 získalo 59 platanů javorolistých, jako součást aleje, označení památné stromy. Dodnes se jich dochovalo 53.

Alej je výrazným estetickým prvkem v městské zástavbě Protivína a vyniká nejen počtem stromů, ale i jejich mohutností a tvarem. Liniově doprovází příjezdovou cestu k místnímu pivovaru, který po ní pojmenoval své pivo Platan.

Alej soutěžila už v anketě v roce 2014, kde zabodovala v desítku nejoblíbenějších alejí. V ročníku 2023 skončila na celkovém 55. místě z 83 nominovaných alejí a získala jen 12 hla-

sů. Letos však vyhrála s 1024 hlasy a porazila alej na druhém místě o 323 hlasů.

Na druhém místě se v anketě Alej roku 2024 umístila Alej habrů na Hlavní třídě v Havířově v Moravskoslezském kraji. Habry oslovily i hlasující pro Kouzelnou Habrovou alej v Rokytnici u Přerova na Olomoucku, která skončila na třetím místě.

Do 14. ročníku ankety Alej roku, kterou vyhlašuje organizace Arnika, nominovali lidé 59 alejí a stromořadí z dvanácti krajů v České republice a Hlavního města Prahy. Z Karlovarského kraje nepřišla žádná nominace.

Dagmar Sedláčková
Foto: Arnika

Spěchající jaro už je vidět, prvními posly jsou lísky a sněženky

Lísky, z nichž se sype pyl, také kvetoucí olše či sněženky. První poslové jara se hlásí z různých koutů republiky už od začátku února.

K vidění byly mezi prvními například v okolí Ústí nad Labem či na zahřívajících se svazích Pavlovských vrchů na jižní Moravě.

Podle meteorologů se ale nejedná o nic mimořádného. „V posledních letech je obvyklé, že líska začíná kvést za slunečného a teplejšího počasí v průběhu ledna,“ uvedli na sociálních sítích pracovníci Českého meteorologického ústavu.

Text a foto Dagmar Sedláčková

FOTOREPORTÁŽ:

Mokřad Hladoměř u obce Stará Lysá

Jedním z nepříliš známých a přitom velmi dobře dostupných mokřadů v ČR, například pro obyvatele Prahy, je Mokřad Hladoměř, vybudovaný již před 14 lety zejména za finanční podpory EU.

Vstup do lokality je od místního fotbalového hřiště

Mokřad se rozkládá zhruba na ploše 10 hektarů

Okolní stromy a keře jsou domovem pro ptactvo

Cesta vedoucí kolem mokřadu je plná výhledů na vodu

Bezprostřední okolí tvoří zemědělská krajina

Na vodní ploše najdeme mnoho ostrůvků

Redakce Agrobaze

Koniec falošných potravín

Pripájame sa k európskej iniciatíve odtajniť skutočný pôvod potravín. Nie je nám jedno, aké potraviny spotrebiteľia denne nakupujú v obchodoch. Slovenský trh je dnes doslova zaplavený zahraničnými potravinami, z ktorých nie všetky pochádzajú z Európskej únie. Každý jeden spotrebiteľ je čoraz častejšie vystavený zvýšenému riziku, že nakupuje tovar vyrobený pri nižších výrobných a hygienických štandardoch, než platia v Európskej únii. Práve z tohto dôvodu sa pripájame k Európskej iniciatíve – Koniec falošných potravín: pôvod na etikete (Stop Fake Food: Origin on Label), ktorá vznikla na popud talianskych poľnohospodárov z Confederazione Nazionale Coldiretti.

Nechceme preto ďalej hazardovať so zdravím obyvateľov Slovenska ani celej Európskej únie.

Výrobky z tretích krajín sú násobne lacnejšie práve z dôvodu, že nepodliehajú prísnyim pravidlám a nariadeniam, ktoré fungujú v Európskej únii. Sú preto aj mimoriadne lákavé. Konkurenčne tak znevýhodňujú slovenských poľnohospodárov a potravinárov. Zároveň významne zatažujú planétu pri tvorbe uhlíkovej stopy počas prevozu na vzdialené európske trhy.

Dovozy potravín na územie Slovenska mnohonásobne preyšujú vývozy. Najaktuálnejšie štatistiky hovoria, že saldo zahraničného obchodu s poľnohospodárskymi a potravinárskymi výrobkami bolo od januára do októbra 2024 pasívne v objeme 2,23 mld. eur. V porovnaní s minulým rokom sa zvýšilo o 383,2 mil. eur, čo predstavuje navýšenie až o 20,7%.

Všetky informácie o iniciatíve sú dostupné na webe: www.milionpodpisov.sk. Vytvorila ho Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora a priamo na ňom odkazuje aj na oficiálnu stránku petície. Iniciatívu podporíte aj cez priložený QR kód. Zapojiť sa do iniciatívy môže každý občan EÚ, ktorý dovŕšil minimálne 18 rokov života.

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora požiadala o pomoc pri šírení myšlienky iniciatívy aj viaceré profesné a odborné organizácie, s ktorými dlhodobo spolupracuje. Vopred ďakujeme za každý jeden podporný hlas, ktorým vyjadrite názor, že ani vám nie je jedno, čo konzumujete vy a vaše deti.

Tlačový odbor SPPK

www.milionpodpisov.sk

POŽIADAVKY

Európski spotrebiteľia jednoducho majú právo vedieť, odkiaľ potraviny na európskom trhu pochádzajú, kde boli vyrobené a pri akých pravidlách. Na etikete musí byť jednoznačne uvedená krajina pôvodu suroviny a krajina spracovania. Zároveň požadujeme zákaz dovozu potravín, ktoré obsahujú v EÚ nepovolené látky a dôkladnejšiu kontrolu dovážaných potravín do EÚ vrátane krmív.

Cieľom iniciatívy je vyzbierať 1 milión podpisov od občanov Európskej únie, ktorí podporia názor, že je potrebné odtajniť skutočný pôvod potravín na ich etikete. Ak sa to podarí, Európska komisia sa bude musieť petíciou zaoberať. Zber podpisov potrvá do 21. septembra tohto roku.

„Iniciatívou chceme v prvom rade ochrániť zdravie Európanov. Nie je nám totiž ľahostajné, že sa do Európskej únie dovážajú aj

Na Slovensko každý deň kamióny dovezú množstvo potravín, ktoré pochádzajú z krajín mimo EÚ.

nekvalitné potraviny. Často možno až prehnané riešime, čo máme oblečené, aké nové výdobytky doby si zaobstaráme. Zaujímame sa ale dostatočne o to, čo denne konzumujeme? Málokto čo i len tuší, odkiaľ pochádzalo mäso, ktoré sme si dali na obed,“ vysvetľuje zámer iniciatívy predseda SPPK Andrej Gajdoš.

Slovenská republika sa v posledných rokoch udomácnila na popredných miestach v rámci štatistik výskytu rakoviny hrubého čreva.

Účinnost chemických přípravků vůči vybraným houbovým patogenům

V únorovém čísle časopisu *AGRObase* publikoval autorský kolektiv v roce 2024 článek o zemědělsky prospěšných bakteriích a houbách s antagonistickými nebo kompetičními vlastnostmi vůči původcům chorob rostlin s potenciálním využitím jako účinných složek biologických přípravků na ochranu rostlin proti bakteriálním nebo houbovým patogenům.

Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu

Předností biologických přípravků je, že po aplikaci nevytvářejí ekologickou zátěž, protože jejich účinné složky tvoří přirozenou součást životního prostředí. Jejich nevýhodou je omezená doba životnosti účinných složek a nutnost přesného dodržení podmínek aplikace pro dosažení dostatečné účinnosti na cílový patogenní mikroorganismus. Motivací napsat tento článek byla ekonomická rizika, která zemědělským podnikům přináší úbytek povolených chemických přípravků na ochranu rostlin vůči škodlivým organizmům, většinou bez náhrady.

V rámci nově řešeného projektu Národní agentury pro zemědělský výzkum (NAZV) č. QL24020453 autoři porovnávají účinnost spektra dostupných povolených chemických, podpůrných a biologických přípravků na ochranu rostlin vůči spektru fytopatogenních hub.

Referenční kmeny houbových patogenů rostlin pocházely ze zahraničních a tuzemských sbírek mikroorganismů: Westerdijk Fungal Biodiversity Institute (CBS, Nizozemsko), German Collection of Microorganisms and Cell Cultures (DSMZ, Německo), Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze (CCF) a Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Do testování byly zařazeny kmeny fytopatogenních hub: *Alternaria brassicicola* CBS 567.77, CCF 2558 a CCF 2749; *Alternaria*

dauci DSM 62017; *Alternaria radicina* CBS 112003; *Botrytis aclada* CCF 3025; *Botrytis cinerea* 250, 263; *Colletotrichum orbiculare* CBS 173.59; *Fusarium oxysporum* DSM 62045 a DSM 62313, *Fusarium solani* DSM 62420; *Pythium aphanidermatum* CBS 101589; *Pythium sylvaticum* DSM 2322; *Rhizoctonia solani* DSM 22842; *Septoria apiicola* CBS 116465; *Stromatinia cepivora* CBS 123933; *Thanatephorus cucumeris* DSM 1907.

Z dostupných chemických pesticidů byly hodnoceny přípravky: Banjo (účinná látka: fluazinam), Belanty (účinná látka: mefen-triflukonazol), Casino Royale (účinné látky: boskalid a pyraklostrobin), Dagonis (účinné látky: difenokonazol a fluxapyroxad), hydroxid měďnatý (účinná látka: hydroxid měďnatý), Kunshi (účinné látky: cymoxanil a fluazinam), Mirador (účinná látka: azoxystrobin), Narita (účinná látka: difenokonazol), Ortiva (účinná látka: azoxystrobin), Orvego (účinné látky: ametoktradin a dimethomorf), oxychlorid mědi (účinná látka: oxychlorid mědi), Previcur Energy (účinné látky: fosetyl a propamokarb), Prolectus (účinná látka: fenpyrazamin), Ranman (účinná látka: kyazofamid), Ranman Top (účinná látka: kyazofamid), Revus (účinná látka: mandipropamid), Revus Top (účinné látky: difenokonazol a mandipropamid), Switch (účinné látky: cyprodinil a fludioxonyl), Teldor (účinná látka: fenhexamid), Vivando (účinná látka: metrafenon), Zato (účinná látka: trifloxystrobin), Zorvec Endavia (účinné látky: benthialikalb a oxathiapiprolin), platnost přípravku byla ukončena k 31. 12. 2024.

Hodnocení bylo prováděno metodou in vitro na živném médiu s přidavkem účinné látky testovaných přípravků v koncentracích 0,05; 0,1; 0,5; 1 a 2%. Účinnost přípravku jsme posuzovali v pravidelných časových intervalech a hodnotili na základě četnosti a intenzity nárůstu mycelia testovaného kmene houbového patogenu v závislosti na koncentraci účinné látky. Přípravek, který omezil nárůst mycelia houbového patogenu v rozmezí 0–25% získal hodnocení stupněm „silně účinný“, v rozmezí 26–50% stupněm „účinný“, v rozmezí 51–75% stupněm „slabě účinný“ a v rozmezí 76–100% stupněm „neúčinný“. Jako kontrolní účinnou látku jsme na základě předchozích výsledků vybraли chlorid měďnatý, který se samostatně nevyskytuje v žádném chemickém přípravku.

Účinnost testovaných chemických přípravků vyjádřená relativní četností nárůstu mycelia spektra fytopatogenních hub byla v pořadí: Casino Royale (6%), Dagonis (13%), chlorid měďnatý (13%), Kunshi (13%), Narita (13%), Revus Top (17%), Banjo (27%), Switch (28%), Ortiva (31%), oxychlorid mědi (32%), Belanty (33%), Ranman Top (33%), Ranman (35%), hydroxid měďnatý (39%), Zato (43%), Mirador (49%), Prolectus (53%), Teldor (56%), Orvego (57%), Revus (70%), Vivando (81%), Zorvec Endavia (83%), Previcur Energy (83%) (tab. 1).

Jako silně účinné vůči celému spektru fytopatogenních hub jsme hodnotili přípravky Casino Royale, Dagonis, chlorid měďnatý, Kunshi, Narita a Revus Top, jako účinné byly hodnoceny přípravky Banjo, Switch, Ortiva, oxychlorid

Tab. 1: Účinnost testovaných chemických přípravků vyjádřená relativní četností nárůstu mycelia spektra fytopatogenních hub

Přípravek	Účinná látka	Relativní četnost nárůstu mycelia hub (%)	Pořadí účinnosti	Celková účinnost
Banjo	fluazinam	27	5	účinný
Belanty	mefentriflukonazol	33	9	účinný
Casino Royale	boskalid, pyraklostrobin	6	1	silně účinný
Dagonis	difenokonazol, fluxapyroxad	13	2	silně účinný
Hydroxid měďnatý	hydroxid měďnatý	39	11	účinný
Chlorid měďnatý *	chlorid měďnatý *	13	2	silně účinný
Kunshi	cymoxanil, fluazinam	13	2	silně účinný
Mirador	azoxystrobin	49	13	účinný
Narita	difenokonazol	13	2	silně účinný
Ortiva	azoxystrobin	31	7	účinný
Orvego	ametoktradin, dimethomorf	57	16	slabě účinný
Oxychlorid mědi	oxychlorid mědi	32	8	účinný
Previcur Energy	fosetyl, propamokarb	83	19	neúčinný
Prolectus	fenpyrazamin	53	14	slabě účinný
Ranman	kyazofamid	35	10	účinný
Ranman Top	kyazofamid	33	9	účinný
Revus	mandipropamid	70	17	slabě účinný
Revus Top	difenokonazol, mandipropamid	17	4	silně účinný
Switch	cyprodinil, fludioxonyl	28	6	účinný
Teldor	fenhexamid	56	15	slabě účinný
Vivando	metrafenon	81	18	neúčinný
Zato	trifloxystrobin	43	12	účinný
Zorvec Endavia	benthiavaliokarb, oxathiapirolin	83	19	neúčinný

* kontrola

mědi, Belanty, Ranman Top, Ranman, hydroxid měďnatý, Zato a Mirador, jako slabě účinné byly hodnoceny přípravky Prolectus, Teldor, Orvego a Revus, jako neúčinné byly hodnoceny přípravky Vivando, Zorvec Endavia a Previcur Energy. Všechny testované chemické přípravky obecně lépe účinkovaly při vyšší počáteční koncentraci účinné látky (tab. 1).

Srovnatelně ve všech testovaných koncentracích silně účinkovaly v rozmezí nárůstu mycelia fytopatogenních hub 0–25 % přípravky Casino Royale, Dagonis, Kunshi, Narita a částečně přípravek Revus Top v rozmezí 9–27 % (tab. 1). Největší rozdíly v účinnosti přípravku v závislosti na jeho koncentraci vykázal přípravek Zato. Při koncentraci účinné látky 0,05 a 0,1 % průměrně potlačoval nárůst

mycelia fytopatogenních hub slabě na hodnoty 62 a 73 %, při koncentraci 0,5 % středně na hodnotu 44 % a při koncentracích 1 a 2 % silně na hodnoty 11 a 24 %.

Jako neúčinnější vůči spektru fytopatogenních hub se projevila kombinace účinných látek boskalid a pyraklostrobin v přípravku Casino Royale (6 %). S minimálním odstupem spolehlivě účinkovala látka difenokonazol, a to jak samostatně (přípravek Narita – 13 %) nebo v kombinaci s dalšími účinnými látkami fluxapyroxad (přípravek Dagonis – 13 %) nebo mandipropamid (přípravek Revus Top – 17 %). Zde je zajímavé srovnání přípravků Revus Top (17 %) a Revus (70 %), které odhaluje relativně slabou účinnost látky mandipropamid v samostatném použití v přípravku

a vysokou účinnost látky difenokonazol (tab. 1). Lze předpokládat, že přidavek látky difenokonazol obecně zvyšuje účinnost kombinovaného přípravku vůči spektru testovaných fytopatogenních hub. Nelze pominout kombinaci látek cymoxanil a fluazinam v přípravku Kushi s účinností 13 %. Jako relativně neúčinné se jeví látky fosetyl a propamokarb (Previcur Energy), metrafenon (Vivando), benthiavaliokarb a oxathiapirolin (Zorvec Endavia).

Václav Krejzar, Iveta Pánková, Radka Krejzarová
Rostlinolékařská bakteriologie,
Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v. v. i.
Děkujeme Ing. Aleši Schneibergovi ml.
a Ing. Petru Hankovi za poskytnutí vzorků přípravků na ochranu rostlin

Není brambora jako brambora

Je to neuvěřitelné. Ta chyba se opakuje rok co rok. Nejmarkantněji třeba v právě skončené době vánoční, při přípravě štedrovečerního salátu jako tradiční přílohy ke smaženému kaprovi.

Při přípravě této štedrovečerní speciality se nejčastěji uvádí, že se jedná o rodinný recept naší maminky, babičky či prababičky, že byl vždy výborný, všem chutnal. Není proto důvod něco na jeho přípravě měnit. V receptech se tedy objevují doporučení: pro čtyři osoby pou-

žijeme kilo brambor. Jedinou obměnou je doporučení pro použití „velkých“ nebo „malých“ brambor, v nejlepším případě Keřkovských rohlíčků! Tak i podobně stejně se vyjadřují ve svých receptech na bramborový salát kuchaři zvučných jmen ve třech renomovaných

kuchařských časopisech, které jsem si sám prolístoval, ale i v prodáváných kuchařkách, které mám doma, ale jsou i na internetu a na další řadě sociálních sítí.

To, že jsme o 50 let dále, že stejně jako se změnila doba, se změnila i odrůdová skladba brambor na našem trhu, se jaksi přehlíží. Řada odrůd brambor české či zahraniční šlechtitelské provenience se chuťově legendárním Keřkovským rohlíčkům dávno v chuti, ale i jiných parametrech nejen vyrovná, ale také je předčí. Jsou jich desítky, pěstitelé je dle doporučení šlechtitelů či množitelů velmi často mění. Registrovaných odrůd brambor je v současné době v České republice dokonce několik stovek.

Neznalost konzumentů

Na potravinách by si měl člověk pochutnat, protože jídlo je také zásadním kouskem radosti ze života. Většinou je to tak, že běžné potraviny, které jsou chutné, většinou prospívají našemu zdraví. Brambory mezi ně rozhodně patří. Všechno však záleží na zkonsumovaném množství. Sortiment odrůd je živý a postupně se mění. Stále však zůstává otázkou, proč jména odrůd a jejich vlastnosti nezná laická veřejnost. Mohu to potvrdit i zkušeností z vlastní rodiny. Manželka i dvě dcery rády a dobře vaří. Hodně dlouho mi trvalo, než jsem je přesvědčil alespoň o existenci varných typů brambor s označením A, B, C. Jména odrůd jim ale stále nic neříkají. Manželka nakupuje očima a jednoznačně dává přednost velkým hlízám. U dcer je tomu opačně.

Chuť brambor

Nejlépe jsou chuťové rozdíly mezi odrůdami patrné při veřejné degustaci. Stejně jako vůně jsou ale schopné vyvolat vzpomínky na stejné jídlo u maminky či babičky. Mají sílu vyvolat i emoce a vzpomínky. V případě bramborového salátu to platí vrchovatě. Jak to ale změnit? Na to není jednoduchá odpověď, zvláště proto, že i samotní kuchaři jsou značně konzervativní. Stávající sortiment jim umožňuje strávníky udivovat tvarem, barvou slupky i barvou dužniny. Jedinou šancí, jak s novinkami v sortimentu prorazit na trhu, je otočit strategii. Neseznamovat a nepřesvědčovat o chuti novinek pěstitele, ale konzumenty a kuchaře. Říká se tomu „vyvolání požadavků zdola“. Kdo s tím ale začne, zůstává otázkou.

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Vybírejte podle odrůdy a varného typu

Odrůd brambor je skutečně velké množství. Vsaďte proto na ozkoušenou odrůdu a volte tu, která vám v minulosti chutnala. Pokud název neznáte, pak nakupujte brambory podle uvedeného varného typu. Nedoporučujeme nákup brambor v akci. O takových bramborách totiž víte jen to, že jsou levné. Najděte si raději svého pěstitele a dejte mu šanci, aby vám dokázal, že umí. I váš nákup u lokálního zemědělce pomůže českým bramborám přežít.

VARNÉ TYPY BRAMBOR:

Varný typ A, AB (BA)

Odrůdy s velmi pevnou a pevnou dužninou, nerozvářivou, velmi slabě moučnatou, lojovitou. Vhodné pro přípravu salátů a jako příloha.

Varný typ B, BC

Patří sem odrůdy se středně pevnou a kyprou dužninou, slabě až středně moučnaté. Vhodné jako příloha, do polévek a pro přípravu těst a kaší.

Varný typ C (CB)

Odrůdy s kyprou, silně moučnatou dužninou. Vhodné pro přípravu bramboráků, placek, na kaše, knedlíky i do těsta.

Prodej úrody i nákup hlavních vstupů na jednom místě. Agdata spouští první marketplace pro české zemědělce

Agdata, největší poskytovatel služeb precizního zemědělství v Česku, spouští nezávislý marketplace pro zemědělce. Na své nové platformě AgDeals umožní zemědělcům prodat jejich úrodu a zároveň si na jednom místě nakoupit vše potřebné přímo od obchodníků.

Celá platforma, která je pro obchodníky i zemědělce zdarma, je díky možnostem, které nabízí, unikátní nejen v českém, ale i evropském měřítku a představuje další významný krok v nezbytné digitalizaci zemědělství.

Nová platforma AgDeals cílí jak na zemědělce, kteří zde jednoduše nabídnou k prodeji svoji úrodu, tak na obchodníky se základními vstupy pro podnikání v oblasti zemědělství: osivy, hnojivy, přípravky na ochranu rostlin, pohonnými hmotami a dalšími. Kromě snadného nákupu i prodeje je zásadní, že se zároveň obě strany dostanou k násobně většímu množství nabídek než dříve, což otevře cestu i k lepším cenám či objemům uskutečněných obchodů. Pro české zemědělce se jedná o zásadní posun a výrazné zjednodušení dosavadního prodejního procesu, který ustrnul u tužky a papíru.

„Prodej vypěstované úrody i nákup osiv a dalších vstupů probíhá v Česku od 90. let prakticky stejně. Zemědělec má roky v telefonu pár kontaktů, které obvolá a porovná nabídky. My oproti tomu nabídneme několiknásobně více příležitostí, jak úrodu výhodně prodat, čímž zemědělci mohou uspořit náklady až o 7%. V závislosti na velikosti podniku může jít o statisícové, až milionové částky. A na druhé straně platforma otevírá přístup k daleko většímu množství zakázek i pro obchodníky, takže na tom vydělají obě strany. Navíc registrace jsou aktuálně zdarma,“ přibližuje Jiří Musil, CEO a zakladatel Agdata.

Nabídka i poptávka od stovek subjektů na jednom místě

Platforma funguje nezávisle na principu propojování nabídky a poptávky. Znamená to, že zemědělec zadá nabídku na množství komodity, kterou prodává, dobu, od kdy je k dispozici, a základní kvalitativní parametry. Tyto informace se odešlou obchodníkům na druhé straně a na jejich základě obdrží zemědělec nabídky, z nichž může vybírat, se kterým z obchodníků začne intenzivnější jednání. Samozřejmostí je i jednoduché uzavírání budoucích kontraktů, které jsou v zemědělství běžné.

„Chtěli jsme zachovat to, na co jsou obě strany při vyjednávání zvyklé, tedy licitaci o podmínkách. AgDeals proto nejsou obyčejnou inzertní stránkou, ale digitálním tržištěm s funkcemi objednávkového systému. Celá platforma funguje nezávisle a veškerá komunikace mezi obchodníky a zemědělci probíhá v soukromém chatu, kde si můžou dohodnout konkrétní podmínky. Platforma samozřejmě umožní dohodnout a uzavřít obchody také mezi samotnými zemědělci, což se hodí například pro splnění podmínek i v případě špatné úrody při uzavření budoucích kontraktů,“ vysvětluje Jiří Musil z Agdata.

V první fázi mohou na platformě AgDeals zemědělci kromě prodeje plodin, jako jsou obiloviny v krmné i potravinářské kvalitě, řepka, vejce, nosnice, ale i masný, mléčný nebo zástavový skot a spousty dalších, nakupovat nejdůležitější vstupy pro své podnikání, jako jsou osiva, hnojiva, přípravky na ochranu rostlin, pesticidy, steliva, krmiva nebo pohonné hmoty. Agdata plánují postupem času tuto nabídku rozšiřovat o další kategorie. Zemědělci v AgDeals zároveň najdou přehledná aktuální i historická data z komoditních burz EU

i MATIF, která jim pomohou v lepší orientaci v aktuálních cenách.

Kompletní řízení farmy od zasetí po prodej, registrace pro zemědělce i obchodníky zdarma

Podle společnosti Agdata, která se zabývá komplexní digitalizací farmy a jejich procesů od toho, co se děje na poli, přes dění na samotné farmě až po kancelář, je AgDeals jen dalším logickým krokem ve vývoji precizního zemědělství. „Digitalizace zemědělství farmářům zjednodušuje jejich práci, šetří finance a zároveň zvyšuje výnosy. Stojí především na sběru dat a jejich kvalitním vyhodnocení. AgDeals jsou dalším dílem této skládačky a jejich propojením se systémem Agdata tak uzavíráme pomyslný kruh. Jako jediní poskytneme opravdu kompletní řízení celého podniku v jednom systému. Do budoucna navíc plánujeme ještě užší propojení obou platform, jako je prediktivní doporučení nákupů podle stavu skladových zásob, automatické naskladnění uzavřených kontraktů, ocenění skladových zásob na základě aktuálních i budoucích cen, automatické objednávky a spousta dalšího,“ uzavírá Jiří Musil z Agdata.

AgDeals plánuje do pěti let zprostředkovat obchody v objemu jednoho milionu tun komodit a do budoucna by se měla stát platformou určenou pro několik evropských trhů, na kterých dává společné obchodování smysl. Motivací rozšířit platformu do zahraničí je obchodní propojení jednotlivých trhů, geografická blízkost nebo další výhody, které toto spojení nabídne – například dostupnost velkých obchodních přístavů. I z toho důvodu jsou už v tuto chvíli součástí obchodníci z Německa, díky kterým mohou čeští zemědělci už teď prodávat do zahraničí.

Do zemědělského marketplace AgDeals se může zaregistrovat každý zemědělec nebo obchodník na webu agdeals.ag. Po registraci uživatele dojde ještě k ověření, jestli se jedná opravdu o zemědělce, nebo obchodníka. Veškeré funkce i samotná platforma jsou pro obě strany aktuálně zdarma.

Řepka			
ECO			
Odběr	Cena	Dnes	
2025 únor	520.25 €/t	↑ 12.00 €/t	
2025 květen	521.5 €/t	↑ 0.25 €/t	
2025 srpen	490.25 €/t	↓ -2.25 €/t	
2025 listopad	491.5 €/t	↓ -4.75 €/t	
2026 únor	492.25 €/t	↓ -4.00 €/t	
2026 květen	492.0 €/t	↑ 7.50 €/t	
2026 srpen	474.0 €/t	-	
2026 listopad	455.5 €/t	-	

Kázka zobrazení cen komodit v AgDeals

Zemědělci a obce si mohou pomoci nejen v energetice

Společným zájmem zemědělců a obcí je udržení života na venkově. Proto jejich spolupráce dává smysl nejen v zaměstnanosti, podpoře kulturního života, ale také v energetice. Proto se Agrární komora ČR zapojila společně s dalšími partnery včetně Sdružení místních samospráv ČR do projektu Soběstačná obec 2030. Jak může vzájemná spolupráce vypadat a co může přinést, shrnuje prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Co vás vedlo k tomu, že se Agrární komora ČR zapojila do spolupráce na projektu Soběstačná obec 2030?

Zemědělci jsou neodmyslitelnou součástí komunity v rámci obcí a vždycky tomu tak bylo. Víťame proto další možnosti spolupráce mezi zemědělci a místními občany, které budou ku prospěchu všem a posílí vzájemné vztahy. Takové projekty mají jednoznačně naši podporu a patří k nim i Soběstačná obec 2030. Považujeme je za velmi důležité pro to, jak udržet život na venkově a zlepšit jeho kvalitu.

Jaké hlavní přínosy očekáváte ze spolupráce mezi obcemi a zemědělskými subjekty?

Cílem projektu Soběstačná obec 2030 je především najít synergie v oblasti místní energetiky. Zvyšování nákladů na energie se samozřejmě citelně dotklo také zemědělců a o to více podporují řešení v podobě obnovitelných zdrojů energie a zvyšování vlastní energetické soběstačnosti. Totéž platí také

pro obce. Proto věřím, že vzájemně si mohou v leccems vypomoci právě zde.

Jak si představujete zapojení zemědělských podniků do realizace energeticky soběstačných a udržitelných obcí?

Zemědělci například umísťují v maximální možné míře fotovoltaické panely na střechy zemědělských budov nebo na pozemky s nízkým hospodářským využitím, což považujeme za trend jdoucí správným směrem. Řada z nich získává energii také prostřednictvím bioplynových stanic, v nichž upotřebí produkci ze zemědělské prvovýroby a jejího zpracování nebo také odpady z potravinářské výroby. Ne vždy ale mají možnost a kapacitu spotřebovat veškerou vyrobenou energii a vznikají přebytky, které by mohl v dané chvíli efektivně využít nějaký subjekt podporovaný obcí. V mnoha místech republiky už je taková spolupráce realitou, vznikla spontánně a může tak být vhodnou inspirací pro další lokality.

Vidíte konkrétní příležitosti, jak využít přebytky obnovitelných zdrojů energie ze zemědělských provozů ve prospěch obcí?

Umíme si představit využití přebytků energie, ať již z fotovoltaiky, nebo bioplynek, například v rámci provozu školek, škol, ordinací či jiných místních služeb, bytových domů apod. Ostatně tato spolupráce už mnohde funguje a jsou s ní dobré zkušenosti. Jako další se nabízí třeba veřejné osvětlení nebo dobíjecí stanice pro elektromobily.

Jaký potenciál má podle vás tento projekt pro rozvoj venkova a podporu zemědělství?

Spolupráce mezi obcemi a zemědělskými podniky v oblasti energetiky má velký potenciál a využití sdílené energie v místě jejího vzniku přinese výhody oběma stranám, a navíc ještě posílí vzájemné vazby, což je pro udržení života na venkově klíčové. Ostatně šlo by o další nadstavbu stávajícího partnerství mezi zemědělskými podniky

a obcemi, kterou dnes představují například služby v péči o veřejnou zeleň, zimní úklid komunikací, práci těžké techniky, ale i podpora činnosti a provozu sportovních klubů a zařízení, kulturních a církevních akcí, ale mám na mysli třeba i dny otevřených dveří pro veřejnost, zapojení do oblasti vzdělávání, jako je podpora základních a středních škol, a mnohé další.

Které oblasti spolupráce by podle vás měly mít v projektu nejvyšší prioritu?

Jedním slovem ty udržitelné, protože to je naším společně definovaným cílem. Potřeba udržitelnosti vychází také z cílů Evropské unie i Společné zemědělské politiky EU, s níž je úzce spjata i naše národní zemědělská politika. Právě spolupráce v oblasti optimalizace nákladů na energie a využití místních obnovitelných zdrojů k její výrobě tomu odpovídá. Jedna z aktuálně zveřejněných priorit Ursuly von der Leyenové, předsedkyně Evropské komise, je právě silně zaměřena na posílení energetické soběstačnosti, především ve využití místních zdrojů nefosilního charakteru.

Jak mohou digitální technologie a chytrá řešení přispět ke zlepšení provozu zemědělských podniků a k propojení s obcemi?

Zemědělské podniky inovují a využívají moderní technologie, i když je to pro ně často velká investice, a ne vždy dotovaná. Z toho je jasné, že jde o vlastní strategická rozhodnutí zemědělců vycházející tzv. zespodu, tedy bez přímé vazby na finanční motivaci prostřednictvím podpor. Ostatně v dnešní době vysokých cen vstupů, tedy včetně energií, mají dobře spočítané, že jim to přináší úsporu provozních nákladů, efektivnější a udržitelný provoz farmy a v neposlední řadě i částečné řešení problému s nedostatkem pracovníků. Ne vždy je to samozřejmě možné. Stále platí, že zemědělství je tradiční obor, jehož některá odvětví stále vyžadují poměrně vysoký podíl ruční práce a neumíme si představit, že by ji stroje dokázaly nahradit. Jedná se například o péči o zvířata nebo sběr některých druhů ovoce či zeleniny, které jsou určeny k přímé spotřebě, a je proto nezbytné je šetrně sklízet a uchovat v co nejvyšší kvalitě.

Co se týká moderních technologií a vzájemné spolupráce v rámci obce, opět se nabízí oblast energetiky. Zemědělci začínají rozvíjet i třeba agrivoltaiku, což je – zjednodušeně řečeno – specifické odvětví fotovoltaiky. Nejvhodnější využití je z našeho pohledu u trvalých kultur, jako jsou vinice či sady. V praxi může být agrivoltaika součástí opěrné konstrukce a stromy mohou být zároveň chráněny proti slunečnímu záření či krupobití. Nepodporujeme však agrivoltaiku na pastvinách, loukách nebo orné půdě, jejichž potenciál je z našeho pohledu vhodně využit jinde. Právě i kvůli agrivoltaice mohou vznikat přebytky energie, které lze dále využít.

Jaký potenciál vidíte v nových formách mobility a energetických společenství pro venkovské oblasti?

Elektromobilita se prezentuje jako udržitelná a ekologická řešení a jen budoucnost ukáže, zda tomu tak skutečně bude. Nicméně pro její rozvoj je nezbytné vybudovat infrastrukturu dobíjecích stanic, což se nyní ukazuje jako problém. I v tom ale do určité míry může pomoci spolupráce mezi obcemi a zemědělci na venkově.

Jaké výzvy očekáváte při realizaci opatření podporujících udržitelný rozvoj venkova?

Tou největší výzvou je z našeho pohledu výše investic státu do udržitelných řešení. Mít ambiciózní cíle je v pořádku, ale je třeba myslet i na zachování a prosperitu vlastního podnikání, udržení zaměstnanců, zabezpečení rodiny, pokud se jedná o rodinný podnik, atd. Když spolupráce mezi zemědělci a obcemi v rámci projektu Soběstačná obec 2030 povede – a my věříme, že by mohla – k úspoře nákladů pro obě strany, k naší společné cestě k udržitelnému rozvoji venkova to může výrazně přispět.

Co považujete za klíčové pro úspěšnou spolupráci mezi zemědělci a obcemi?

Je to především dobré nastavení vzájemných vztahů, bez čehož se neobejdeme. To platí všude, nejen v tomto případě. A také vzájemné pochopení potřeb zemědělců a obcí. Lze to říci i takto, zemědělci pomáhají udržet život na venkově nejen tím, že kultivují krajinu a starají se o ni, ale také tím, že nabízejí práci lidem. Bez toho se zemědělská prvovýroba neobejde. Na druhou stranu, když na venkově nebude práce, nebude tam ani život. I proto je spolupráce zemědělců a obcí tak důležitá.

Jaké další příležitosti pro spolupráci mezi Agrární komorou ČR a obcemi byste chtěli do budoucna využít?

Dalšími oblastmi spolupráce může být

například udržet aktivní život v obci. Již jsem zmínil podporu místních sportovních klubů nebo kulturních akcí. Z velmi nedávné zkušenosti lze uvést také pomoc při přípravách na ochranu soukromého i obecního majetku před povodněmi a záplavami loni v září, nebo likvidaci jejich následků, významné byly také dary materiálu nebo potravin, a to přímo a adresně, po rychlé komunikaci se zástupci obcí. Ale můžeme si vzájemně pomoci i v oblasti propagace. Máme zde silný segment agroturistiky, který mimo jiné může podnítit zájem veřejnosti o to, jak dnes vypadá moderní zemědělství a jeho produkce např. regionálních potravin a specialit, ale jde samozřejmě i o nabídku dalších aktivit v dané lokalitě, jako jsou turistické atrakce, místa pro aktivní odpočinek či relaxaci. Zde je velký potenciál, který můžeme vzájemnou pomocí, informovaností a koordinací naplňovat.

Jakou roli může hrát Agrární komora ČR při dosahování klimatických a energetických cílů České republiky?

Agrární komora ČR jakožto největší organizace sdružující zemědělce všech velikostí, právních forem i výrobních specializací v Česku má významný podíl na realizaci těchto cílů. Pravidelně informujeme naše členy o změnách v legislativě i celkovém vývoji národní či evropské zemědělské politiky. Nemůžeme samozřejmě říkat našim členům, jak mají podnikat, ale můžeme jim pomoci například nacházet a udržovat smysluplná partnerství, pomocí kterých se postupně posuneme ke splnění těchto cílů. Zde je ovšem nezbytné říct, že na jejich dosažení nemůžeme být jako Evropa sami a je nezbytný sladěný postup i se Spojenými státy americkými, Čínou a dalšími silnými zeměmi či mezinárodními uskupeními. V opačném případě se ztrácí ona vize udržitelnosti, která je pro Evropu tak důležitá.

Rozhovor vyšel ve Zpravodaji Sdružení místních samospráv ČR SMSKA, únor 2025

Mokřadů v naší zemi postupně přibývá

Na počátek února, konkrétně na 2. února každého roku připadá Světový den mokřadů. Ten odkazuje na den podpisu Úmluvy o mokřadech, které se také říká Ramsarská úmluva z roku 1971. Mokřady mají mezinárodní význam především jako biotopy pro vodní ptactvo.

Signatářem úmluvy je celkem 172 zemí, včetně naší země (od roku 1990), která má z více než 2400 významných a v seznamu uvedených mokřadů celkem 14. O mokřadech se přitom veřejnost opakovaně dozvídá, že se jejich plocha neustále snižuje, v ČR dokonce od zmiňovaného roku 1990 má jít až o 80 %, což je více než celosvětový úbytek mokřadů (64 %). Reálně však, alespoň v tomto století, v naší zemi mokřadů spíše přibývá.

Podstatné v těchto statistikách přitom je, co si kdo představuje (a eviduje) pod pojmem mokřad. Ramsarská úmluva totiž do pojmu mokřad zahrnuje celé spektrum drobných (i větších) vodních ploch, například rybníky nebo tůňe, a jmenovaných 14 tuzemských mokřadů mezinárodního významu je proto pouhým nejviditelnějším pomyslným vrcholem ledovce. Připomenout přitom lze, že v ČR

existují desítky tisíc rybníků a ještě mnohem větší počet tůní a tůňek, přičemž každoročně (dokonce skoro každodenně) vznikají další. Bylo by tak vhodné zmapovat, kolik takových vodních ploch v naší krajině je a jakou plochu reálně zaujímají. Alespoň částečnou odpověď by mohl přinést připravovaný centrální registr krajinných prvků, mezi které mokřady spadají.

Povědomí o mokřadech v ČR jako protirargumentu vůči katastrofickým tezím o neexistenci mokřadů a stavu naší krajiny není bohužel u veřejnosti příliš velké. Nebývají ani příliš častým cílem turistických aktivit, neboť má většina veřejnosti takové plochy spojené s obtížnou dostupností, rizikem úrazů, bahnitým terémem a komáry, což zdaleka vždy není pravda. Ani Světový den mokřadů se v ČR moc neslaví ani nepřipomíná, ačkoli právě zmiňovaný širší rozsah pojmu mokřa-

dy by mohl být možností, jak takové plochy prezentovat a propagovat jak z hlediska obcí, vodohospodářů, tak zemědělců. Specifické akce spojené se Světovým dnem mokřadů přitom organizuje v zásadě jen Česká společnost ornitologická (ČSO) formou exkurzí pro veřejnost, zaměřených ale zejména na pozorování vodních ptáků. Samotné výročí pak veřejně zmiňují jen některé národní parky, například Krkonošský národní park, což je pro využití potenciálu představit veřejnosti lokality s mokřady trochu málo.

Nově vybudované a ještě častěji nově obnovené mokřady v ČR by bylo přitom možné prezentovat i jako zemědělské nebo obecní projekty, například v podobě naučných stezek v okolí mokřadů. Zcela jistě by takové prezentace zlepšily image zemědělského podnikání, což by zase přispělo k lepšímu

pochopení problémů, s nimiž se zemědělci potýkají, a možných nebo povinně stanovených omezení, která musí dodržovat. V resortu zemědělství se nicméně prezentaci mokřadů věnují téměř jen státní lesnické podniky (například prostřednictvím projektů „Vracíme vodu lesu“ v podání Lesů České republiky a Živá voda“ v podání Vojenských lesů a statků). Mokřady také ve svých aktivitách zmiňuje jako výsledek některých komplexních pozemkových úprav Státní pozemkový úřad, jinak se ale „mokřadním projektům“ věnují hlavně národní parky.

Jeden takový s názvem LIFE for Mires (Život pro mokřady) za 150 milionů korun skončil nedávno v NP Šumava. Mezi výsledky projektu patří podle vedení parku mimo jiné zrušení odvodňovacích kanálů v délce 212 kilometrů, obnova 35 kilometrů meandrujících potoků, 28 prameništ, rašelinných lesů a dalších mokřadů na ploše bezmála 2 200 hektarů. K projektu autoři vytvořili výukový program pro školy jako pomůcku pro učitele a také vznikl na mezinárodních festivalech oceněný film „Voda ztracená a vrácená“. Realizátoři projektu také vydali publikaci o vodě v krajině, včetně odborného manuálu obnovy mokřadů v horských oblastech pro ty, kteří chtějí mokřady do naší krajiny vracet. Projekt finančně podpořily EU a Ministerstvo životního prostředí, a kromě Správy NP Šumava se na něm jako partneři podílely Správa NP Bavorský les, Bund Naturschutz in Bayern a také Jihočeská univerzita v Českých Budě-

jovicích. Z uvedeného výčtu je ovšem patrné, že mezi partnery chybí zemědělci, ačkoli se jich, a to je důležité, obnova mokřadů kdekoli v krajině v dobrém i zlém týká. Mokřady totiž mohou pomoci stabilizovat zejména stavy podzemních vod, na druhou stranu ale v praxi znamenají úbytek potenciálně využitelné zemědělské půdy.

Aktivní účast zemědělců by proto rozhodně nebyla na škodu, zvláště když samotný NP Šumava plánuje revitalizaci mokřadů v CHKO Šumava v lokalitách Najmanka a Pasecká slať, ale i v dalších územích. Obnovu mokřadů ale realizují i další národní parky a ve svých katastrálních územích také mnohé obce. Množství drobných vodních ploch, které buď přímo nesou název „mokřad“, nebo je lze do pojmu mokřad zahrnout, už také obce vybudovaly, a také proto se celá řada takových ploch nachází v jejich bezprostřední blízkosti, a to i velkých aglomerací, jako je například Praha, Radonice, Nymburk, v okolí Máchova jezera nebo na jižní Moravě. Mnohé z nich jsou navíc turisticky velmi atraktivní a na rozdíl od všeobecné představy dobře přístupné například i pro rodiny s malými dětmi. To platí třeba pro území Polabí, které lidé často vnímají jako území s intenzivní zemědělskou produkcí, ve skutečnosti je ale i tamní krajina, nejen díky mokřadům, velmi pestrá a mnohdy environmentálně cenná.

Pokud dnes vedeme diskusi o potřebě zlepšit obraz tuzemského zemědělství v očích

veřejnosti, bylo by žádoucí také veřejně prezentovat environmentální podíl zemědělců na tvorbě krajiny a na zlepšování stavu a kvality zásob vody. Jinak se totiž budeme stále dozvídat, že vody v naší krajině, i kvůli zemědělství, ubývá, ačkoli reálně jí (nejen v podobě nových tůň a mokřadů), i zásluhou zemědělců a obcí, minimálně v některých lokalitách přibývá.

Právě zdroje a využití vody je pro veřejnost silné a atraktivní téma. Potenciál pro možnou osvětu přitom poskytuje další blížící se světový den, a to Světový den vody, který připadá na 22. března a který je na rozdíl od mokřadů spojen s desítkami doprovodných akcí na celém území ČR, mezi které patří návštěvy jinak nepřístupných míst (například přehrad), ale i návštěvy laboratoří, které kontrolují kvalitu vody. Během jejich návštěvy je možné požádat o rozbor vody, například té, která pochází ze soukromých studní.

Zajištění dostatku zdrojů vody, a to nejen té pitné, ale právě i vody nezbytné pro organismy na vodu vázaných, je jistě důležitou nejen výzvou pro budoucnost, ale také možností využít finanční podpory pro tyto účely. Vybudovat nebo obnovit mokřad tak může představovat finanční, estetický a prezentační bonus i při konvenčním zemědělském hospodaření, což by měla veřejnost ocenit, a také to oceňuje. A oceňovat bude.

Redakce Agrobase

Problematika lesnictví, černé skládky a turistika

Nejen v souvislosti s připravovanou novelou lesního zákona nebo aktualizovanými strategiemi rozvoje lesnictví a dřevařského průmyslu roste množství aktivit, které jsou spojené s tuzemským lesnictvím. Aby se stav našich lesů zlepšil, je důležitá i legislativa týkající se témat odpadů i povinnosti s evidencí odpadů, třeba i proto, že jsou lesní porosty stále v některých lokalitách zatíženy černými skládkami materiálu, které do lesa nepatří.

Odpadová legislativa je (a ještě více bude) poměrně složitá. Těm, kterých se to týká, je nicméně vhodné alespoň připomenout, že do konce února je nutné podat roční hlášení za odpady do integrovaného systému plnění ohlašovacích povinností (ISPOP). Původci odpadu mají přitom povinnost podat hlášení v případě, že překročí dané množství odpadu, s nímž nakládají nebo jej produkuje, přičemž limity jsou 600 kilogramů nebezpečných odpadů nebo 100 tun ostatních odpadů, povinnost se vztahuje také na nakládání s takzvanými perzistentními organickými látkami (POPs). Jak přitom připomíná specializovaný měsíčník Odpadové fórum, tvůrci odpadu by měli hlášení podávat v tunách, a ne v kilogramech, litrech či kusech, jak tomu často chyběně bývá.

I když se situace postupně zlepšuje, končí bohužel množství odpadu v lese na takzvaných

černých skládkách. Ty vznikají podle evidence státního podniku Lesy České republiky (Lesy ČR) celkem logicky hlavně v lesních porostech v blízkosti měst a u odpočívadel u silnic a dálnic. Lesy ČR přitom každoročně odstraňují stovky takových skládek – v minulosti šlo za necelých 10 let o likvidaci 5 720 černých skládek na 165,4 hektarech lesa, přičemž likvidace stála Lesy ČR úhrnem 16,4 milionu korun. Za založení skládky mimo vyhrazená místa hrozí přitom fyzickým osobám pokuta až 50 000 korun, právnickým osobám pak až milion. Zásadním rizikem černých skládek je logicky kontaminace půdy a vodních zdrojů, což samozřejmě může ohrozit i zemědělské (a lesnické) hospodaření.

Do snah odstraňovat černé skládky a odpad (nejen) z našich lesů se již tradičně zapojuje veřejnost. Pamětníci si jistě vzpomenou

na slogan duben – měsíc čistoty, a i v současné době je duben jedním z měsíců, v němž probíhají akce spojené s úklidem lesa, jako je (podle Posázaví, o.p.s.), nejstarší taková akce na území naší země, tedy „Čistá řeka Sázava“. Letos, v době od 11. do 13. dubna., proběhne již 20. ročník úklidu Sázavy, a přestože je v názvu akce řeka, zapojení dobrovolníci odstraňují odpad i z lesních porostů v jejím okolí. Na akci se můžete registrovat na www.cistarekasazava.cz, předmětem úklidu je tok a jeho okolí ve Středočeském kraji a Kraji Vysočina.

Asi nejpobulárnější jsou ale aktuálně akce s názvem „Uklidme Česko“, které probíhají dvakrát do roka, na jaře a na podzim. Od loňského roku do svého kalendáře OSN přidalo Celosvětový úklidový den, připadající letos na sobotu 20. září, jarní úklidový den pak

**KUŘIČKA HADCOVÁ
(MINUARTIA SMEJKALII)**

ROSTLINY VÁZANÉ NA HADEC

Kuřička hadcová je velmi nenápadná trsnatá rostlina, která se vyskytuje pouze na stanovištích tvořených hadcem, mírně toxické horniny pro ostatní rostliny. Preferuje skalní plošiny, štěrby hadcových skalek či rozvolněné trávníky ve světlých borech, osluněná stanoviště až polostín nedaleko ostatních rostlin. Jakmile se změní její životní podmínky, například je místo více zastíněné, zarostlé jinými rostlinami nebo naopak vystavené extrémnímu horku, přestane se jí dařit a poměrně rychle uhynie. Trsy kuřičky tvoří drobné lodyhy dlouhé 5 až 15 cm s úzkými měkkými lístky připomínajícími jehličí. Kuřička kvete v červnu a červenci drobnými bílými kvítky opylovanými vosičkami. Během horkého a suchého léta na skalkách usychá, ale pokud je příznivý podzim, opět obrazí a vykvete. Kuřička se rozmnožuje převážně pomocí semen či vegetativně rozpadem trsů.

připadá na sobotu 29. března. V ČR organizuje tyto akce nezisková organizace Uklidme Česko (<https://www.uklidmecesko.cz/>), na jejích webových stránkách se mohou zájemci registrovat, dozvědět se více o plánovaných úklidech, nebo si zažádat za daných podmínek o zaslání úklidových pomůcek, jako jsou pytle a rukavice. Balíčky s pomůckami bude organizace hromadně rozesílat nejpozději v týdnu před hlavním úklidovým dnem, tedy v období od 17. 3 do 26. 3. 2025.

Na stránkách uvedené organizace lze také získat informace o místech, kde lze shromážďovat odpady tak, aby neskončily v lese a v přírodě, k čemuž slouží aplikace na adrese www.KAMsNIM.cz. Další součástí je pak osvěta a pomoc při nahlašování černých skládek. Informace o černých skládkách lze sice standardně podávat k místně příslušnému obecnímu úřadu, černou skládku je ale také možné nahlásit na www.ZmapujTo.cz, nebo přes mobilní aplikaci Mobilní rozhlas. Osvěta o problematice je pak náplní právní analýzy Jak řešit lavinovitou černou skládku? Všechny uvedené odkazy nebo registrace mohou využít i hospodáři zemědělci nebo majitelé či správci lesních pozemků. Je to pro ně i praktické, neboť asi málokdo chce mít pole nebo les kontaminován odpady.

Mít uklizený les je a ještě více bude důležité také s rostoucí frekvencí návštěv lesa veřejností, která může na straně jedné podávat příslušné podněty (a tedy způsobit komplikace příslušným majitelům a správcům lesních pozemků), na straně druhé ale může také přispět k růstu místního turistického ruchu opakovanou návštěvou atraktivních lesních lokalit. Zvýšit atraktivitu některých míst může nový program Lesů ČR s názvem „100 ostrovů obnovy přírody“, který státní podnik zahájil počátkem února v lokalitě Bernartice-Borovsko ve Středočeském kraji. Cílem programu je přitom s podporou ochránců přírody vytvořit v průběhu roku v ČR systém lokalit „s velkým biologickým potenciálem“, v nichž se mimo jiné vyskytují v ČR, nebo dokonce ve světě jedinečné druhy živočichů a rostlin. Konkrétně v uvedené lokalitě je to pouze v ČR na dvou lokalitách rostoucí kuřička hadcová (vázaná svým výskytem na horninu hadec), v oblasti ale také mimo jiné roste až 250 druhů hub, z toho dvě (jde o specifické druhy pavučinců) patří mezi houby dosud v odborné literatuře nepopsané.

Uvedená lokalita bude mít nadále statut hospodářského lesa a mimo jiné se v ní počítá také s lesní pastvou, konkrétně ovcí. Plocha tohoto ostrova přitom činí 45 hektarů a nachází

se nedaleko národní přírodní památky Hadce u Želivky na Českomoravské vrchovině. Další ostrovy obnovy Lesy ČR připravují například v Českém lese, Ždánickém lese a na mnoha dalších místech po celém území ČR. Náklady na projekt budou přitom podle generálního ředitele Lesů ČR Dalibora Šafaříka marginální, řádově v milionech korun. Podstatné (a žádoucí) je, že „ostrovy obnovy“ hodlají Lesy ČR i veřejně prezentovat, a lze tedy předpokládat, že tyto jedinečné lesní lokality bude veřejnost navštěvovat více než v minulosti.

To nejspíše podpoří také nově vyhlášené programy směřující do oblasti lesnictví, které prezentoval při zahájení „ostrovů obnovy“ ministr Marek Výborný. V 5. kole, ve kterém se budou přijímat žádosti o dotace na projekty rozvoje venkova, půjde totiž (pro lesnictví) zhruba 1,2 miliardy korun, z toho téměř 600 milionů má směřovat do obnovy lesních cest (mimo jiné poničených povodněmi) a téměř 50 milionů na vybudování naučných stezek či odpočinkových stanovišť pro turisty. Žádosti na celkem čtyři programy budou žadatelé moct zasílat pouze prostřednictvím Portálu farmáře od 29. dubna 2025, 8 hod. ráno, do 20. května 2025, 18 hod. odpoledne.

Redakce Agrobases

Spárkatá zvěř poškozují ohryzem a loupáním stále mladší smrkové porosty

V posledních desetiletích v Evropě, včetně České republiky, roste počet volně žijících kopytníků. Výrazný nárůst populace lesníci zaznamenali nejen u původních druhů kopytníků, jako je prase divoké či jelen evropský. Nárůst početnosti vykazují také introdukované druhy, mezi které u nás patří jelen sika, daněk skvrnitý nebo muflon. Tento trend má velmi negativními dopady na lesní porosty.

V mládí silně poškozené dnes již dospívající smrkové porosty, bazální části kmenů znehodnotila hniloba, stromy jsou náchylné ke zlomům, mechanická stabilita porostu se významně snížila

V důsledku rostoucího vlivu jelenovitých se snižuje druhová bohatost lesních ekosystémů, zejména eliminací málo zastoupených a pro zvěř atraktivních lesních dřevin. Intenzivní okus umělé a přirozené obnovy lesa, keřů a bylin zásadně mění strukturu a složení vegetace a zpomaluje růst a vývoj lesních porostů.

Z hlediska stability lesních porostů jsou však mnohem problematictější škody ohryzem a loupáním, které v našich podmínkách působí především jelen evropský a jelen sika, případně muflon. Snížení mechanické stability poškozených porostů se nejvíce projevuje na smrku ztepilém v souvislosti se sekundárním šířením houbových patogenů. Loupání a ohryz se zpravidla pojí s následnou hnilobou, zejména s rozvojem pevníku krvavějícího a kořenovníku vrstevnatého, čímž dochází k poškození nejcejnější bazální části kmene.

Další důsledky poškození zahrnují snížení tloušťkového přírůstu loupáných či ohryzaných stromů a vyšší citlivost poškozených je-

dinců na klimatické extrémny, zejména během opakujících se suchých period a vysokých teplot, které jsou stále častější v důsledku probíhající klimatické změny.

Kromě snižování odolnosti stromů vůči biotickým a abiotickým faktorům způsobují škody zvěří také značné ekonomické ztráty. V Krušných horách vykazovaly smrky silně poškozené ohryzem a loupáním jelenem evropským o 50 % nižší objem kmene, přičemž na Plzeňsku u škod, které způsobil jelen sika, byla ztráta na produkci celkem 71 % při porovnání se zdravými porosty.

Následky loupání a ohryzu jsou úzce spjaty s dobou, kdy se porosty poprvé poškodily. Proto se vědci z VÚLHM, v. v. i., a ČZU v Praze ve svém výzkumu zaměřili na hodnocení míry poškození mladých smrkových porostů ve čtyřech zájmových lokalitách v Krušných a Lužických horách.

Výsledky posléze publikovali v článku „Škody ohryzem a loupáním ve smrkových porostech:

potvrzení posunu do mladších porostů“, který vyšel v časopise Zprávy lesnického výzkumu 4/2024.

Vědci hodnotili poškození mladých nesmíšených smrkových porostů (7–26 let) ve dvou samostatných lokalitách v Sudetské soustavě (vždy ve dvou navazujících honitbách).

První, širší hodnocená oblast se nacházela v Lužických horách, konkrétně v okolí České Kamenice a obce Chřibská. Hodnocené porosty organizačně spadají pod LS Rumburk (LČR, s. p.). Druhá oblast se nacházela v Krušných horách pod správou LS Klášterec nad Ohří (LČR, s. p.), v okolí obce Kalek a dále v okolí Vejprt. Ve zkoumaných oblastech se ze spárkaté zvěře vyskytuje především jelen evropský, srnec obecný a prase divoké. Další druhy jelenovitých jsou zde spíše výjimečné, muflon se zde nevyskytuje.

U České Kamenice (LS Rumburk) vědci zjistili poškození u 69 z celkem 206 hodnocených jedinců smrku ztepilého (33,5 %). Staré poškození se vyskytovalo u jedinců s průměrnou výčetní tloušťkou 4,6 cm, zatímco nové poškození se zjistilo na jedincích již o tloušťce 4,0 cm. Nejnižší průměrná výčetní tloušťka nepoškozených jedinců činila pouze 2,0 cm. Tyto stromy tedy dosahovaly dimenzí, které jsou z hlediska vzniku škod loupáním a ohryzem již pro jelena evropského atraktivní. Obvodové poškození smrků se pohybovalo v rozmezí 26,2 až 32,1 % s průměrnou délkou poškození 52,6–56,3 cm.

Obdobné výsledky vědci zjistili v sousední lokalitě Chřibská. Zde se našlo poškozených 36 jedinců smrku ztepilého z celkového počtu 150 stromů (23,4 %), což je ze všech lokalit nejméně. Nejnižší průměrnou výčetní tloušťkou (3,7 cm) vědci zjistili u nepoškozených stromů. Nové poškození se vyskytovalo na stromech s výčetní tloušťkou 5,4 cm, naopak staré poškození vědci zaznamenali na jedincích s průměrnou výčetní tloušťkou 6,1 cm. Obvo-

dové poškození stromů smrku se pohybovalo v obdobném rozmezí 27,3–31,4 %, přičemž průměrná délka poškození byla nižší oproti lokalitě Česká Kamenice (32,2–41,0 cm).

Na lokalitě Kalek byla průměrná výčetní tloušťka čerstvě poškozených jedinců 5,7 cm. Starší poškození vědci zjistili na stromech s výčetní tloušťkou 6,7 cm. Nejnižší průměrná výčetní tloušťka zjistili u nepoškozených jedinců – 2,9 cm. Z celkového počtu 228 smrků zde zvěř poškodila 119 stromů (52,2 %). Na této lokalitě vědci ze všech sledovaných honiteb zjistili nejvyšší obvodové poškození u nového ohryzu a loupání (45,1 %) a také nejvýše položené nasazení poškození na kmeni od země (108,2 cm). Délka poškození se pohybovala v rozmezí 44,0–56,3 cm.

V případě lokality Vejprty vědci zaznamenali nejvyšší míru poškození (58,3 %). Zvěř zde poškodila 116 stromů z celkového počtu 199 jedinců. Na druhou stranu zde vědci zjistili nejmenší rozsah obvodového poškození (20,2–24,0 %) a nejnižší umístění středu poškození nad zemí (74,0–90,0 cm). Nové poškození zjistili u stromů s průměrnou výčetní tloušťkou 5,5 cm a staré poškození se vyskytovalo na jedincích s tloušťkou 5,7 cm. Zdravé stromy měly na této lokalitě průměrnou výčetní tloušťku 3,5 cm.

Jedince smrku ztepilého v lokalitě Česká Kamenice zvěř poškozovala již v tloušťkové třídě 1–2 cm, přičemž nejnižší poškozený jedinec dosahoval výšky pouze 1,7 m a výčetní tloušťky 1,5 cm. Nejvyšší četnost nového poškození vědci zjistili ve třetí tloušťkové třídě 2–3 cm. Na ostatních lokalitách vědci zaznamenali nové poškození ohryzem a loupáním od 2, resp. 3 cm ve výčetní tloušťce. V lokalitě Chřibská a Vejprty zvěř nově poškozovala stromy nově v tloušťkové třídě 5–6 cm a na lokalitě Kalek třídy 4–5 cm.

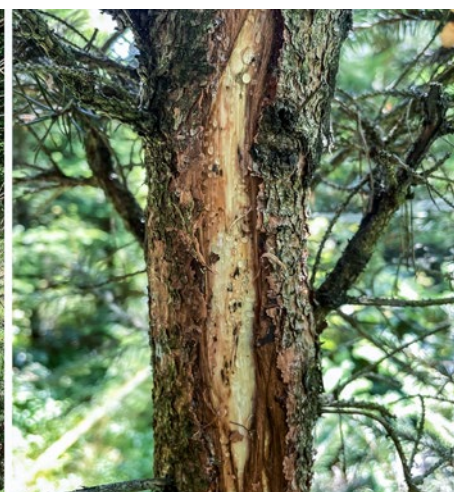
S narůstající tloušťkou se pravděpodobnost výskytu poškození výrazně zvyšuje, přičemž v tloušťkových třídách nad 7 cm se v průměru napříč sledovanými plochami nacházelo pouze 22,5 % nepoškozených jedinců smrku.

Z analýzy výsledků vyplynulo, že poškození ohryzem a loupáním se posouvá do mladších porostů s průměrným věkem kolem deseti let, což odpovídá spodní hranici vnímavosti porostů vůči negativnímu působení jelenovitých z hlediska rizika vzniku tohoto poškození.

Poškození ohryzem a loupáním ustávalo s výčetní tloušťkou nad 9 cm. Tento fakt hraje stěžejní roli z hlediska ochrany lesa, případného odplocování porostů a pohledu na jejich zajištěnost. Proto se po odstranění oplocení jeví z pěstebního hlediska jako bezpodmínečně nutná individuální ochrana kostry smrkových porostů.

Silné poškození mladého smrku ošetřené proti hnilobě, Krušné hory, foto 1 a 2 Jan Řezáč

Vlevo: starší poškození mladého jedince smrku ztepilého, které může v případě většího rozsahu zapříčinit odumření terminální části kmene. Vpravo: nově vzniklé poškození stromu loupáním, foto Jan Cukor

Sekundárním rizikem je kolonizace takto poškozených stromů houbovými patogeny, které mohou napadnout dřevní hmotu a způsobit deformace kmenů. Například pevník krvavějí často kolonizuje kmeny již v prvním roce po odstranění kůry, přičemž pro vstup patogenů postačí poškození o velikosti 50 cm².

Poškození mladších stromů tedy zvyšuje riziko vzniku hniloby, což je alarmující vzhledem k dalšímu vývoji těchto porostů. Rozmezí teplot ideálních pro infekci houbovými patogeny (–8,3–5,0 °C) odpovídá průměrné teplotě v ČR v mimořádném období, která činí 1,7 °C. Z tohoto důvodu je problematický především vznik zimního ohryzu kůry.

Následkem opakovaného poškození v mladém věku porostů může kmenová hniloba v poškozených jedincích prorůst až do výšky 6 metrů již ve věku cca 40 let. Poškození mladých smrkových porostů tak představuje závažný problém na sledovaných lokalitách,

poškození ohryzem a loupáním zde dosahovalo 23,4–58,3 %.

Nejvýznamnější ochranou lesních porostů je účinný myslivecký management a regulace početnosti spárkaté zvěře na ekologicky únosnou úroveň.

Článek Škody ohryzem a loupáním ve smrkových porostech: potvrzení posunu do mladších porostů je ke stažení zde: <https://doi.org/10.59269/ZLV/2024/4/743>

Autoři článku: Jan Cukor, Stanislav Večeřa, Richard Ševčík, Kateřina Brynychová, Vlastimil Skoták, František Havránek, Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i., Zdeněk Vacek, Pavel Brabec, Stanislav Vacek, Česká zemědělská univerzita v Praze, e-mail: cukor@vulhm.cz

Zpracoval Jan Řezáč, VÚLHM, v. v. i., e-mail: rezac@vulhm.cz

Aktivní výchova zvyšuje životaschopnost jedlových mlazín

Jedle bělokorá se v minulém století potýkala s velkými výkyvy vitality a zdravotního stavu, což v kombinaci s pro ni nevyhovujícími hospodářskými opatřeními vedlo k úbytku jejího zastoupení v lesích nejen na našem území, ale i např. ve Španělsku, Itálii a Rumunsku, Slovinsku, Chorvatsku nebo na Slovensku. V posledních dekádách se však zdravotní stav jedle zlepšuje, a to především ve srovnání se smrkem ztepilým nebo borovicí lesní. Setrvávajícím faktorem limitujícím rychlejší návrat jedle na odpovídající stanoviště je silné poškození zvěří.

Pro pěstování jedle bělokoré je velmi důležitá její schopnost snášet stín. Při lesnickém hospodaření s jedlí toho lze využít i pro samovolnou diferenciaci mladých porostů, které vznikly a odrůstají pod clonou mateřského porostu.

Podobně lze postupovat i v případě podsadeb nebo podsíjí jedle pod dospělé (například smrkové nebo borové) nebo tzv. přípravné (například březové nebo osíkové) porosty s tím, že nedojde k jednorázovému nebo příliš rychlému odclonění. V takových diferencio-

vaných porostech pak nemusí být výchovná opatření tak naléhavá a nákladná.

Se současným nízkým zastoupením jedle zejména v dospělých porostech však nelze spoléhat pouze na obnovu přirozenou nebo podsadby a podsíje. Přímá výsadba na menší částečně stíněné obnovní prvky je pro navýšení zastoupení jedle nutnou alternativou.

U takto vzniklých porostů, tj. výsadba v kotlíku nebo na menší holinu, stejně jako u rychle nebo jednorázově odcloněných nárostů nebo

kultur však již nelze spoléhat na samovolnou diferenciaci a upozadění aktivní výchovy je rizikové.

Jedle v necloněných nastávajících mlazinách velmi intenzívně tloušťkově a výškově přirůstají a zvyšuje se tak vzájemná konkurence. To vede podobně jako u smrku k riziku zkracování korun a přeštíhlení (zvyšování štíhlostního kvocientu).

U smrku nebo podobně také u douglasky se dlouhodobě osvědčily modely výchovy založe-

V kotlíkách s jedlí založených při kombinované obnově dochází bez clony mateřského porostu brzy k akceleraci výškového růstu a bez odpovídající výchovy hrozí přeštíhlení a zkracování korun

né na velmi silném zásahu v období zapojování korun. Ty jsou však spojeny s porušením nejen horizontálního, ale i vertikálního zápoje, což jedli vzhledem k jejím ekologickým nárokům nevyhovuje, proto vyžaduje poněkud odlišný přístup.

Cílem výchovy jedlových mlazín je co nejvíce zachovat rozrůzněnost v porostních skupinách. Výchovné zásahy by proto měly podpořit přírůst a vitalitu nadějných jedinců včetně dostatečné délky a pravidelnosti koruny, avšak při zachování alespoň částečného vertikálního zápoje.

Zkušenosti s výchovou zejména nejmladších jedlových mlazín na našem území jsou však kvůli jejímu aktuálně nízkému zastoupení omezené. Proto vědci z Výzkumné stanice Opočno, VÚLHM, v. v. i., založili pokusné plochy na celkem jedenácti lokalitách a sledovali jejich vývoj po zásazích s cílem zjistit, jak se výchova projevila na tloušťkovém přírůstu, štíhlostním kvocientu a korunovém poměru uvolněných jedinců.

Své poznatky publikovali v článku „Vliv prvního výchovného zásahu na jedlové mlaziny“, který vyšel v časopise Zprávy lesnického výzkumu 4/2024.

Na všech pokusných lokalitách vědci založili vždy dvojici ploch, přičemž na každé z nich vyznačili nadějně jedle v hektarovém počtu 1000 ks. Kritériem výběru nadějných stromů byl jejich dobrý zdravotní stav, absence poškození a deformací, dobře vyvinutá koruna a přibližně rovnoměrné rozmístění v ploše. Na jedné ploše z dvojice pak byly tyto nadějně stromy uvolněny od 1–2 konkurentů, na druhé ploše (kontrolní) k uvolnění nedošlo.

Z prvních výsledků (hodnocení 3–5 let po zásahu) vyplynulo, že výchovné zásahy se na většině lokalit projeví v akceleraci tloušťkového přírůstu uvolněných stromů, což se průkazně odrazilo i ve zlepšení jejich stability – zlepšení štíhlostního kvocientu (poměru výšky a výčetní tloušťky). Vzhledem k tomu, že se mlaziny nachází ve stadiu intenzivního výškového růstu, lze předpokládat, že se rozdíl mezi sledovanými variantami bude prohlubovat.

Prezentovaný výsledek výzkumu tak potvrdil důležitost zejména prvních výchovných zásahů v porostech s jedlí, které podporují tloušťkový přírůst, zlepšují stabilitu (snížení štíhlostního kvocientu) a zachování délky koruny. Žádoucí vertikální zápoj mladého jedlového porostu přitom není významně narušen.

Pro jedlové mlaziny s horní výškou 5 až 10 m rostoucí mimo vliv mateřského nebo přípravného porostu (nebo předčasně odcloněné) je tedy vhodným postupem uvolnění dominantních jedlí v počtu ca jeden tisíc na hektar.

Pokud jsou v době zásahu v mlazině ještě dostatečně dlouhé zelené korony, lze konkurenty nadějných jedinců eliminovat pouze komolením a je tak lépe zachován pro jedli žádoucí vertikální zápoj

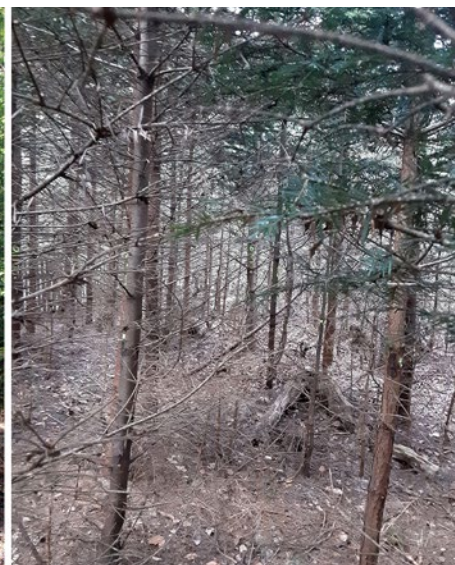
Pokud se v době zásahu ještě příliš nezkrátily živé korony, lze provést uvolnění komolením konkurujících jedinců a tím ještě lépe podpořit zachování žádoucího vertikálního zápoje v mlazině.

Výchovné zásahy tak podle dosažených výsledků mohou podpořit růst, ale i k žádoucí diferenciaci porostů s jedlí jako adaptačního opatření. Dvojnásob to pak platí pro porosty smíšené, kde často zanedbání výchovy mlazín vede ke ztrátě příměsi jedle. Nelze opomenout ani další pozitivní efekt prvních výchov-

ných zásahů, tj. změnu porostního prostředí (podpora přísunu srážek apod.).

Článek „Vliv prvního výchovného zásahu na jedlové mlaziny“ je ke stažení zde: <https://doi.org/10.59269/ZLV/2024/4/742>
Autoři článku: David Dušek, Jiří Novák, VÚLHM, v. v. i., VS Opočno, e-mail: dusek@vulhmop.cz. Foto archiv VÚLHM, VS Opočno.

Zpracoval Jan Řezáč, VÚLHM, v. v. i.,
e-mail: rezac@vulhm.cz
Foto archiv VÚLHM, VS Opočno

Vlevo: V uměle založených kotlicích s jedlí dochází brzy k akceleraci výškového růstu a bez odpovídající výchovy hrozí přeštíhlení a zkracování korun; vpravo: pěstebně zanedbané jedlové mlaziny se vyznačují silným zkrácením korun a přeštíhlením

Dotace pro rok 2025

PRO ZEMĚDĚLCE JE LETOS K DISPOZICI PŘES 20 MILIARD KORUN

V roce 2025 se pro zemědělce znovu otevřou atraktivní možnosti čerpání dotací. Státní zemědělský a intervenční fond má k dispozici 20,5 miliardy korun z evropského rozpočtu na přímé platby. Do Programu rozvoje venkova půjde 10,7 miliardy, přičemž téměř 5,3 miliardy pokryje stát z vlastních zdrojů.

Na národní dotační programy v oblasti zemědělství je v roce 2025 vyčleněno 3,75 miliardy korun, což představuje meziroční nárůst o necelých 50 % oproti roku 2024. Nejvyšší podpora směřuje na zlepšení životních podmínek hospodářských zvířat a na nákazový fond pro boj s onemocněními, jako je například africký mor prasat.

Na další straně jsme pro vás přichystali jednoduchý a přehledný kalendář příjemce a žadatele o dotaci pro rok 2025, který vám pomůže se zorientovat v nadcházejících příležitostech a připravit se na ně s dostatečným předstihem. Kalendář je vhodný nejen pro podnikatele z oblasti zemědělství, ale také pro podnikatele z oblasti zpracování potravin, kteří mohou využít především výzvy z OP TAK.

ZVYŠTE SVOU ENERGETICKOU SOBĚSTAČNOST

Bezúročný úvěr na fotovoltaiku s dotační složkou

Program na podporu energetické soběstačnosti a čisté energie spustily v roce 2024 Národní rozvojová banka a Ministerstvo průmyslu a obchodu. Podporu ve formě bezúročného úvěru a s dotací až 35 % je možné využít na nákup fotovoltaiky i baterie pro uložení přebytečné energie.

Využijte zemědělskou půdu pro pěstování plodin i pro výrobu energie

Efektivní využití půdy ve formě kombinace zemědělství a fotovoltaiky podpoří dotace Státního fondu životního prostředí ČR výzvou AgriFVE. Datum příjmu žádostí fond upřesní ve 2. kvartálu 2025.

Snižte náklady na nákup a instalaci fotovoltaické elektrárny až o 50 %

V druhé polovině roku 2025 očekáváme také zveřejnění výzvy na fotovoltaické elektrárny nad 1 MWp – výzva RES+. Podmínkou výzvy je využití energií zejména pro vlastní spotřebu.

PŘÍLEŽITOSTI PRO ZPRACOVATELE POTRAVIN

Kromě výše zmíněných výzev pro nákup fotovoltaiky se stejně jako v předchozím roce mohou potravináři ucházet o dotace ve všech výzvách programu OP TAK. Jedná se pře-

devším o dotace z oblasti výzkumu a vývoje, inovací, digitalizace nebo energetiky.

Dotaci tak můžete využít například na:

- rekonstrukci podnikatelských nemovitostí
- inovování svých produktů
- rozšiřování výroby nebo automatizaci výrobních či organizačních procesů
- pořízení technologií a systémů pro optimalizaci spotřeby vody či eliminaci plýtvání vodou

Kompletní výčet dotačních možností si zobrazíte prostřednictvím QR kódu.

Veronika Nekvindová
Projektový konzultant GRANTEX AGRO
nekvindova@grantex.cz
602 595 440
www.grantexagro.cz

KALENDÁŘ 2025

PRO PŘÍJEMCE A ŽADATELE O DOTACE

PRO ZEMĚDĚLCE A POTRAVINÁŘE

→ LEDEN

- **Zveřejněn** směnný kurz 25,185 CZK/EUR pro přepočítání sazeb dotací.
- **Zahájení příjmu** žádostí pro všechny sektorové intervence kromě Odvětví včelařství.
- **Zahájení příjmu** žádostí Finanční podpora pojištění plodin nebo hospodářských zvířat.

→ BŘEZEN

- **11. 3. 2025 18:00 hod** – Termín pro doložení všech příloh k žádostem o dotaci podaným ve 4. kole příjmu žádostí všech projektových intervencí SP SZP s výjimkou intervence Podpora operačních skupin a projektů EIP.

→ KVĚTEN

- **15. 5. 2025 – Ukončení příjmu** žádostí na přímé platby a neprojektová opatření v rámci rozvoje venkova.
- **29. 5. 2025 – Ukončení příjmů** žádostí na projektové intervence.

→ ČERVEN

- **30. 6. 2025 – Ukončení příjmu** žádostí dotačních programů financovaných výhradně z národních zdrojů.

→ ČERVENEC

- **1. 7. 2025 – Zahájení příjmu žádostí** programu RES+ Fotovoltaické elektrárny od 10kW do 5 MW
- **1. 7. 2025 – Zahájení příjmu žádostí** dotačních programů pro rok 2026.

→ ŘÍJEN

- **Zahájení příjmu** žádostí na projektové intervence.
- **1. 10. 2025 – Zahájení příjmu** žádostí dotačních programů pro rok 2026.

→ LISTOPAD

- **15. 11. 2025 – Ukončení příjmu** žádostí dotačního programu Podpora včelařství.

→ ÚNOR

- **Zahájení** podávání Žádostí o dotaci pro projektovou intervenci Podpora vzdělávání, záměr a) Vzdělávací a informační akce a exkurze v zemědělství, potravinářství a lesnictví.

→ DUBEN

- **15. 4. 2025 – Zahájení příjmu** žádostí na přímé platby a neprojektová opatření v rámci rozvoje venkova.
- **29. 4. 2025 – Zahájení příjmu** žádostí na projektové intervence.

- Investice do nezemědělských činností
- Technologické investice v lesním hosp.
- Investice do lesnické infrastruktury
- Neproduktivní investice v lesích
- Vodohospodářská opatření v lesích
- Technologie snižující emise GHG a NH3

- Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách
- Podpora restrukturalizace ovocných sadů v režimu ekologického zemědělství
- Podpora pořádání seminářů a školení
- Zveřejňování výsledků plemenářské práce
- Zabezpečování pořádání výstav a přehlídek hospodářských zvířat
- Speciální poradenství – rostlinná výroba
- Podpora účasti na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí

- Podpora pořádání seminářů a školení
- Zveřejňování výsledků plemenářské práce
- Zabezpečování pořádání výstav a přehlídek hospodářských zvířat
- Speciální poradenství – rostlinná výroba

- Investice do zemědělských podniků
- Investice do zpracování zemědělských produktů
- Investice do obnovy kalamitních ploch
- Investice do ochrany melioračních a zpevňujících dřevin
- Přeměna porostů náhradních dřevin
- Zahájení činnosti mladého zemědělce
- Inovace při zpracování zemědělských produktů
- Podpora operačních skupin a projektů EIP

→ VÝZVY PRO POTRAVINÁŘE ZDE:

GRANTEX
AGRO

Energie z větru: pochopení bez předsudků

Větrná energie se v mnoha zemích Evropy stala běžnou součástí energetického mixu. Státy jako Německo nebo Dánsko využívají sílu větru jako stabilní a předvídatelný zdroj elektrické energie, který přispívá k tamní energetické soběstačnosti a diverzifikaci výroby.

V České republice je rozvoj větrné energie pomalejší, přestože by se dala díky přírodním podmínkám využít více. Důvodem nejsou jen technické faktory nebo geografické limity, ale také různé obavy a nejasnosti, které kolem větrných elektráren přetrvávají. Často se diskutuje např. o hluku, efektivitě výroby nebo ovlivnění krajiny. Abychom mohli objektivně posoudit skutečný vliv a dopady větrných elektráren na naše okolí, je důležité porozumět jejich fungování bez příkras, ale i bez předsudků.

Hluk a vzdálenost

Důležitým faktorem při hodnocení hlučnosti je vzdálenost elektrárny od obytných budov. Současné projekty větrných elektráren se umísťují ve vzdálenosti stovek metrů od zá-

stavby, což je dostatečný odstup, aby hluk nepřekračoval stanovené limity.

Hlučnost větrné elektrárny se posuzuje v decibelech (dB) a musí splňovat velmi přísné normy, aby jejich provoz nezasahoval do okolí. Moderní turbíny splňují nejpřísnější hlučkové limity – 40 dB v noci a 50 dB ve dne. Česká republika v porovnání s okolními státy Evropské unie nastavila systém limitů poměrně přísně.

Hluk generovaný větrnou elektrárnou na vzdálenost 600 metrů je obvykle v rozmezí 35–40 dB, což odpovídá zvuku větru v korunách stromů. Na vzdálenost jednoho kilometru je tento hluk již téměř nerozlišitelný od přirozeného hluku krajiny.

S jakým hlukem se běžně setkáváme?

Šepot: přibližně 30 dB
Normální rozhovor: 50–60 dB
Dálniční provoz: 70–90 dB

Efektivita výroby

Větrné elektrárny jsou v provozu téměř nepřetržitě s výjimkou velmi silného větru, poryvů či plánovaných technických odstavek. V praxi to znamená, že generují elektřinu po 70–85 % času. Poměr mezi skutečnou výrobou elek-

třiny a elektřinou, kterou by elektrárna při nepřetržitě a plném využití vyrobila, dosahuje podle studie Akademie věd v českých podmínkách 23 % [např. u solárních panelů dosahuje tento poměr 12 %]. To dělá z větrných elektráren velmi efektivní obnovitelný zdroj energie – pro představu, dnešní běžný typ větrné turbíny o výkonu 4 MW dokáže pokrýt roční spotřebu zhruba 3 500 domácností.

Vliv na krajinný ráz

Pohled na větrné elektrárny se často mění s časem. Zpočátku je lidé mohou vnímat jako výraznou novinku v krajině, avšak postupně se pro většinu lidí stanou běžnou součástí okolí. Studie z Evropy potvrzují, že lidé, kteří žijí v blízkosti větrných elektráren delší dobu, si na jejich přítomnost zvyknou a nevnímají je jako rušivý prvek.

Každá nová výšková technická stavba v krajině, ať už je to vysílač, tovární komín, přenosová věž, nebo elektrárna, vyvolává zpočátku diskuse. Pohled na takový prvek a jeho zasažení do krajiny však bude vždy subjektivní. Pro některé mohou větrné elektrárny působit jako cizí element, jiní je mohou vnímat jako nový, zajímavý, nebo dokonce elegantní prvek moderní krajiny.

Elektrárny a bezprostřední okolí

Větrné elektrárny mají výhodu oproti jiným elektrárnám – prostor okolo nich lze nadále využívat pro zemědělství, pastvu nebo jiné účely. Na rozdíl např. od uhelných elektráren, které vyžadují vybudování rozsáhlé infrastruktury a těžbu surovin, větrné elektrárny mohou bez výraznějších komplikací koexistovat se svým okolím a běžnou lidskou činností v krajině.

Ptáci, netopýři a další zvířata

Lidé větrné elektrárny často vidí jako hrozbu pro ptactvo a netopýry. Moderní výstavba ovšem bere ohled na jejich ochranu a minimalizuje možná rizika. Biologické průzkumy pomáhají správně volit umístění elektráren mimo jejich migrační trasy. V některých případech se používají různé technologie a strategie, jako jsou detektory nebo změny v provozu turbín, aby se toto riziko co nejvíce zmenšilo.

Vliv na počasí

Podle Českého hydrometeorologického ústavu větrné parky v České republice i ve střední Evropě nemají významný vliv na pohyb srážkové oblačnosti ani na obsah vlhkosti v ní. Dešťové srážky totiž vznikají ve výškách, které jsou jen zřídka nižší než 500 m nad zemským povrchem, což je násobně více, než je výška i té nejvyšší vnitrozemské větrné elektrárny. Vodu, která při těchto srážkách spadne, navíc mraky z valné většiny případů sbírají mimo naše území.

Námraza na rotorech

Moderní turbíny již dnes dokážou minimalizo-

vat toto riziko díky bezpečnostním systémům pro detekci námrazy a automatickému zastavení provozu nebo prostřednictvím speciální povrchové úpravy lopatek. Nemůže se tak opakovat incident u větrné elektrárny v obce Kámen na Vysočině, kterou před lety provozovatel po nezbytnou dobu neodstavil.

Elektrárny a lokální komunity

Větrné elektrárny mohou přinést lokálním komunitám významné ekonomické výhody. Místní firmy mohou profitovat z dodávek materiálů a služeb, což podporuje regionální ekonomiku. Navíc mohou elektrárny generovat dodatečné pravidelné příjmy pro obce prostřednictvím nájemného za využití půdy nebo díky plánovací smlouvě s investorem. Tyto finanční prostředky pak mohou obce investovat do veřejných služeb, jako jsou školy, zdravotní péče a infrastruktura. Celkově tedy větrné elektrárny mohou nejen přispět k udržitelné energetice, ale také posílit ekonomickou stabilitu a rozvoj lokálních komunit.

Recyklace

Jakmile provoz skončí, nezůstane po elektrárnách nepořádek. Provozovatel elektrárny rozebere a odveze, přičemž náklady zaplatí z prostředků na recyklaci, které dlouhodobě odkládá pro tyto účely.

Víte, že?

Jedna větrná elektrárna o výkonu 4 MW může za rok vyrobit více než 10 milionů kWh elektřiny. To je roční spotřeba pro cca 3500 domácností, což je ekvivalent města Třeboň.

Větrnou elektrárnu z velké části tvoří kovy, jejichž hodnota může sama o sobě převýšit náklady na odstranění konstrukce, a to včetně betonového základu. Existující technologie jsou schopny recyklovat až 90 % použitých materiálů na dále využitelné druhotné suroviny. V současnosti je k dispozici také mnoho metod, jak využít materiál z vysloužilých lopatek.

Alternativou ke kompletní recyklaci elektráren je tzv. repowering. Jedná se o proces, kdy se starší turbíny nahrazují moderními a účinnějšími modely a dochází k implementaci nejnovějších technologií, které zvyšují efektivitu výroby. K tomu se využívá již vybudovaná infrastruktura v dané lokalitě, což podporuje dlouhodobou udržitelnost projektu.

ČEZ Obnovitelné zdroje, s.r.o

Rozhodnutí až pět minut po dvanácté?

Tak jsem viděl všechny oslavné projevy významných řečníků při příležitosti oznámení Ministerstva kultury o zařazení „Pivní kultury v České republice“ na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury České republiky.

Zástupce pivovarníků Roman Havlík s Pamětním listem

Nominaci, která se zakládá na společenské roli pivní kultury, vypracoval Český svaz pivovarů a sladoven ve spolupráci s dalšími odborníky. Pivní kultura se tímto krokem přiblížila k možnosti ucházet se o zápis na světový seznam UNESCO. Zápis na seznam, jehož účelem je ochrana a rozvoj nemateriálního kulturního dědictví na území České republiky, stvrdil 30. ledna 2025 ministr kultury Martin Baxa tím, že předal Pamětní list do rukou zástupců pivovarníků. Ministr o zápisu rozhodl na základě doporučujícího stanoviska od Národní rady pro tradiční lidovou kulturu, která nominace posuzuje.

Radost versus realita

Den před uvedenou slavností se konal tradiční Chmelařský kongres. Bohužel, tam, mezi pěstiteli chmele, tolik radosti a optimismu z blízké budoucnosti nepanovalo. Jako černá linka se programem nesla informace o snížení poptávky po chmelu nejen v USA, ale i Německu. Důvodem k tomu je, že se snížila spotřeba piva, změnila se orientace mladé

generace na jinou kategorii nápojů a změnil se i životní styl nejen v ČR, ale i v celém světě. Nic nepomáhá snaha pivovarů rozšiřovat sortiment o novinky, v kategoriích nejen spodně, ale i svrchně kvašených ležáků, nefiltrovaných piv, řezaných, světlých výčepních piv. Jediným segmentem, který naopak roste, je nealko pivo. Zdá se proto, že zápis Pivní kultury v ČR přichází právě včas, i když možná ne-li již „pět minut po dvanácté“.

Třetí evropský stát

Česká republika se po Německu a Belgii stává teprve třetím evropským státem, který svou pivní kulturu označil jako nehmotné kulturní dědictví. Belgická pivní kultura se v roce 2016 dostala i na Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva (UNESCO). Právě zápis na Seznam nemateriálních statků tradiční lidové kultury ČR je nutnou podmínkou k tomu, aby se dostala i na seznam UNESCO.

Ekonomické hledisko

Význam pivní kultury je pro Českou republiku i v současnosti obrovský, a to jak ze společenského, tak ekonomického hlediska. V zemi působí přes 550 pivovarů, přičemž pivovarnický sektor nabízí práci až 65 000 lidí a jen za rok 2023 přinesl na daních do státního rozpočtu 29 miliard korun. Češi navíc své pivo skutečně milují, přes 96 % spotřebovaného piva v tuzemsku tvoří to české, moravské a slezské. Jen nepatrný zlomek tvoří to dovezené. Tradice vaření i jeho společenská role je něčím, co se v tuzemsku dědí z generace na generaci. V českých hospodách vznikají celoživotní přátelství a rodí se nápady, které dávají život velkým věcem, diskutují v nich lidé, kteří by si za jiných okolností názor nikdy nevyměnili. To vše je něco, co si rozhodně zaslouží uznání a na co bychom měli být hrdí.

Fenomén českého piva

Pivovarníci vypracovali nominaci ve spolupráci s odborníky z řad sociologů, etnologů nebo historiků. Pivní kultura se zařadí po bok dalších nemateriálních statků, jako jsou například slovácký verbuňk, ruční výroba skla nebo loutkářství. Zároveň navázala na její dříve zapsané součásti. Na seznamu najdeme technologii plzeňského pivovarského bednářství nebo Žatec a krajinu žateckého chmele. Právě Žatecké

Naše tradiční pivní kultura se dočkala ocenění, snad to není pozdě.

chmelařství se v roce 2023 dostalo dokonce na seznam světového dědictví UNESCO. Fenomén českého piva přesahuje jen roli potravin. Je zakotven v řemeslné výrobě a tradičních technologiích, pěstitelství v regionech, umění výčepnictví a specifických sociálních vzorcích, které jsou pro tuto zemi unikátní.

Pivo má být tmelem

K české pivní kultuře patří náš národní poklad, kterým je pivo a kterému právem náleží uznání. Není totiž jen nápojem, který zažene žízeň, ale i nápojem lidské pospolitosti. Patří k národním pokladům, jakými jsou úspěšné české pivovarnictví a chmelařství. Česká pivní kultura po staletí vznikala právě kolem samotného fenoménu českého piva. Propojuje nejmenší venkovské hospůdky i velké, vyhlášené městské pivnice a restaurace, jejich hosty i hospodské. Zápis oceňuje také kultivaci krajiny v podobě pěstování chmele a ječmene, tradiční umění sládků i řemeslo výčepních. Ve všech významných etapách dějin byla česká pivní kultura důležitou součástí setkávání lidí a výměny názorů a zásadně tak podporuje vzájemnou pospolitost.

Soumrak české hospody?

Doufejme, že nenastane, i když dnes hospodu zastupují nejrůznější puby, pivnice a pivní bary. Snad současná, ale i ta budoucí legislativa nebude konzumenty piva vyhánět do garáží, hasičáren a pod pergoly, a bez televizních obrazovek a mobilů se v ní budou řešit jako dříve politika, rodinné vztahy, nemoci i sportovní výsledky. Smyslem hospody již dávno není opíjení se, které ceny piva, snad již ani nepodporují, ale obohacující povídání mezi sebou a sdílení životních příběhů a moudrostí. A snad i ženy návštěvou hospody s manželem pomohou tomu dříve platnému vyjádření štamgasta: „Já se cítím v pohodě jenom v naší hospodě!“

Text a foto Ing. Michl Vokřál, CSce.

Na trh s komoditami se nedá spolehnout ani v letošním roce. S poptáváním nabídek se nevyplatí otálet

Výdělky zemědělců ovlivňuje nejen objem a kvalita sklizně, ale i výkupní ceny na komoditním trhu. A právě tato kombinace se v posledních letech stává studenou sprchou pro zemědělce nejen v Česku.

Příčinou jsou dopady klimatické změny, jako je absence mrazivé zimy a následné přemnožení škůdců, sucho, povodně, ale i přísnější pravidla pro ekologické hospodaření, která nastavuje EU. Podle dat ČSÚ byla sklizeň obilovin v minulém roce nejhorší za posledních 12 let, u řepky dokonce nejhorší za posledních 18 let.

Zemědělcům nepomáhají ani dlouhodobě nízké výkupní ceny. Ceny pšenice byly vloni na podobných hodnotách jako v roce 2019 a s dramatickým nárůstem se zřejmě nedá počítat – světové zásoby pšenice jsou dlouhodobě nízké, ale jejich tržní cena se nezvyšuje, i když by podle tržních pravidel měla. Ceny řepky jsou zase turbulentní a značně kolísají a kukuřice sice zaznamenala oživení, ale to přišlo z velmi hlubokého poklesu.

Na růst cen ani nadstandardní sklizeň se nedá spoléhat, řešení je jednoduché. Podle stávajícího vývoje nemohou zemědělci sázet na výrazný nárůst cen komodit ani abnormálně příznivou sklizeň. Proto je zásadní si zajistit co nejvýhodnější výkupní ceny – ať už pro budoucí kontrakty, tak pro ty aktuální, které budou řešit během žni. Jak je

ale získat? Řešení je jednoduché – co nejvíce nabídek od obchodníků. „Dostat se k nim můžete třemi způsoby: dáte si práci a sami svými silami oslovíte co nejvíc obchodníků nabídkou; budete čekat, jestli se vám náhodou neozvou sami; nebo si usnadníte život a sesbíráte násobky poptávek ke své nabídce v AgDeals,“ vysvětluje možnosti Lukáš Musil, spoluzakladatel a obchodní ředitel Agdata.

Agdeals jsou prvním marketplace pro zemědělce, kde lze nejen prodat komodity v podobě produkce rostlinné i živočišné výroby, ale zároveň nakoupit vše potřebné pro fungování farmy. Od osiv a krmiv přes hnojiva a POR až po pohonné hmoty. Celá platforma je zcela nezávislá a registrace jsou navíc aktuálně pro zemědělce i obchodníky zcela zdarma na webu AgDeals.ag. Zemědělci musí v současnosti ze všech sil hledat cesty, jak optimalizovat provoz svého podniku a zajistit si stabilní příjmy. Nejen k udržení vlastní prosperity a ziskovosti, ale i kvůli zajištění konkurenceschopnosti na českém i světovém trhu. Právě proto preciznímu způsobu hospodaření jednoznačně patří budoucnost.

I malý rozdíl v ceně může znamenat rozdíl mezi fungující farmou a katastrofou

Součástí optimalizace farem by měly být i obchody – nákupy důležitých vstupů za co nejvýhodnější ceny nebo naopak prodeje komodit té nejvýhodnější nabídky. I malé rozdíly mohou v konečném důsledku znamenat statisícové, až milionové částky v závislosti na velikosti podniku. Kvůli nepříznivé situaci na trhu je i v našem klimatu důležité nepodceňovat situaci a hledat ta nejlepší řešení, protože pár nepovedených let může znamenat pro finanční kondici podniku opravdovou katastrofu. Proto by čeští zemědělci neměli otálet a začít pracovat na získávání nových obchodních partnerů i budoucích kontraktů už teď.

„Zemědělci mají často tendenci podceňovat malý rozdíl ve vyjednané ceně, ten ale nezřídka znamená rozdíl mezi dlouhodobou prosperitou podniku a neudržitelností jeho dalšího provozu. V poslední době se to často týká menších farem, které ze své pozice mají ke kontaktům omezený přístup. Tak to ale rozhodně nemusí zůstat,“ zakončuje Lukáš Musil z Agdata.

Tým Agdata

Tento rok					
CZ					
EUCDUR + 23 další					
EUR ☐ CZK ☒					
<p>↑</p> <p>Pšenice tvrdá</p> <p>7998 Kč/t</p> <p>2.67% 208 Kč</p> <p>EUCDUR aktualizace: 09.02.2025</p>	<p>↑</p> <p>Pšenice potravinářská</p> <p>5819 Kč/t</p> <p>0.69% 40 Kč</p> <p>EUCBLTPAN aktualizace: 09.02.2025</p>	<p>↑</p> <p>Pšenice krmná</p> <p>5427 Kč/t</p> <p>0.84% 45 Kč</p> <p>EUCBLTFOUR aktualizace: 09.02.2025</p>	<p>↓</p> <p>Pšeničné otruby</p> <p>3751 Kč/t</p> <p>-1.68% -64 Kč</p> <p>EUCSON aktualizace: 09.02.2025</p>	<p>↑</p> <p>Kukuřice krmná</p> <p>5558 Kč/t</p> <p>0.18% 10 Kč</p> <p>EUCMAI aktualizace: 09.02.2025</p>	<p>↑</p> <p>Ječmen sladovnický</p> <p>6076 Kč/t</p> <p>0.45% 27 Kč</p> <p>EUCORGBRAS aktualizace: 09.02.2025</p>
<p>↓</p> <p>Ječmen krmný</p> <p>5451 Kč/t</p> <p>-0.40% -22 Kč</p> <p>EUCORGFOUR aktualizace: 09.02.2025</p>	<p>↓</p> <p>Žito potravinářské</p> <p>4867 Kč/t</p> <p>-4.66% -238 Kč</p> <p>EUCSEGPAN aktualizace: 09.02.2025</p>	<p>↑</p> <p>Žito krmné</p> <p>4978 Kč/t</p> <p>6.12% 287 Kč</p> <p>EUCSEGFOUR aktualizace: 09.02.2025</p>	<p>↓</p> <p>Oves potravinářský</p> <p>4784 Kč/t</p> <p>-1.50% -73 Kč</p> <p>EUCAVOMILL aktualizace: 09.02.2025</p>	<p>↓</p> <p>Oves krmný</p> <p>5208 Kč/t</p> <p>-2.14% -114 Kč</p> <p>EUCAVO aktualizace: 09.02.2025</p>	<p>↑</p> <p>Triticale</p> <p>4964 Kč/t</p> <p>6.39% 298 Kč</p> <p>EUCTRI aktualizace: 09.02.2025</p>

Ovoce nám už chutná více než maso

Priznivci zdravé výživy mají důvod k jisté spokojenosti. Spotřeba ovoce na obyvatele je u nás dlouhodobě vyšší než spotřeba masa. Sice jen o nějaké dva tři kilogramy ročně, ale nastoupený trend trvá od roku 2004, dokdy tomu bylo právě naopak. Vadou na kráse je klesající soběstačnost v produkci ovoce, které u nás běžně sami pěstujeme.

Stravovací preference obyvatel České republiky se postupně mění a jedním z názorných příkladů této změny je spotřeba ovoce. Ta za posledních 35 let vzrostla takřka o 20 kilogramů na osobu a rok, jak vyplývá ze statistických ročenek ČSÚ. Z průměrných zhruba 65 kilogramů ročně v druhé polovině osmdesátých let minulého století se postupně dostala až na 85,2 kilogramu na obyvatele v roce 2023, ze kdy jsou poslední dostupné údaje ČSÚ o spotřebě potravin. Ovoce tak už jíme o něco více nežli masa, jehož spotřeba na obyvatele v roce 2023 činila 82,4 kilogramu. V osmdesátých letech dosahovala průměrná roční spotřeba masa na obyvatele okolo 90 kilogramů.

Od roku 2004 je spotřeba ovoce u nás trvale o něco vyšší než spotřeba masa. Rozdíl činí nějaké dva až tři kilogramy ročně, což není mnoho, ale rozdíl ve prospěch ovoce to je.

Nejdřív mráz, pak povodně

Stravovací zvyklosti se mění, ale určité preference zůstávají. K nejoblíbenějším druhům ovoce stále patří jablka a pomeranče. Zprávy od pěstitelů obou těchto plodů však v poslední době nezní právě povzbudivě a na vině je jako obvykle příroda, konkrétně počasí. Loňské mrazy koncem dubna připravily české sadaře o 76 % předpokládané úrody jablek. Jiné neštěstí zase loni postihlo pěstitele citrusů

ve Španělsku, což je země, odkud k nám dovážíme nejvíce pomerančů.

Záplavy ve Španělsku loni na podzim zničily citrusové sady o výměře 20 tisíc hektarů. Pro srovnání: celková výměra veškerých ovocných sadů v České republice se pohybuje okolo 11 tisíc hektarů.

Údaje jsme čerpali ze Situační a výhledové zprávy Ovoce, vydané Ministerstvem zemědělství koncem roku 2024. Stejný zdroj uvádí, že kromě Španělska se k nám pomeranče nejvíce dovážejí také z Řecka a Egypta. Z ciziny dovážíme také jablka.

Kromě jablek z domácí sklizně najdeme na pultech rovněž jablka z Polska, Itálie a Slovenska, což jsou největší importéři tohoto ovoce do České republiky. Mimo to se k nám dovážejí jablka i ze zámoří, například až z Nového Zélandu. Český statistický úřad (ČSÚ) uvedl, že v roce 2023, ze kdy jsou nejnovější údaje o spotřebě potravin v ČR, činila tuzemská soběstačnost v produkci jablek 67 %. A bude hůř.

Již zmíněná situační zpráva o ovoci uvádí, že týden trvajících nočních mrazů koncem loňského dubna (rok 2024) zničily nebo poškodily nasazené plody natolik, že úroda jablek tak bude nižší o 76 % než v roce předchozím (2023). Konkrétně to znamená, že jablek se loni urodilo zhruba 24 tisíc tun oproti sto tisíc tunám sklizeným v roce 2023. Česká soběstačnost v produkci jablek by se tak nyní mohla propadnout až na nějakých 20 %. Jinými slovy by to znamenalo, že čtyři z pěti v Česku prodávaných jablek budou mít zahraniční původ. Z údajů ČSÚ vyplývá, že průměrná spotřeba jablek na obyvatele ČR se dlouhodobě pohybuje okolo 22 až 25 kilogramů ročně.

Neúroda století

Podobně jako jabloně byly mrazem postiženy i další druhy ovocných dřevin v ČR. V situační zprávě Ministerstva zemědělství je doslova uvedeno, že loňská sklizeň ovoce byla nejnižší za posledních zhruba sto let. Na doplnění uveďme, že obdobná mrazová krize postihla české ovocnářství v zimní sezóně 1928/29. Podrobněji jsme o tom psali v článku Český ovocnář se nikdy nevzdal (AGRObase 5/2024). Mrazivý konec loňského dubna, kdy se noční teploty celý týden propadaly až k mínus osmi stupňům Celsia, postihl také naše sousední

státy, tedy Rakousko a zčásti také Polsko a Německo. Naopak západní Evropa zůstala takovéhoho výkyvu počasí ušetřena. Ovoce tak na českých pultech nechybí, ale je ze zahraničí. Kupříkladu kilogram jablek v obchodě stojí až 70 Kč. A to je dost i v porovnání s některými exotickými plody. Za cenu srovnatelnou s drahými jableky se u nás dají koupit i některé druhy masa, třeba drůbež.

Pomeranče zelenají, může za to drak

Levněji než jablka se dají koupit také pomeranče. Ale kdoví, jak s příštími cenami zamíchají zničené sady ve Španělsku. Pomerančů spolu s dalšími citrusy jsme podle ČSÚ snědli v roce 2024 rovných 16 kilogramů na každého obyvatele. Tato spotřeba se možná v příštích letech změní.

Mimo Evropu decimuje pomerančovničky už delší dobu neduh zvaný zelenání citrusů. Nemoc označovaná také zkratkou HLB (Huanglongbing) je způsobena bakterií *Candidatus Liberibacter asiaticus* (CLAs), kterou na stromy přenáší létající hmyz, připomínající mšice. V důsledku onemocnění pomeranče nezískají svou typickou krásnou oranžovou barvu. Zůstávají zelené, jsou scvrklé a hořké, zkrátka bezcenné. Žádný protilek neexistuje, stromy je nutné vykácet a založit plantáže nové.

Zelenání citrusů nejvíce postihlo pomerančovničkové sady v USA, konkrétně na Floridě, a postihlo i Brazílii. Nákaza řádí také v Asii, kde ji pojmenovali nemocí žlutého draka, protože poprvé byla zjištěna v Číně. Nemoc se vyskytuje rovněž v Africe. Evropa až na výjimky zatím zůstala nemocí žlutého draka ušetřena.

Má se zato, že nemoc pomerančů způsobují výkyvy počasí. Buď je tepla moc, nebo málo. Ideální teplota pro pomeranče je +25 °C. Hmyzem přenášené bakterie napadají kořeny stromů a brání transportu živin v rostlině.

Džus v ohrožení

Evropy, jak už bylo řečeno, se nemoc zatím nedotkla. Možná jste si ale všimli, jak v poslední době v obchodech vzrostly ceny pomerančové šťávy, tedy oblíbeného džusu. Je to tím, že džus se vyrábí z mraženého pomerančového koncentrátu a ten se do Evropy dováží z USA a Brazílie. Výrobci se pokoušejí nahradit část pomerančové šťávy mandarinkami. Ty zatím nemoci žlutého draka odolávají. Chuť nápoje to ale změní. Zkoušejí se i přísady jiných citrusů. Kdo si chce dát ke snídani sklenici pravé pomerančové šťávy, tak aby si ji raději z čerstvého pomeranče sám vymačkal. Pravda, je to pracnější než si nalít džus rovnou z krabice, ale šťáva je čerstvá a nefalšovaná.

Vzpomeňme v této souvislosti na někdejší pomeranče dovážené z Kuby. Nebyly právě

vzhledné, zato byly levné a té šťávy, co se z nich dalo vymačkat...

Kubánské pomeranče měly bledou barvu a tlustou kůrku. My pamětníci jsme je považovali za tak trochu podřadné a málo prošlechtěné, ale nebylo tomu tak. V Institutu tropického a subtropického zemědělství České zemědělské univerzity v Praze autorce tohoto článku kdysi vysvětlili, že pomeranče v tak horkém podnebí, jaké má Kuba, nikdy nemohou být krásně oranžové. Stejně pomeranče rostou všude v Karibiku.

Pomerančovničkům se nejlépe daří v subtropickém podnebí a aby byly kvalitní, musí projít obdobím chladu. Teplá a hodně slunce potřebují až v plné vegetaci. V období klidu snášejí pomerančovničky i krátkodobý pokles teplot pod nulu.

Pomelo, či pomelo?

Na závěr uvedme zajímavost o jednom staronovém citrusovém plodu, jak ho popsal Potravní kodex československý z roku 1937.

Výslovně se v něm zmiňuje, že se tehdy v Československu běžně prodával plod s názvem pomelo (*Citrus maxima*).

Spotřeba ovoce je vysoká, ale bohužel se v ní zvyšuje podíl dovozů.

„Plody jsou až velikosti dětské hlavy, kulovité, citronově žluté, s hladkou, tenkou slupkou, s dužninou velmi šťavnatou, nakysle sladkou, s nahořklou příchutí. Dovážejí se nejvíce z Kalifornie, nověji též z Palestiny a odjinud.“ Tak je ve zmíněném kodexu popsán citrus, který se v posledních letech u nás objevil jako novinka a prodává se pod názvem pomelo. Jen ta slupka už není tak tenká a hladká, jak tomu bylo kdysi.

Alice Olbrichová

Svatá Apolena bývá v mlze zahalena

Pokud není nasněženo a mrazivo, pak bývají únorové dny zahaleny do šedi a mlhy, jak praví lidová pranostika v nadpisu, která se vztahuje k 9. únoru. Náladu nám může pozvednout „barevné jídlo“, například pirohy s avokádovým dipem nebo donuty s ovocnou polevou. Směle do příprav těchto lákavých dobrot.

DONUTY S OVOCNOU POLEVOU

SUROVINY

Na těsto

- 280g hladké mouky
- 100g hrubé mouky
- 165g mléka
- 65g másla
- 50g krupicového cukru
- lžice rumu
- 2 vejce
- 15g droždí
- špetka mletého kardamomu
- špetka soli

Na polevu

- 250g moučkového cukru
- 100g čerstvých borůvek
- 20g mražených ostružin
- 10g mrazem sušených malin

Na dokončení

- hrstka mrazem sušených malin
- hrstka pražených solených pistácií
- slunečnicový olej na smažení

POSTUP

Na omládek do mísy rozdrobíme droždí, zasypeme lžící cukru a metličkou prošleháme, až se droždí rozpustí. Přidáme asi polovinu vlažného mléka a tolik hladké mouky, aby se prošleháním metličkou vytvořilo řídkší těstíčko. Zakryté necháme asi 30 minut kynout. K vykynutému omládku přidáme zbylé mléko, vejce, rum a zbylý cukr a opět metličkou prošleháme. Vsypeme obě mouky smíchané se solí a kořením a vypracujeme hladké, pevné a elastické těsto. Nakonec důkladně zapracujeme změkklé máslo. Těsto necháme v zakryté míse asi 45 minut kynout. Vykynuté těsto vyklopíme na pracovní desku lehce posypanou moukou a rozdělíme ho na 14 stejně velkých kousků. Každý kousek v ruce prsty utáhneme na bochánek, bochánek necháme na pracovní ploše asi 10 minut odpočinout. Pak do každého bochánu prstem posypaným moukou vytvoříme uprostřed otvor, který mírně roztáhneme. Vzniklé

kroužky pokládáme každý zvlášť na čtverec pečicího papíru o rozměrech 10 x 10 cm, zakryjeme utěrkou a necháme naposledy kynout do zdvojnásobení objemu. Vykynuté kroužky po dávkách smažíme ve vyšší vrstvě oleje rozehřátého na 170 °C z každé strany asi 1,5 minuty dozlatova. Usmažené donuty odkládáme na plech vyložený něko-

lika vrstvami papírových utěrek a necháme je zcela vychladnout. Všechny suroviny na polevu rozmixujeme tyčovým mixérem. Vychladlé donuty namáčíme do polevy tou stranou, která se smažila jako první. Svrchu je ozdobíme podrcenými sušenými malinami a nahrubo pokrájenými pistáciemi, polevu necháme dokonale zatuhnout.

PIROHY S MLETÝM MASEM A ŽAMPIONY

SUROVINY

Na těsto

- 300 g polohrubé mouky
- 200 ml smetany na vaření
- 80 g másla
- lžička prášku do pečiva
- sůl

Na náplň

- 250 g mletého tučnějšího vepřového masa

- 150 g žampionů
- 1 šalotka
- 1 žloutek
- hrstka hladkolisté petrželky
- 2 lžičice slunečnicového oleje
- mletý pepř
- sůl
- 1 vejce na potření

POSTUP

Na pracovní plochu vsypeme směs mouky a prášku do pečiva, osolíme, poklademe plátky másla a zalijeme smetanou. Nejdříve nožem se širokou čepelí a poté rukama vypracujeme kompaktní vláčné těsto, které zabalíme do mikrotenové fólie a necháme v chladničce asi 45 minut odležet. Mezitím si připravíme náplň do pirohů. Do mísy dáme mleté maso, přidáme nadrobno nakrájenou šalotku, žampiony a zelenou nať, žloutek, osolíme a opepříme a dobře promícháme. V pánvi rozežehjeme olej a masovou směs na něm opékáme, až se začnou tvořit hrudky. Necháme zchladnout. Z odleželého těsta vyválíme tenký plát, z něj vykrajujeme kruhové placky o průměru 10 cm. Polovinu okraje placek potřeme rozšlehaným vejcem, na polovinu placky s potřeným okrajem

dáme lžičku masové náplně, zakryjeme druhou polovinou placky, prsty smáčkneme a vytvarujeme ozdobný okraj. Pirohy klademe na plech vyložený pečicím papírem, potřeme rozšlehaným vejcem a v troubě předehřáté na 200 °C pečeme dozlatova asi 25 minut. Teplé pirohy podáváme s avokádovým dipem.

AVOKÁDOVÝ DIP

SUROVINY

- 2 zralá avokáda
- 2 limetky
- 2 stroužky česneku
- 1 zelená chilli paprička
- svazek čerstvého koriandru
- 4 lžičice olivového oleje
- 1/2 lžičky mletého římského kmínu
- sůl

POSTUP

Do vysoké úzké nádoby dáme pokrájenou dužninu z avokáda, prolisovaný česnek, nadrobno nakrájenou papričku a koriandrovou nať, zalijeme olivovým olejem a šťávou z jedné a půl limetky, osolíme a okořeníme mletým římským kmínem. Tyčovým mixérem rozmělníme na hladký dip. Dochutíme solí a limetkovou šťávou. Dip skladujeme v chladničce, díky limetkové šťávě si krásnou svěží zelenou barvu uchová i déle než 24 hodin.

Recepty, kuchyňská úprava a foto Dalibor Pačes

ROZHODČÍ SOUD

při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

Řešení Vašeho sporu efektivně, rychle a odborně!

O Rozhodčím soudu

- byl založen roku 1949
- řídí se zákonem, Statutem, Řádem
- vede Seznam rozhodců a tím garantuje odbornou kvalitu rozhodčího řízení probíhajícího před Rozhodčím soudem
- na Seznamu rozhodců je více než 240 rozhodců z tuzemska i zahraničí

Sekretariát Rozhodčího soudu zajišťuje

- konzultace před uzavřením smlouvy či podáním žaloby u Rozhodčího soudu
- odborné znalce
- tlumočníky
- veškerou administrativu spojenou s rozhodčím řízením před Rozhodčím soudem

Jaké spory řeší?

- obchodní vztahy (kupní smlouvy, nájemní smlouvy, smlouvy o dílo, úvěrové smlouvy ...)
- občanskoprávní (mj. i manželské smlouvy, kupní smlouvy na nemovitost, smlouvy o půjčce ...)
- pracovní právní vztahy (smluvní podmínky mzdového charakteru)

Výhody rozhodčího řízení

- řízení je jednoinstanční, neveřejné, rychlé, méně formální
- rozhodčí nálezy jsou v tuzemsku i v zahraničí dobře vykonatelné
- Newyorská úmluva z roku 1958 umožňuje uznání a výkon rozhodčích nálezů ve více než 140 státech světa
- strany si mohou určit místo i jazyk rozhodčího řízení

Podmínka pro rozhodování sporu v rozhodčím řízení před Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR je platná rozhodčí doložka ve prospěch tohoto soudu.

Znění rozhodčí doložky doporučené k zapracování do Vašich smluv:

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu třemi rozhodci.

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou rozhodčího soudu.

Veškeré potřebné dokumenty lze nalézt na adrese: www.soud.cz

Rozhodčí soud je tu pro Vás.

Další informační materiály jsou k dispozici stranám, ale i ostatním zájemcům v sídle soudu Vladislavova 1390/17, Praha 1, v jazyce českém, ruském, anglickém, německém a francouzském. Telefonní spojení je: tel.: +420-222 333 340, fax: +420-222 333 341, e-mail: praha@soud.cz